

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

5. 10. 510

Ἡ ΤΟΤ

DI

Ἡ Ρ Ο Δ Ο Τ Ο Υ
Ἀ Λ Ι Κ Α Ρ Ν Α Σ Σ Ε Ω Σ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α.

HERODOTI
HALICARNASSENSIS

HISTORIA.

EX EDITIONE JACOBI GRONOVII;

TOMIS NOVE M.

CORLATUMQUE NOVE M MUSIS OPUS. HOR.

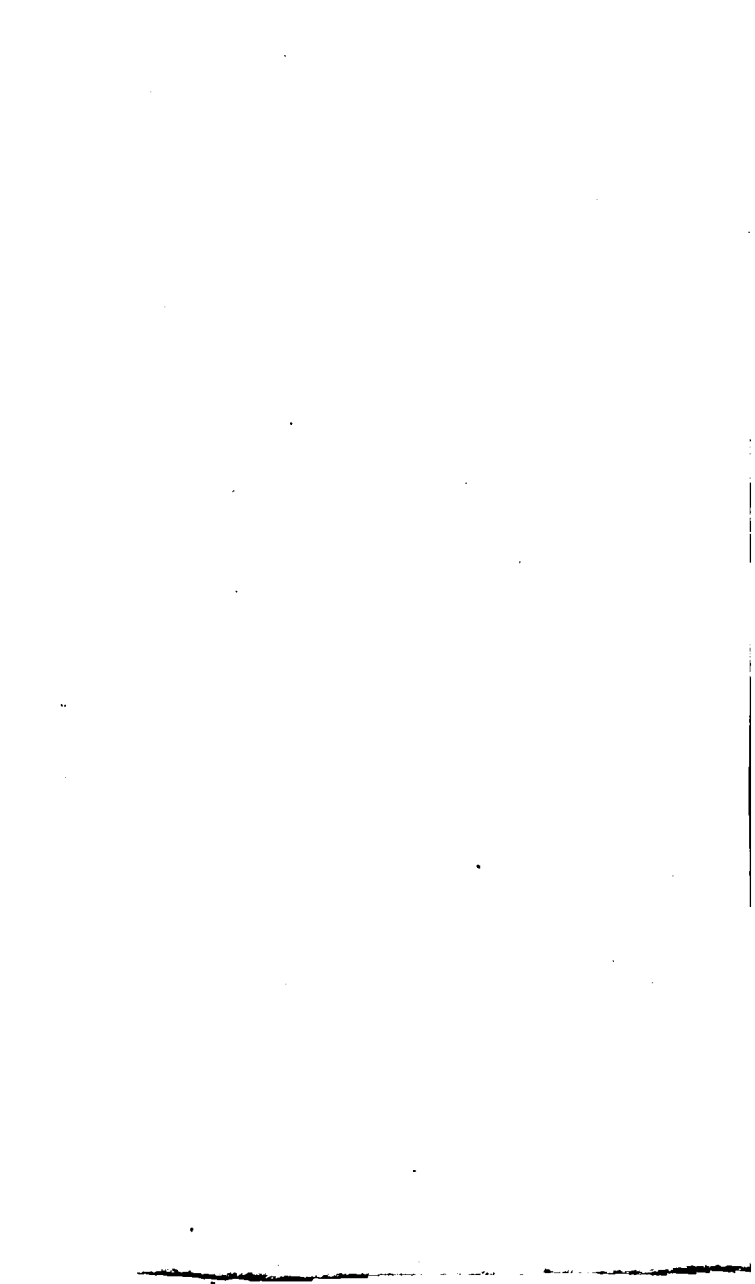
ADJECTUS EST, EX EADEM EDITIONE, LIBER DE
VITA HOMERI; VULGO SED FALSO, ADSRIPTUS
HERODOTO.

TOM. VIII.

GLASGUA E:

IN AEDIBUS ACADEMICIS

EXCUDEBANT ROBERTUS ET ANDREAS FOULIS
ACADEMIAE TYPOGRAPHI
MDCCLXI.

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΟΓΔΟΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΟΥΡΑΝΙΑ.

HERODOTI

HISTORIARUM

LIBER OCTAVUS,

QUI INSCRIBITUR

URANIA.

TOM. VIII. A

ΤΩΝ ΤΟΥ

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΟΓΔΟΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ

ΟΥΡΑΝΙΑ.

ΤΑΥΤΑ μὲν δὴ ἔτω λέγεται γενέ-
σθαι. οἱ δὲ Ἑλλήνων ἐς τὸν ναυτικὸν
στρατὸν ταχθέντες, ἔσαν οἷδε. Αθηναῖοι
μὲν, νέας παρεχόμενοι ἑκατὸν καὶ εἴ-
κοσι καὶ ἑπτὰ· ὑπὸ δὲ ἀρετῆς τε καὶ
προθυμίας Πλαταιέες, ἀπειροὶ τῆς ναυ-
τικῆς ὄντες, συνεπλήρουν τᾷσι Αθηναί-
οισι τὰς νέας. Κορίνθιοι δὲ τεσσαράκοντα
νέας παρείχοντο· Μεγαρέες δὲ, εἴκοσι.
καὶ Χαλκιδέες ἐπλήρουν εἴκοσι, Αθηναίων
παρεχόντων σφί τὰς νέας· Αἰγινῆται
δὲ, ὀκτωκαίδεκα· Σικυώνιοι δὲ, δυοκαί-
δεκα· Λακεδαιμόνιοι δὲ, δέκα· Εὔβοιοι δὲ,

HERODOTI
HISTORIARUM
LIBER OCTAVUS,
QUI INSCRIBITUR
URANIA.

ATQUE haec quidem ita gesta dicuntur esse. Graeci autem quibus res navalis delegata erat, hi fuere. Athenienses, qui naves centum et septem viginti praebuere; sed quas virtute et promptitudine stimulante, Plataenses rei nauticae inexperti, propugnatoribus instruxerunt. Corinthii, qui attulere naves quadraginta: Megareses, qui viginti. Chalcidenses totidem sibi ab Atheniensibus praebitas armaverunt: Aeginetae, duodeviginti: Sicyonii duodecim, Lacedaemonii, decem: Epidaurii,

octo: Eretrieneses, septem: Troezenii, quinque: Styreenfes, duas: Cii, totidem, cum totidem navigiis quinquagenûm remorum. Quibus auxiliares erant Locri Opuntii cum septem navibus L remorum.

2. Hae naves ad Artemisium in statione erant: quarum quot quique prae-buerint, a me dictum est. Universalum vero praeter naves L remorum, ad Artemisium coactarum, numerus fuit ducentarum septuaginta unius. His ducem, penes quem summa imperii esset, Spartiatae prae-buerunt Eurybiadem Euryclidae filium. Nam socii negaverunt se, nisi Lacon esset imperator, sequuturos esse Athenienses ductores, sed exercitum qui futurus erat soluturos.

3. Etenim jam inde ab initio, antequam in Siciliam ad societatem ineundam mitteretur, agitatum sermone erat,

ῥοι δὲ, ὀκτώ· Ερετρίεες δὲ, ἑπτά· Τροί-
ζήνιοι δὲ, πέντε· Στυρέες δὲ, δύο· καὶ
Κῆροι, δύο τε νέας, καὶ πεντηκοντέρους
δύο. Λοκροὶ δὲ σφι οἱ Οπάντιοι ἐπεβοή-
θεον πεντηκοντέρους ἔχοντες ἑπτά.

β'. Εσαν μὲν ὧν ἔσσι οἱ στρατευόμε-
κοι ἐπ' Ἀρτεμίσιον. εἴρηται δέ μοι καὶ
ὥς τὸ πλῆθος ἕκαστοι τῶν νεῶν παρεί-
χοντο. ἀριθμὸς δὲ τῶν συλλεχθεισέων
νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον, ἦν, πάρεξ τῶν πεν-
τηκοντέρων, διηκόσιαι καὶ ἑβδομήκοντα
καὶ μία. τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ μέγι-
στον κάρτος ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρ-
τιῆται, Εὐρυδιάδην τὸν Εὐρυκλείδew. οἱ
γὰρ σύμμαχοι ἔκ' ἔφασαν, ἦν μὲν ὁ Λά-
κων ἡγεμονεύη, Αθηναίοισι ἔσεσθαι ἡγεο-
μένοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ μέλλον ἔσεσθαι
στράτευμα.

γ'. Εγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος,
πρινὴ καὶ ἐς Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμ-
μαχίην, ὥς τὸ ναυτικὸν Αθηναίοισι χρε-

ὣν εἴη ἐπιτρέπεν. ἀντιζάντων δὲ τῶν
 συμμάχων, εἶκον οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα πε-
 ποιημένοι περιεῖναι τὴν Ἑλλάδα· καὶ
 γνόντες, εἰ φασιάσσει περὶ τῆς ἡγεμονίης,
 ὥς ἀπολέειναι ἡ Ἑλλάς· ὀρθὰ νοεῦντες.
 φάσις γὰρ ἔμφυλος πολέμῳ ὁμοφρονέοντος
 τοσούτῳ κάκιόν ἐστι, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης.
 ἐπιστάμενοι ὦν αὐτὸ τῆτο, ἔκ ἀντέτει-
 νον, ἀλλ' εἶκον μέχρι ὅσῃ^α κάρτα ἐδέον-
 το αὐτέων, ὥς διέδεξαν· ὥς γὰρ δὴ ὠσά-
 μενοι τὸν Περσέα, περὶ τῆς ἐκείνου ἡδὴ
 τὸν ἀγῶνα ἐποιεῦντο, πρόφασιν τὴν Παι-
 σανίῳ ὕβριν προῖχόμενοι, ἀπείλοντο τὴν
 ἡγεμονίην τῆς Λακεδαιμονίης. ἀλλὰ ταῦτ
 α μὲν ὕφερον ἐγένετο.

δ. Τότε δὲ ὅτοι οἱ καὶ ἐπ' Ἀρτεμί-
 σιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι, ὥς εἶδον νέας
 τε πολλὰς καταχθείσας ἐς τὰς Αφέ-
 τας, καὶ στρατῆς ἅπαντα πλέα, ἐπεὶ
 αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τῶν
 βαρβάρων ἀπέβαινε ἢ ὥς αὐτοὶ κατεδά-

tanquam expediret rem nauticam Atheniensibus permittere: ceterum recusantibus fociis, cessere Athenienses, quod magni facerent Graeciam superesse; quam intelligebant esse perituram, si de ducatu contenderent; recte sentientes. Nam intestina seditio tanto deterior est bello quod concorditer geritur, quanto bellum pace. Hoc itaque ipsum intelligentes, non repugnaverunt, sed cesserunt usque dum magnopere illis indigebant, quemadmodum ostenderunt. Siquidem posteaquam expulso Persa jam de illius terra certabant, superbiam Pausaniae caussati, Lacedaemonios ducatu abdicaverunt. Verum haec posterius gesta sunt.

4. Tunc autem ii Graeci qui ad Artemisium se contulerant, ubi viderunt et multum navium ad Aphetas esse contractum, et omnia plena militum, perculsi metu, quod praeter opinionem suam ex-

pectationemque res barbarorum succederent, consultabant de facienda fuga ex Artemisio intus in Graeciam. Quorum consultatione cognita, Euboeenses obsecrabant Eurybiadem ut exiguum temporis praestolaretur, usquedum ipsi liberos atque mancipia subducerent. Ubi non persuadent, ad ducem Atheniensium Themistoclem transgressi, paciscuntur cum eo triginta talentis, ut manentes ante Euboeam pugna navali decreturi essent.

5. Themistocles autem hac ratione Graecos retinuit. Eurybiadae ex hac pecunia, quinque talenta impertit, tanquam de suo donans scilicet: hoc persuaso, Adimantum Ocyti filium Corinthium ducem, qui solus reluctabatur negans se permanfurum, sed ab Artemisio profecturum, ita alloquutus est jurejurando interposito; ‘ Tu vero nos non deserēs, quem

χεον, καταρρώδῃσαντες, δρησμόν ἐβυλεύ-
οντο ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίς ἔσω ἐς τὴν Ἑλ-
λάδα. γνόντες δὲ σφεας οἱ Εὐβοέες ταῦ-
τα βυλευόμενος, ἐδέοντο Εὐρυβιάδew προσ-
μεῖναι χρόνον ὀλίγον· ἔστ' ἂν αὐτοὶ τέκ-
να τε καὶ τῆς οἰκέτας ὑπεκθέωνται. ὥς
δ' ἔκ' ἐπειθον, μεταβάντες, τὸν Αθηναίων
στρατηγὸν πείθουσι Θεμισοκλέα ἐπὶ μι-
δῶ τρήκοντα ταλάντοισι, ἐπ' ᾧ τε κα-
ταμείναντες πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται
τὴν ναυμαχίην.

έ. Ὁ δὲ Θεμισοκλῆς τῆς Ἑλληνας
ἐπιχεῖν ὥδε ποιεῖ· Εὐρυβιάδῃ τεττέων
τῶν χρημάτων μεταδιδῶι πέντε τάλαν-
τα, ὥς παρ' ἐωϋτῶ δῆθεν διδύς. ὥς δὲ οἱ
ἔτος ἀνεπέπεισο, Αδείμαντος γὰρ ὁ Ω-
κύτης, Κορίνθιος στρατηγός, τῶν λοιπῶν
ἤσπαιρε μῆνος, Φάμενος ἀποπλεύσεσθαι
τε ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίς, καὶ ἔ παραμενέ-
ειν· πρὸς δὲ τῆτον εἶπε ὁ Θεμισοκλῆς
ἐπομόσας, Ὁ σὺ γε ἡμέας ἀπολῃ-

‘ φεικ. ἐπεὶ τοι ἐγὼ μέζω δῶρα δώσω,
 ‘ ἢ βασιλεὺς ἂν τοι ὁ Μήδων πέμψεν
 ‘ ἀπολιπόντι τοὺς συμμαχῶν. ταῦτά
 τε ἅμα ἠγόρευε, καὶ πέμπει ἐπὶ τὴν
 νέα τὴν Αδαιμάντη^b, τάλαντα ἀργυρίῳ
 τρία. ἔτοί τε δὴ πληγέντες δώροισι, ἀνα-
 πεπεισμένοι ἔσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοέεσι ἐκε-
 χάριστο· αὐτὸς τε ὁ Θεμισοκλῆς ἐκέρ-
 δηνε, ἐλάνθανε δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων· ἀλλ’
 ἠπιστάτο οἱ μεταλαβόντες τέττων τῶν
 χρημάτων, ἐκ τῶν Αθηναίων ἐλθεῖν ἐπὶ
 τῷ λόγῳ τέττω τὰ χρήματα.

ζ’. Οὕτω δὴ κατέμεινάν τε ἐν τῇ
 Εὐβοίῃ, καὶ ἐναυμάχησαν. ἐγένετο δὲ ὧδε·
 ἐπεὶ τε δὴ ἐς τὰς Αφέτας περὶ δαίλην
 πρωΐην γενομένην ἀπίκατο^c οἱ βάρβαροι,
 πυθόμενοι μὲν ἔτι καὶ πρότερον περὶ τὸ
 Ἀρτεμίσιον ναυλοχέειν νέας Ἑλληνίδας
 ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντες, πρόθυμοι
 ἔσαν ἐπιχειρεῖν εἴ πως ἔλοιεν αὐτάς. ἐκ
 μὲν δὴ τῆς ἀντίης προσπλώειν^d ἔκω σφι

^b νία τῇ Αδαιμάντη. ^c ἀπικάτο. ^d MS. et hoc loco et
 ubique in hac parte retinet προσπλύν.

‘ego majoribus donabo muneribus, quam
‘ quae rex Medorum tibi mitteret socios
‘ deferenti.’ Haec loquutus, statim ad
navem Adimanti tria misit argenti talen-
ta. Istis donis isti obtemperabant, et Eu-
bocensibus gratificatus est. Sed et ipse
Themistocles lucratus est et clam reliqua
tenuit: sed qui partem illius acceperant,
putabant eam ab Atheniensibus ad hoc
ipsum profectam esse.

6. Ita in Euboea perstitere, ac proe-
lium mari fecere, quod ita gestum est.
Barbari ad Aphetas circa diluculum pro-
gressi, quum etiam ante audivissent pau-
cas Graecas naves ad Artemisium statio-
nem habere, tunc autem ipsi cernentes
cupidine tenebantur aggrediendi, si forte
eas interciperent. Ceterum ex adverso in-

vadendum ideo non videbatur, ne Graeci, conspectis ipsis obviam tendentibus, fugam capefferent, noxque fugientes exciperet, atque ita eventurum esset ut hi scilicet effugerent; at illorum, prout jactabant Persae, ne ignifer quidem evadere debebat.

7. Igitur ad eam rem hoc sunt machinati: Ducentas ex omnibus navibus delectas extra Sciathum circummittunt, ne circumvehentes Euboeam ab hoste cernerentur prope Capharea et circa Geræstum ad Euripum, ut sic circumdarent, illi quidem huc tendentes, et viam quae retro ferebat obsecipientes; ipsi vero ex adverso ingruentes. Hoc capto consilio quas constituerant naves miserunt, non habentes in animo ipsi eo die Graecos adoriri, nec priusquam signum ab illis qui circumvehebantur, ederetur jam de

ἔδοκεε, τῶνδε εἵνεκα· μή κως ἰδόντες οἱ Ἕλληνες προσπλώοντες, ἐς Φυγὴν ὀρμήσειαν, φεύγονιάς τε εὐφρόνη καταλαμβάνη*, κῆ ἔμελλον δῆθεν ἐκφεύξεσθαι. ἔδει δὲ μηδὲ πυρφόρον, τῷ ἐκείνων λόγῳ, ἐκφυγόντα περιγενέσθαι.

Ζ. Πρὸς ταῦτα ὧν τὰδε ἐμηχανέοντο· τῶν νεῶν ἀπασέων ἀποκρίναντες διηκοσίας, περιέπεμπον ἔξωθεν Σκιάθε, ὡς ἂν μὴ ὀφθείσαν† ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλέεσαι Εὐβοίαν, κατὰ τε Καφηρέα, κῆ περὶ Γεραῖον, ἐς τὸν Εὐρίπον, ἵνα δὴ περιλάβοικεν. οἱ μὲν, ταύτῃ ἀπικόμενοι, κῆ φράξαντες αὐτέων τὴν ὀπίσω φέρυσαν ὁδόν, σφεῖς δὲ ἐπισπόμενοι ἐξ ἐναντίας. Ταῦτα βλευσάμενοι, ἀπέπεμπον τῶν νεῶν τὰς ταχθείσας· αὐτοὶ ἔκ ἐν νόῳ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἐπιθήσεσθαι, ὕδὲ πρότερον ἢ τὸ σύνθημά σφι ἔμελλε φανήσεσθαι παρὰ τῶν περιπλέοντων, ὡς ἠκόντων. ταύτας μὲν δὴ

* καταλάβοι. † ὀρθίωσι.

περιέπεμπον. τῶν δὲ λοιπέων νεῶν ἐν τῇσι Αφετήσι ἐποιεῦντο τὸν ἀριθμόν.

ή. Ἐν δὲ τῷ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἔστοι ἀριθμὸν ἐποιεῦντο τῶν νεῶν, ἦν γὰρ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης τῶν τότε ἀνθρώπων ἀριστος· ὃς καὶ ἐν τῇ ναυηγίῃ τῇ κατὰ τὸ Πήλιον γενομένη, πολλὰ μὲν ἔσωσε τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσησι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιβάλλει· ἔστος ὁ Σκυλλίης ἐν νοῷ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομολήσῃν ἐς τὰς Ἑλλήνας, ἀλλ' ἔγάρ οἱ παρέχε, ὡς τότε. ὅτεω μὲν δὴ τρόπῳ τὸ ἐνθεῦτεν ἔτι ἀπίκετο ἐς τοὺς Ἑλλήνας, οὐκ ἔχω εἶπαι ἀτρεκέως· θωυμάζω δὲ εἰ τὰ λεγόμενά ἐστι ἀληθέα. λέγεται γὰρ ὡς ἐξ Αφετέων δὺς ἐς τὴν θάλασσαν, ἔ πρότερον ἀνέχε πρὶν ἢ ἀπίκετο ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον, σταδίους μάλιστά κη τέττς ἐς ὀγδώκοντα διὰ τῆς θαλάσσης διεξελθών. λέγεται μὲν οὖν καὶ ἄλλα ψευδέσι εἴκελα περὶ τῶ ἀνδρός

fuo adventu. His circummissis navibus, reliquarum apud Aphetas numerum inibant.

8. In quibus recensendis dum occupati sunt, Scyllias quidam Scionaenus qui iisdem in castris erat, omnium ejus tempestatis hominum optimus urinator, qui etiam in naufragio ad Pelium facto multam pecuniam Persis servavit, multa et sibi lucratus est. Hic Scyllias jampridem in animo habuerat ad Graecos transire, sed quoniam ad eam diem non fuisset nactus occasionem, tunc ad Graecos transfugit. Sed incertum quoniam modo illic transierit. demiror tamen si vera sunt quae referuntur. Fama est enim, quoniam ex Aphetis mare subiisset, non prius emeruisse quam ad Artemisium pervenit, octoginta ferme illa stadia per mare emensus. De hoc viro et alia memorantur, partim mendaciis similia, partim ve-

ra: de quo mihi ea probatur opinio, eum navigio ad Artemisium pervenisse. Is ubi eo pervenit, duces certiores fecit et naufragii facti et navium ad circumeundam Euboeam dimissarum.

9. Hoc Graeci audito inter se colloquuti sunt: et quum multae essent sententiae, illa evicit, ut eum diem illic maneretur et in statione perstaretur; dehinc media nocte praeterita proficiscerentur, et classi hostium quae circumageretur occurrerent. Post, ubi nemo se ex adverso fert, observato diei crepusculo ipsi feruntur in barbaros, animo experiundae fortunae cum in pugnando, tum in perumpendo.

10. Quos Xerxiani milites ducesque paucis cum navibus venientes in se conspicati, magnae hoc illis dementiae dan-

τέττ· τὰ δὲ μετεξέτερα, ἀληθέα. περὶ
μέντοι τέττ γνώμη μοι ἀποδεδέχθω,
πλοίῳ μιν ἀπικέοθαι ἐπὶ τὸ Ἀρτεμί-
σιον. ὥς δὲ ἀπικέιο, αὐτίκα ἐσήμηνε τοῖ-
σι στρατηγοῖσι τὴν τε ναυηγίην, ὥς γένοίλο,
καὶ τὰς περιπεμφθείσας τῶν νεῶν περὶ
Εὐβοίαν.

θ'. Τῷτο δὲ ἀκέσαντες οἱ Ἕλληνες,
λόγον σφι αὐτοῖσι ἐδίδοσαν· πολλῶν δὲ
λεχθέντων, ἐνίκα, τὴν ἡμέρην ἐκείνην αὐ-
τῷ μείναντάς τε καὶ αὐλιωθέντας, μετέ-
πειτα νύκλια μέσσην παρέντας, πορεύεσθαι,
καὶ ἀπαντᾶν τῇσι περιπλεύσεισι τῶν νηῶν.
μεῖα δὲ τῷτο, ὥς ἴδεις σφι ἐπέπλωε, δεί-
λην ὀψίην γινομένην τῆς ἡμέρης φυλάξαν-
τες, αὐτοὶ ἐπανεπλῶον ἐπὶ τὰς βαρβά-
ρας, ἀπόπειραν αὐτέων ποιήσασθαι βεβλό-
μενοι τῆς τε μάχης καὶ τῷ διεκπλόῳ.

ί'. Ὀρέοντες δὲ σφεας οἱ τε ἄλλοι στρα-
τιῶται οἱ Ξέρξεω καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπιπλώ-
ουσι νηυσὶ ὀλίγησι, πάγχυ σφι μανίην

ἔπενείκαντες, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας,
 ἐλπίσαντές σφεας εὐπετέως αἰρήσειν· εἰ-
 κότα κάρτα ἐλπίσαντες. τὰς μὲν γε τῶν
 Ἑλλήνων ὀρέοντες ὀλίγας νέας, τὰς δὲ
 ἐωϋτῶν, πλήθει τε πολλαπλησίας^α, καὶ
 ἄμεινον πλωεύσας, καταφρονήσαντες ταῦ-
 τα, ἐκυκλῆντο αὐτὰς ἐς μέσον. ὅσοι μὲν
 νυν τῶν Ἰώνων ἔσαν εὖνοιοι τοῖσι Ἑλλησι,
 ἀέκοντές τε ἐσρατεύοντο, συμφορὴν τε
 ἐποιεῦντο μεγάλην, ὀρέοντες περιεχομέ-
 νης αὐτῆς, καὶ ἐπιστάμενοι ὥς ὕδεις αὐ-
 τέων ἀπονοσῆσει· ἔτῳ ἀοθενέα σφι ἐφαί-
 νετο εἶναι τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα.
 ὅσοισι δὲ καὶ ἡδομένοισι ἦν τὸ γινόμενον,
 ἄμιλλαν ἐποιεῦντο ὅκως αὐτὸς ἕκαστος
 πρῶτος^β νέα Ἀττικὴν ἐλὼν, δῶρα πα-
 ρὰ βασιλῆος λάμψῃται. Αθηναίων γὰρ
 αὐτοῖσι λόγος ἦν πλεῖστος ἀνὰ τὰ στρα-
 τόπεδα.

ια'. Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὥς ἐσήμηνε, πρῶ-
 τα μὲν, ἀντίπρωροι τοῖσι βαρβάροις γι-

^α πολλαπλησίας. ^β ὅκως ἕκαστος αὐτῶν πρῶτος.

tes, et ipsi naves educunt, sperantes facile se illos ire interceptum. merito sane id sperantes, quod viderent paucas Graecorum naves, suas vero multo plures atque velociores. itaque prae contemptu illos in medio concludunt. Ex Ionibus tamen illi qui Graecis bene volebant, inviti militabant, magnae calamitatis locum ducentes quod viderent circumveniri illos, quorum neminem animadverterent esse rediturum: adeo infirmæ res Graecorum esse illis videbantur. At ii Iones quibus id quod fiebat voluptati erat, pro se quisque adnitebatur, ut ipse primus aliqua navi Atheniensium capta, dona ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Atheniensibus sermo atque respectus.

11. Graeci, ubi eis signum datum est, primum conversis in barbaros proris,

puppes in medium coëgerunt; deinde secundo signo dato, opus capeffunt, quamquam in exiguo spatio deprehensi, et a fronte: mox triginta barbarorum naves excipiunt, in quibus et Philaonem Chersifis filium, Gorgis Salaminiorum regis germanum, et in eo exercitu virum eximium. Graecorum autem primus navem hostium cepit vir Atheniensis Lycomedes Aeschreae filius; idemque palmam rei bene gestae retulit. In hac pugna quum invicem nunc hi, nunc illi superiores essent, interventu noctis dirempti sunt: et Graeci quidem ad Artemisium avecti, barbari vero ad Aphetas, multo majus opinione sua certamen experti. In hoc proelio, solus e Graecis qui cum rege erant, Antidorus Lemnius ad Graecos transfugit; quem Athenienses ob eam rem loco in Salamine donarunt.

12. Ubi nox adfuit (erat autem anni

νόμενοι, ἐς τὸ μέσον τὰς πρύμνας συνήγαγον· δεύτερα δὲ σημήναντος, ἔργα εἶχοντο ἐν ὀλίγῳ περ ἀπολαμφθέντες, καὶ κατὰ σόμα. ἐνθαῦτα τριήκοντα νέας αἰρέεσι τῶν βαρβάρων, καὶ τὸν Γόργυ τῷ Σαλαμινίων βασιλῆος ἀδελφεὸν Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγιμον ἔοντα ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἄνδρα. πρῶτος δὲ Ἑλλήνων νέα τῶν πολεμίων εἶλε ἀνὴρ Αθηναῖος Λυκομήδης Αἰχρῆς^c, καὶ τὸ ἀρισηΐον ἔλαβε ἔστος. τὸς δ' ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἑτεραλκέως ἀγωνιζόμενος νύξ ἐπελθῶσα διέλυσε. οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἀπέπλεον, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Αφέτας, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Δήμνιος, μᾶνος τῶν σὺν βασιλεῖ Ἑλλήνων ἔόντων, αὐτομολέει ἐς τὸς Ἕλληνας, καὶ οἱ Αθηναῖοι διὰ τῆς τοῦ ἔργου, ἔδοσαν αὐτῷ χῶρον ἐν Σαλαμῖνι.

Ἰβ'. Ὡς δὲ εὐφρόνη ἐγεγόνεε^d, ἦν μὲν

^c MS. Αἰσχροῖς. ^d Ὡς εὐφρόνη δ' ἐγίγνετο.

τῆς ὥρης μέσον θέρος, ἐγίνετο δὲ ὕδωρ τε ἄπλετον διὰ πάσης τῆς νυκλὸς, καὶ βρονταὶ σκληραὶ ἀπὸ τῆς Πηλίδος· οἱ δὲ νεκροὶ καὶ τὰ ναυήγια ἐξεφέροντο ἐς τὰς Αφέτας· καὶ περὶ τε τὰς πρώρας τῶν νεῶν εἰλέοντο, καὶ ἐτάρασσον τὰς ταρσὲς τῶν κωπέων. οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτῃ ἀκόντες ταῦτα, ἐς φόβον κατιστέατο, ἐλπίζοντες πᾶν χυ ἀπολέεσθαι, ἐς οἷα κακὰ ἦκον. πρὶν γάρ ἢ καὶ ἀναπνεῦσαί σφεας ἐκ τε τῆς ναυηγίης καὶ τῆς χειμῶνος τῆς γενομένης κατὰ Πήλιον, ὑπέλαβε ναυμαχίῃ καρτερή· ἐκ δὲ τῆς ναυμαχίης, ὄμβρος τε λάβρος, καὶ ρεύματα ἰχυρὰ ἐς θάλασσαν^ε ὠρμημένα, βρονταὶ τε σκληραί. καὶ τότε τοιοῖσι μὲν τοιαύτῃ νύξ ἐγένετο.

ιγ'. Τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτέων περιπλῶειν Εὐβοίαν, ἡ αὐτὴ περ' ἔσσα νύξ, πολλὸν ἦν ἔτι ἀγριωτέρη, τοσούτῳ ὅσῳ ἐπελάγει φερομένοισι ἐπέπιπτε. καὶ τὸ τέλος σφὶ ἐγένετο ἄχαρι. ὥς γὰρ δὴ πλέ-

^ε ἰσχυρὰ κατὰ θάλασσαν.

tempus mediae aestatis) immensa vis aquarum exitit per totam noctem, et dura tonitrua a Pelio. Cadavera quoque ac naufragia ad Aphetas efferebantur, et circa navium prorasolvebantur, et remorum palmulas perturbabant. Haec audientes qui illic erant milites, metu consternabantur, credentes se esse utique perituros, ut qui in tantum malorum devenissent: quippe quos, antequam respirassent e naufragio et tempestate quae ad Pelion extiterat, excepisset atrox pugna navalis, ex pugna navali vehemens imber et validi in mare fluxus turbantes, ac dura tonitrua. Et istis quidem huiusmodi nox contigit.

13. At iis quibus negotium datum erat, ut Euboeam circumirent, eadem sane illa nox, etiam multo atrocior erat: tanto quidem, quanto majus est quod eos dum in pelago ferrentur invasit: adeo ut

tristis exitus fuerit. Ut enim eos cursum tenentes tempestas ac pluvia adorta est, quum essent ad cava Euboeae, ac flatu ferrentur, ignari quo ferrentur, ad petras impingebantur. Et omne a deo fiebat, quo Graecae classi par redderetur id navium Persicarum quod supererat, nec multo plus foret. Atque hi quidem circa Euboeae cava periere.

14. Barbari vero qui apud Aphetas erant, ubi ipsis libentibus dies illuxit, naves tenebant tranquillas, satis habentes, quum male agerent, quietem captare in praefens. At Graecis auxilio tres et quinquaginta naves Atticae supervenere: quae suo adventu illos corroboraverunt et simul nuncium allatum, eos barbaros qui Euboeam circumvhebantur, tempestate illa quae extiterat cunctos interiisse. Itaque Graeci eadem observata hora profecti, naves Cilissas invasere. Quas ubi corru-

ἔσι αὐτοῖσι χειμῶν τε καὶ τὸ ὕδωρ ἐπε-
γίνετο, ἔῃσι κατὰ τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοί-
ης, φερόμενοι τῷ πνεύματι, καὶ ἔκ εἰδό-
τες τῇ ἐφέροντο, ἐξέπιπτον πρὸς τὰς πέ-
τρας. ἐποίετό τε πᾶν ὑπὸ τῷ θεῷ^ε, ὅπως
ἂν ἐξισωθείη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν,
μηδὲ πολλῷ πλέον εἴη. ἔτοι μὲν νυν περὶ
τὰ κοῖλα τῆς Εὐβοίης διεφθείροντο.

ιδ'. Οἱ δ' ἐν Αφέτῃσι βάρβαροι, ὡς σφι
ἄσμενοισι ἡμέρη ἐπέλαμψε, ἀτρέμα τε^ε
εἶχον τὰς νέας· καὶ σφι ἀπεχρέετο κα-
κῶς πρήσσει ἡσυχίην ἄγειν ἐν τῷ πα-
ρεόντι. τοῖσι δὲ Ἑλλησι ἐπεβοήθειον νέες
τρεῖς καὶ πεντήκοντα Αττικάι. αὐταί
τε δὴ σφεας ἐπέρρωσαν ἀπικόμεναι, καὶ
ἅμα ἀγγελίῃ ἐλθῶσα, ὡς τῶν βαρβάρων
οἱ περιπλέοντες τὴν Εὐβοίαν πάντες εἴη-
σαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τῷ γενομένῳ χει-
μῶνος. φυλάξαντες δὲ τὴν αὐτὴν ὥρην,
πλώοντες ἐπέπεσον νηυσὶ Κιλίῳσι. ταύ-
τας δὲ διαφθείραντες, ὡς εὐφρόνη ἐγένε-

^ε ὑπὸ θεῷ. ^ε ἀτρέμας τε.

το, ἀπέπλων ὀπίσω ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον.

ιέ'. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινὸν τι ποιητάμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρβάρων, νέας ἔτω σφι ὀλίγας λυμαίνεσθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξεω δειμαίνοντες, ἐκ ἀνέμειναν ἔτι τῆς Ἑλληνας μάχης ἄρξαι, ἀλλὰ παρακελευσάμενοι, κατὰ μέσον ἡμέρης ἀνῆγον τὰς νέας. συνέπιπτε δὲ ὥστε ταῖς αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνεσθαι ταύτας καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θάλασσαν περὶ τῆς Εὐρίπης, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ Λεωνίδα, τὴν ἐσβολὴν φυλάσσειν. οἱ μὲν δὴ παρεκελεύοντο, ὅπως μὴ παρήσωσι ἐς τὴν Ἑλλάδα τῆς βαρβάρους, οἱ δ' ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν στρατεῦμα διαφθείραντες, τῇ πόρῃ κρατήσωσι.

ις'. Ὡς δὲ ταξάμενοι οἱ Ξέρξεω ἐπέπλων, οἱ Ἕλληνες ἀτρέμας εἶχον πρὸς

pere, et nox advenit, iterum se ad Artemisium receperunt.

15. Tertio die barbarorum duces, tum indigne ferentes naves tam paucas ipsis insultare, tum a Xerxe supplicium timentes, non expectarunt amplius, ut Graeci priores pugnam capefferent, sed cohortati sese naves circa meridiem eduxerunt. Contigit autem ut per eosdem dies et haec navalia proelia et illa in Thermopylis terrestria gererentur. Erat autem omne certamen his in mari de Euripo, quemadmodum illis qui cum Leonide erant de transitu custodiendo. et Graeci quidem sese adhortabantur, ne barbaros intrare Graeciam sinerent; barbari vero, ut Graecorum copiis profligatis, transitu potirentur.

16. Procedente autem Xerxianorum classe in aciem ordinata, dum Graeci se

apud Artemisium immotos tenerent, tunc eos barbari, ut comprehenderent, lunata classe circumdabant. Ibi Graeci ex adverso prodeuntes confligere. Qua in pugna pari Marte pugnatum est. nam Xerxiana classis prae magnitudine et copia sua in se incidebat, perturbatis navibus et mutuo incurfantibus: resistebat tamen neque cedebat. Indigna enim res videbatur, a paucis navibus in fugam converti. Itaque multae Graecorum naves interibant, multi etiam viri, sed multo plures barbarorum et naves et viri: atque ita dimicantis utrique ab alteris abscessere.

17. Hoc in proelio Xerxianos inter milites optimam Aegyptii navaverunt operam, cum aliis magnis editis operibus, tum hoc, quod quinque Graecas naves cum viris omnibus cepere. E Graecis

τῷ Ἀρτεμισίῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μηνοειδὲς ποιήσαντες τῶν νεῶν, ἐκυκλεύοντο ὡς περιλάβοιεν αὐτὰς. ἐνθεῦτεν οἱ Ἕλληνες ἐπανεπλεόν τε καὶ συνέμισγον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι ἐγένοντο. ὁ γὰρ Ξέρξεω στρατὸς ὑπὸ μεγάθεός τε καὶ πλήθεος, αὐτὸς ὑπ' ἐωῦτ' ἐπιπτε, ταρασσομενέων τε τῶν νεῶν καὶ περιπιπτυσέων περὶ ἀλλήλας· ὁμῶς μέντοι ἀντεῖχε, καὶ ἔκ εἶκε· δεινὸν γὰρ χρῆμα ἐποιέοντο, ὑπὸ νεῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τραπέσθαι. πολλαὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων νέες διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες, πολλῷ δ' ἔτι πλεῦνες νέες τε τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. ἔτω δὲ ἀγωνιζόμενοι, διέσθσαν χωρὶς ἑκάτεροι.

ιζ. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Ξέρξεω στρατιωτῶν ἠρίστουσαν· οἱ ἄλλὰ τε μεγάλα ἔργα ἀπεδέξαντο, καὶ νέας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον Ἑλληνίδας πέντε. τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ

ταύτην τὴν ἡμέρην ἤριψουσιν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλεινίης ὁ Ἀλκιβιάδew· ὃς δαπάνην οἰκηίην παρεχόμενος, ἐστρατεύετο ἀνδράσι τε διηκοσίοισι καὶ οἰκηίῃ νηί.

ιη'. Ὡς δὲ διέσκησαν ἄσμενοι ἐκάτεροι, ἐς ὄρμον ἠπείγοντο. οἱ δὲ Ἕλληνες, ὥς διακριθέντες ἐκ τῆς ναυμαχίης ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπεκράτεον, τρηχέως δὲ περιεφθέντες, καὶ ἔκ ἤκιστα Ἀθηναῖοι, τῶν αἰ ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμέναι ἔσαν, δρησμόν δὲ ἐβέλευον ^a ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα.

ιθ'. Νόω δὲ λαβὼν ὁ Θεμισοκλῆης ὥς εἰ ἀπορράγειν ἀπὸ τῆ βαρβάρου ^b τό, τε Ἰωνικὸν καὶ τὸ Καρικὸν φύλον, οἳοί τε εἶησαν τῶν λοιπῶν κατ' ὑπερθε γενέσθαι· ἐλαυνόντων τῶν Εὐβοέων πρόβατα ἐπὶ τὴν θάλασσαν ταύτην, συλλέξας τοὺς στρατηγὸς, ἔλεγέ σφι ὥς δοκέει ἔχειν τινα παλάμην, τῇ ἐλπίζοι ^c τῶν βασιλῆος συμμάχων ἀποσήσειν τὰς ἀρίστους. ταῦ-

^a ἐβελύοντο. ^b βαρβαρικῇ. ^c ἐλπίζω.

autem eo die praestantissimi extiterere Athenienses, et inter Athenienses, Clinias Alcibiadis filius; qui domestico sumptu ac propria navi cum ducentis viris militabat.

I 8. Ubi utrique libenter in diversum abire, ad stationem festinabant. Graeci autem dirempto proelio reiecti, etsi caecorum corporibus ac naufragiis potiebantur, tamen quod aspere vexati essent, praecipueque Athenienses, quorum dimidium navium vulneratum erat, de fugiendo interius in Graeciam deliberabant.

I 9. Themistocles, reputans, si ab viribus barbari abduceret Iones et Cares, fieri posse ut reliquos superarent, dum Euboeenses pecora ad mare istud propellunt, duces contraxit, eisque dixit se viam quandam habere, qua speraret optimos sociorum ab rege abductum iri.

Haftenus rem enudavit, addiditque in rebus praefentibus hoc ab illis agendum effe, ut Euboicorum pecorum quantum vellet quisque maetaret; fatius enim effe fuos milites potiri quam hostem. Ac monuit ut fuis quique popularibus praeciperent ignem accendere; fibi autem de difceffu tempus curae fore, ut fine noxa abirent in Graeciam. Hoc illis probatum quum effet, accenfis ignibus ad pecora eft itum.

20. Nam Euboeenfes, contempto Bacidis oraculo, tanquam nihil dicente, neque exportaverant quicquam, neque importaverant, velut impendente eis bello, et res fibi quoque ipsis ambiguas effecerant. ita enim habebat de his oraculum Bacidis,

Dum juga barbaricus canabacea jactat in aequor,
Euboea caprae mugientes fac procul abfint.

ἤα μὲν νυν ἐς τοσῷτο παρεγύμνε· ἐπὶ δὲ
 τοῖσι κατήκσει πρήγμασι τάδε ποιητέα
 εἶνά σφι ἔλεγε· τῶν τε προβάτων τῶν
 Εὐβοεικῶν ὅσα τις ἐθέλοι καθαύειν· κρέσ-
 σον γὰρ εἶναι τὴν στρατιὴν ἔχειν ἢ τὸς
 πολέμους· παραίνεέ τε προειπεῖν τοῖσι
 ἐωϋτῶν ἐκάστῃς πῦρ ἀνακαίειν^δ, κομιδῆς
 δὲ πέρι τὴν ὥρην αὐτῷ μελήσειν· ὥστε
 ἀσινέας ἀπικέσθαι ἐς τὴν^ε Ἑλλάδα· ταῦ-
 τα ἥρεσέ σφι ποιεῖν· καὶ αὐτίκα πῦρ
 ἀνακαυσάμενοι, ἐτρέποντο^ς πρὸς τὰ πρό-
 βατα·

κ'. Οἱ γὰρ Εὐβοέες παραχρησάμενοι
 τὸν Βάκιδος χρησμὸν ὡς ὕδεν λέγοντα,
 ἔτ' ἐξεκομίσαντο ὕδεν ἔτε προεσάξαντο,
 ὡς παρεσομένε σφι πολέμῳ, περιπετέα
 τε ἐποίησαντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγμα-
 τα· Βάκιδι γὰρ ὧδε ἔχει περὶ τῶν δ'
 χρησμὸς,

Φράζω, βαρβαρόφωνον ὅταν ζυγὸν εἰς ἄλλα βάλλῃ
 Βυβλίον, Εὐβοίης ἀπέχειν πολυμηκάδας αἴγας·

^δ πυρὴν ἀνακαίειν. ^ε ἀπικέσθαι ἐπὶ τὴν. ^ς ἐτρέποντο.

τῷτοισι δὲ ὕδεν τοῖσι ἔπεσι χρησαμένοισι
 ἐν τοῖσι τότε παρεῖσι τε καὶ προσδοκίμοισι
 κακοῖσι, παρὴν σφι συμφορῇ χρῆσθαι πρὸς
 τὰ μέγιστα.

κα'. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπρασον, πα-
 ρὴν δὲ ὁ ἐκ Τρηχῖνος κατάσκοπος. ἦν
 μὲν γὰρ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ καλᾶσκοπος Πο-
 λύας, γένος Αντικυρεὺς, τῷ προσετέ-
 τακτο· καὶ εἶχε πλοῖον κατῆρες ἐτοῖ-
 μον, εἰ παλήσειε ὁ ναυτικὸς στρατός,
 σημαίνειν τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι ἔῃσι.
 ὡς δ' αὐτως ἦν Αἰζώνυχος ὁ Λυσικλέ-
 ος Αθηναῖος καὶ παρὰ Λεωνίδῃ ἐτοῖμος
 τοῖσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἔῃσι ἀγγέλλειν τρη-
 ηκοντέρῳ ἦν τι καταλαμβάνη νεώτερον
 τὸν πεζόν. ἔτος ὧν ὁ Αἰζώνυχος ἀπι-
 κόμενος ἐσήμαινέ σφι τὰ γεγονότα περὶ
 Λεωνίδα καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆ. οἱ δὲ,
 ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἔκτετι ἐς ἀναβολὰς
 ἐποιέοντο τὴν ἀποχώρησιν, ἐκομίζοντο
 δὲ ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν· Κορίνθιοι πρῶ-

His versibus quum nihil illi uterentur in malis, quae tum aderant, tum impendebant, debebat fieri ut maxima calamitate afficerentur.

21. Dum haec isti agebant, advenit ex Trachine speculator. nam erat apud Artemisium speculator Polyas, genere Anticyrensis, cui datum erat negotium, et habebat expeditum et remis instructum navigium, si copiae navales confluisissent, ut renunciaret iis qui apud Thermopylas erant. Similiter Abronychus Lyfclis filius Atheniensis apud Leonidem erat paratus cum triginta remorum navigio ad nunciandum iis qui ad Artemisium agebant, si quid novi pedestribus copiis contigisset. Hic igitur Abronychus adveniens, indicavit ea quae circa Leonidem et ejus exercitum gesta erant. Qua isti re audita non jam sibi differendum abitum putaverunt: sed ut quique locati erant, abcefferunt; primi Corin-

thii, postremi Athenienses.

22. Quorum Atheniensium velocissimis navibus delectis, Themistocles ad aquas potabiles se conferens, in lapidibus litteras incidebat; quas postero die Iones ad Artemisium venientes legerunt, in haec verba: ‘ Viri Iones, haud juste
 ‘ facitis, militantes adversus patres, et
 ‘ Graeciam redigentes in servitutem. Sed
 ‘ maxime quidem state a nobis: sin hoc
 ‘ facere non potestis, at vos saltem et
 ‘ nunc e medio nobis eritis et ipsi et Car-
 ‘ res ut eadem vobis faciant obsecrate.
 ‘ Quod si horum neutrum fieri potest,
 ‘ et majori necessitate estis obstricti quam
 ‘ ut possitis desciscere, utique vos in re
 ‘ gerenda, dum pugnam conferemus, tergiversamini, memores a nobis vos esse
 ‘ oriundos, et inimicitiarum nobis cum
 ‘ barbaro principium a vobis extitisse.’

τοί, ὕστατοι δὲ Αθηναῖοι.

κβ'. Αθηναίων δὲ νέας τὰς ἄριστα πλω-
 ῖσας ἐπιλεξάμενος Θεμισοκλῆς, ἐπορεύετο
 περὶ τὰ πότιμα ὕδατα, ἐντάμνων ἐν τοῖ-
 σι λίθοις γράμματα, τὰ Ἴωνες ἐπελθόντες
 τῇ ὑστεραίῃ ἡμέρῃ ἐπὶ τὸ Αρτεμίσιον, ἐπ-
 ελέξαντο. τὰ δὲ γράμματα τάδε ἔλεγε,
 ' Ἄνδρες Ἴωνες, ὃ ποίετε δίκαια ἐπὶ τῆς
 ' παίερας σφατευόμενοι, καὶ τὴν Ἑλλάδα
 ' καταδεδυμένοι. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς
 ' ἡμέων γίνεσθε· εἰ δὲ ὑμῖν ἐστὶ τῷτο μὴ
 ' δυνατόν ποιῆσαι, ὑμεῖς δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ
 ' τῆ μέσης ἡμῖν ἔσεσθε καὶ αὐτοί, καὶ τῶν
 ' Καρῶν δέεσθε τὰ αὐτὰ ὑμῖν ποίειν. εἰ
 ' δὲ μηδέτερον τούτων οἶόντε γίνεσθαι,
 ' ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης^α μέζονος κατέζευ-
 ' χθε ἢ ὥστε ἀφίσασθαι, ὑμεῖς γε ἐν τῷ
 ' ἔργῳ, ἐπεὰν συμμίσγωμεν, ἐθελοκακέε-
 ' τε, μεμνημένοι ὅτι ἀπ' ἡμέων γεγόνατε,
 ' καὶ ὅτι ἀρχῆθεν ἢ ἐχθρὴ πρὸς τὸν βάρ-
 ' βαρον ἀπ' ὑμέων ἡμῖν γέγονε.' Θεμισοκ-

^α MS. ἀνάγκης.

κλέης δὲ ταῦτα ἔγραφε, δοκέειν ἔμοι, ἐπ' ἀμφοτέρω νοέων, ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γράμματα βασιλῆα, Ἰωνας ποιήσῃ μεμβαλεῖν καὶ γενέσθαι πρὸς ἐωϋτῶν, ἢ, ἐπεῖτε ἀνενοιχθῇ, καὶ διαβληθῇ πρὸς Ξέρξεα, ἀπίστους ποιήσῃ τὰς Ἰωνας, καὶ τῶν ναυμαχιῶν^β αὐτὰς ἀπόχῃ.

κγ'. Θεμιστοκλέης μὲν ταῦτα^γ ἐνέγραψε. τοῖσι δὲ βαρβάροισι αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθε ἀνὴρ Ἰσριαεὺς^δ, ἀγγέλλων τὸν δρῆσμὸν τὸν ἀπ' Ἀρτεμισίως τῶν Ἑλλήνων. οἱ δ' ὑπ' ἀπιστίας τὸν μὲν ἀγγέλλοντα εἶχον ἐν Φυλακῇ, νῆας δὲ ταχείας ἀπέστειλαν προκατοφομένας. ἀπαγγειλάντων δὲ τούτων τὰ ἦν, ἔτω δὴ ἅμ' ἡλίῳ σκιδναμένῳ πᾶσα ἡ στρατιὴ ἐπέπλεε^ε ἀλῆς ἐπὶ τὸ Ἀρτεμίσιον. ἐπιχόντες δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ μέχρι μέσης ἡμέρης, τὸ ἀπὸ τούτου ἔπλων ἐς Ἰσριάην. ἀπικόμενοι δὲ, τὴν πόλιν ἔχον τῶν Ἰσριαίων, καὶ τῆς Ἑλλοπίης μοίρης, γῆς δὲ

^β συμμαχιῶν. ^γ μὲν νυν ταῦτα. ^δ Ἰσριεὺς. ^ε ἔπλεε.

Haec Themistocles (ut arbitrator) duplici consilio scripsit, ut si litterae regem laterent, Iones induceret ad deficiendum a rege ad se; sin ad eum deferrentur, darenturque crimini, infidos eidem redderet Iones, et a proeliis navalibus summo-
veret.

23. Postquam autem haec Themistocles inscripsit, extemplo vir Histiaeensis navigio advectus, barbaris nuncium attulit Graecos ab Artemisio profugisse. Illi homine, quod fidem non haberent, servari iussu, naves veloces ad rem explorandam miserunt. qua re per istas nunciata, prout erat, simulatque refulsit sol, omnis classis addensata ad Artemisium contendit: ubi ad meridiem usque immorata, mox ad Histiaeam processit. Eo appulsi, urbe Histiaeorum potiti sunt, et Hellopieae porti-

onis, regionis autem Histiaeotidis maritimos vicos omnes incurſaverunt.

24. Dum iſti hoc in loco agunt, Xerxes praeparatis quae volebat circa cadavera, praekonem ad claſſarios mittit. Haec autem praeparaverat. Quicumque e ſuo exercitu apud Thermopylas caeſi (erant autem viginti millia) eorum mille ferme relictis, ceteros depreſſis ſoſſis humavit: et ne a claſſario exercitu cerni poſſent, foliisſque conſtravit, et humum aggeravit. Praeco ubi ad Hiſtiaeam tranſiit, facto totius exercitus coetu, haec dixit, ‘ Viri ſocii, rex Xerxes dat veniam
‘ cuicumque libet relictis ordinibus ire viſum, quemadmodum pugnet cum amen-
‘ tibus hominibus, qui ſe ſuperaturos ſperaverant copias regis.’

25. Haec denunciante praecone, mox

τῆς Ἰσριαώτιδος τὰς παραθαλασσίας κώ-
μας πάσας ἐπέδραμον.

κδ'. Εὐθαῦτα δὲ τῷ τῶν ἐόντων, Ξέρ-
ξης ἐτοιμασάμενος τὰ περὶ τῆς νεκρῆς,
ἐπεμπε εἰς τὸν ναυτικὸν στρατὸν κήρυκα.
προετοιμάσατο δὲ τὰδε· ὅσοι τῷ στρατῷ τῷ
ἐωυτῷ ἔσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι, (ἔσαν
δὲ καὶ δύο μυριάδες) ὑπολιπόμενος τῷ τῶν
ὡς χιλίης, τῆς λοιπῆς, τάφους ὀρυζάμε-
νος, ἔθαψε· φυλλάδα τε ἐπιβαλὼν, καὶ
γῆν ἐπαμυσάμενος, ἵνα μὴ ὀφθείησαν ὑπὸ
τῷ ναυτικῷ στρατῷ. ὡς δὲ διέβη εἰς τὴν Ἰ-
σριαίην ὁ κήρυξ, σύλλογον ποιησάμενος
παντὸς τῷ στρατοπέδῳ, ἔλεγε τὰδε, ‘ Ἀν-
δρες ξύμμαχοι, βασιλεὺς Ξέρξης τῷ
βυλομένῳ ὑμέων παραδίδωσι, ἐκλιπόν-
τα τὴν τάξιν, καὶ ἐλθόντα, θεήσασθαι.
ὅπως μάχεται πρὸς τῆς ἀνοήτους τῶν
ἀνθρώπων, οἳ ἤλπισαν τὴν βασιλῆος δύ-
ναμιν ὑπερβαλέεσθαι.’

κέ'. Ταῦτα ἐπαγγειλαμένους, μετὰ

ταῦτα ὕδεν ἐγίνετο πλοίων σπανιώτερον· ὅτω πολλοὶ ἤθελον θεήσεσθαι. διαπεραιωθέντες δὲ ἐθηεύντο διεξιόντες τὰς νεκρὰς. πάντες δὲ ἠπιστάτο τὰς κειμένους εἶναι πάντας Λακεδαιμονίους καὶ Θεσπίας, ὁρέοντες καὶ τὰς εἰλωτας. ὃ μὲν ὅδ' ἐλάνθανε τὰς διαβεβηκότας Ξέρξης ταῦτα πράξας περὶ τὰς νεκρὰς τὰς ἐωυτῶ. καὶ γὰρ δὴ καὶ γελοῖον ἦν· τῶν μὲν χίλιοι ἐφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι, οἱ δὲ πάντες ἐκέατο ἀλέες συγκεκομισμένοι ἐς τῷτο χωρίον, τέσσερες χιλιάδες. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς θέην ἐτράποντο· τῇ δ' ὑφεραίῃ οἱ μὲν ἀπέπλων ἐς Ἰσθμίην ἐπὶ τὰς νῆας, οἱ δὲ ἀμφὶ Ξέρξην, ἐς ὁδὸν ὠρμέατο.

κς'. Ἦκον δὲ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίας ὀλίγοι τινές, βίβ τε δεόμενοι, καὶ ἐνεργοὶ βεβλόμενοι εἶναι. ἀγαγόντες δὲ τῆς ἐς ὅφιν τὴν βασιλῆος, ἐπυνθάνοντο οἱ Πέρσαι περὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ ποιεόμεν· εἷς δὲ τις πρὸ πάντων ἦν ὃ ἐρω-

nihil infrequentius fuit navigiis: ita multi visere cupiebant. Illuc transvecti et transeuntes cernebant cadavera. Cuncti vero sciebant omnes Lacedaemonios esse ac Thespienses qui jacebant, quum etiam hilotas cernerent. Itaque eos qui transmisere non latuit Xerxes, qui circa suorum cadavera id fecisset. Etenim erat res profecto etiam ridicula, ut illorum quidem mille jacentes occisi extarent, isti vero omnes conferti eundem in locum quater milleni comportati essent. Atque hunc quidem diem in spectaculo consumpserunt: postero autem classarii Histiaeam ad classem remeaverunt. Xerxes et qui cum eo erant, iter ingressi sunt.

26. Verum ad hos pauci quidam ab Arcadia perfugae venerunt, victus inopes, et operam suam praestare cupientes: qui in conspectum regis adducti, interrogatique cum ab aliis Persis, tum vero praecipue a quodam, de Graecis, quae

agerent, responderunt eos agere Olympia, et spectare certamen gymnicum atque equestre. Rursus eodem percontante quodnam illis praemium esset propositum propter quod certarent, oleaginam coronam inquiunt esse qua donarentur. Ibi Tigranes Artabani filius generosissimam quum dixisset sententiam, a rege pro timido est habitus. Audiens enim praemium coronam esse, non pecunias, silentium tenere non potuit quin coram omnibus diceret, ‘ Papae Mardoni, in quos
 ‘ viros induxisti nos ad pugnandum? qui
 ‘ non pecuniarum certamen agitant, sed
 ‘ virtutis?’ Haec ab illo dicebantur.

27. Eo interim tempore post acceptam apud Thermopylas calamitatem confestim Thessali caduceatorem ad Phocenses mittunt, utpote iis infensi, cum semper antea, tum praecipue post novissimam cladem. Quippe non multis ante hanc

τῶν αὐτῶς ταῦτα. οἱ δὲ σφι ἔλεγον, ὡς
 Ολύμπια διάγοιεν^α, καὶ θεωροῖεν ἀγῶνα
 γυμνικὸν καὶ ἵππικόν. ὁ δὲ ἐπεῖρε^β ὅ,τι τὸ
 ἄεθλον εἴη σφι κείμενον^β, περὶ ὅτευ ἀγω-
 νίζονται· οἱ δ' εἶπον, τῆς ἐλαίης τὸν διδό-
 μενον σέφανον. ἐνθαῦτα εἶπας γνώμην
 γενναιοτάτην Τιγράνης ὁ Αρταβάν, δει-
 λήν ὥφλεε πρὸς βασιλῆος. πυνθανόμε-
 νος^γ γάρ τὸ ἄεθλον ἐὼν σέφανον, ἀλλ' ἔ
 χρήματα, ἔτε ἡνέχε^δ σιγῶν, εἶπέ τε ἐς
 πάντας^δ τάδε, ‘ Παπαὶ Μαρδόνιε, κοῖς
 ‘ ἐπ’ ἀνδρας ἡγαγες μαχησομένους ἡμέας,
 ‘ οἱ ἔ περὶ χρημάτων τὸν ἀγῶνα ποιεῦ-
 ‘ ται, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς;’ τέτῳ μὲν δὴ
 ταῦτα εἶρηλο.

κζ'. Εὐ δὲ τῷ διὰ μέσῃ χρόνῳ ἐπεί
 τε τὸ ἐν Θερμοπύλῃσι τρώμα ἐγεγόνεε,
 αὐτίκα Θεσσαλοὶ πέμπουσι κήρυκα ἐς
 Φωκέας, ἅτε σφι ἔχοντες αἰεὶ χόλον,
 ἀπὸ δὲ τῆς ὑσάτης τρώματος καὶ τὸ κάρη.
 ἐσβαλόντες γάρ πανστρατὶ αὐτοὶ τε οἱ

^α MS. Ολύμπια ἀγασσι. ^β προκείμενον. ^γ πυνθόμενος. ^δ ἔπει-
 τε πρὸς πάντας.

Θεσσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτέων ἐς τὰς
 Φωκέας, ὃ πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον ταύ-
 της τῆς βασιλῆος στρατηλασίης, ἐσώθη-
 σαν ὑπὸ τῶν Φωκέων, καὶ περιέφθησαν
 τρηχέως. καὶ ἐπεὶ τε γὰρ καλειλήθησαν
 ἐς τὸν Παρηγασόν, οἱ Φωκέες ἔχοντες
 μάντιν Τελλίην τὸν Ηλεῖον, ἐνθαῦτα ὁ
 Τελλίης ἔτος σοφίζειαι αὐτοῖσι τοιόνδε·
 γυψώσας ἄνδρας ἑξακοσίους τῶν Φωκέων
 τὰς ἀρίστους, αὐτὰς τε τέττας, καὶ τὰ ὅπλα
 αὐτέων, νυκτὸς ἐπεθήκατο τοῖσι Θεσσα-
 λοῖσι· προείπας αὐτοῖσι, τὸν ἂν μὴ λευ-
 κανθίζοντα ἴδωνται, τῷτον κτείνειν. τέ-
 τας ὧν αἱ τε φυλακαὶ τῶν Θεσσαλῶν
 πρῶται ἰδῆσαι, ἐφοβήθησαν, δόξασαι ἄλ-
 λό τι εἶναι τέρας· καὶ μετὰ τὰς φυλα-
 κας αὐτὴ ἡ στρατιή, ἔτω ὥστε τετρακισ-
 χιλίων κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φω-
 κέας, τῶν τὰς μὲν ἡμισέας ἐς Αἶας ἀνέ-
 θεσαν, τὰς δὲ λοιπὰς, ἐς Δελφάς· ἡ δὲ
 δεκάτη ἐγένετο τῶν χρημάτων ἐκ ταύτης

ε Hæc vox λοιπὰς non est in MS.

regis expeditionem annis, quum ipsi Thes-
fali omni cum copia et eorum focii ag-
gressi essent Phocenses, a Phocensibus fu-
gati sunt aspereque vexati. Etenim quum
ad Parnassum conclusi essent, Phocenses
habentes Telliam faticinum Eleum, ibi
Tellias hic hujusmodi rem eis commen-
tus est. Sexcentos viros e Phocensibus
praestantissimos gypso tam ipsos quam
arma illinit, eosque sub noctem in Thes-
falos immisit, dato praecepto ut quem-
cunque non albicantem cernerent, eum
obtruncarent. Hos primi Thessalorum
excubitores, aliud quoddam prodigium
esse arbitrati, et post has excubias, ipse
exercitus adeo exhorruerunt, ut quatuor
millibus caesorum atque scutorum Pho-
censes potiti sint; quorum scutorum di-
midium apud Abas, reliqua apud Del-
phos dedicaverunt: et ex decimis pecu-

niarum hujus pugnae factae sunt statuæ grandes, quae circa tripodem e regione delubri Delphis visuntur: et alterae ejusmodi in Abis repositae.

28. Haec Phocenses in peditatum Thessalorum, a quibus obsidebantur, egerunt: equitatum quoque eorundem, qui in suum agrum incursaverat, insanabili clade affligerunt. ad ingressum enim qui est juxta Hyampolin, depressa istic ingenti fossa, amphoras inanes in ea deposuerunt, humumque desuper injecerunt, eamque reliquo solo exaequaverunt: atque ibi Thessalos exceperunt incurrentes. Thessali impetu sumpto, tanquam eos rapturi, in amphoras inciderunt, ibique equorum crura corrupta sunt.

29. Ob haec ambo Phocensibus infensi Thessali, misso caduceatore ita dixere, ' O Phocenses, nunc aliquid amplius ' resipiscetes agnoscite non esse vos ne-

τῆς μάχης, οἱ μεγάλοι ἀνδριάντες οἱ περὶ
τὸν τρίποδα συνεσεῶτες, ἔμπροσθεν τῆς
νῆος τῆς ἐν Δελφοῖσι, καὶ ἕτεροι τοῖς τοῖς ἐν
Αἰθίοχῃ ἀνακέαλαι.

κῆ'. Ταῦτα μὲν νυν τὸν πεζὸν εἰργά-
σαντο τῶν Θεσσαλῶν οἱ Φωκέες, πολιορ-
κέοντες ἐσωτέρως· ἐσβαλῶσαν δὲ ἐς τὴν χώ-
ρην τὴν ἵππον αὐτέων, ἐλυμήναντο ἀνη-
κέως. ἐν γὰρ τῇ ἐσβολῇ ἣ ἐστὶ κατὰ
Ἰάμπολιν, ἐν ταύτῃ τάφρον μεγάλην
ὀρύξαντες, ἀμφορέας κενεὸς ἐς ταύτην κα-
τέθηκαν. χεῖρ δὲ ἐπιφορήσαντες, καὶ ὁ-
μοιώσαντες τῷ ἄλλῳ χώρῳ, ἐδέκοντο
τῆς Θεσσαλῆς ἐσβάλλοντας. οἱ δὲ, ὡς
ἀναρπασόμενοι τοὺς Φωκέας φερόμενοι,
ἐσέπεσον ἐς τῆς ἀμφορέας· ἐνθαῦτα οἱ
ἵπποι τὰ σκέλεα διεφθάρησαν.

κθ'. Τεττέων δὴ σφι ἀμφοτέρων ἔχον-
τες ἐγκόλον οἱ Θεσσαλοὶ, πέμψαντες κή-
ρυκα, ἠγόρευον τάδε, ‘ὦ Φωκέες, ἤδη
‘τι μᾶλλον γνωσιμαχέετε μὴ εἶναι ὁ-

‘ μῶιοι ἡμῖν. πρόσθεν τε γὰρ ἐν τοῖσι
 ‘ Ἑλλησι ὅσον χρόνον ἐκεῖνα ἡμῖν ἦν-
 ‘ δανε, πλεον αἰεὶ κοτε ὑμέων ἐφερόμε-
 ‘ θα· νῦν τε παρὰ τῷ βαρβάρῳ τοσούτον
 ‘ δυνάμεθα, ὥστε ἐπ’ ἡμῖν ἐσι τῆς γῆς
 ‘ ἐσερῆσθαι καὶ προσηνδραποδίσθαι ὑμέ-
 ‘ ας. ἡμεῖς μέντοι τὸ πᾶν ἔχοντες, ὃ
 ‘ μνησικακέομεν, ἀλλ’ ἡμῖν γενέσθω ἀντ’
 ‘ αὐτέων πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίῃ·
 ‘ καὶ ὑμῖν ὑποδεκόμεθα τὰ ἐπιόντα ἐπὶ
 ‘ τὴν χώραν ἀποτρέψον.’

λ’. Ταῦτά σφι ἐπαγγελόντο οἱ Θεο-
 σαλοί. οἱ γὰρ Φωκέες μῦθοι τῶν ταύτῃ
 ἀνθρώπων οὐκ ἐμῆδιζον, κατ’ ἄλλο μὲν
 ἔδεν, ὡς ἐγὼ συμβαλλεόμενος εὐρίσκω,
 κατὰ δὲ τὸ ἔχθος τῶν Θεοσαλῶν· εἰ δὲ
 Θεοσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων ἠϋζον, ὡς ἐμοὶ
 δοκέειν, ἐμῆδιζον ἂν οἱ Φωκέες. ταῦτα
 ἐπαγγελλομένων Θεοσαλῶν, ὅτε δώσειν
 ἔφασαν χρήματα, παρέχεν τε σφι Θεο-
 σαλοῖσι ὁμοίως μῆδιζεν, εἰ ἄλλως βε-

‘ bis pares; qui et antehac inter Graecos,
 ‘ quandiu partes illorum nobis placue-
 ‘ runt, semper vobis antecelluimus, et
 ‘ nunc apud barbarum adeo pollemus,
 ‘ ut penes nos sit et agro vos exui, et
 ‘ praeterea in servitutem redigi. Quam
 ‘ facultatem etsi obtinemus, tamen inju-
 ‘ riarum non sumus memores, nisi ut eo
 ‘ nomine quinquaginta talenta rependa-
 ‘ tis: et nos vobis recipimus, damna om-
 ‘ nia nos ab agro vestro averfuros.’

30. Haec Theffali Phocensibus de-
 nunciabant, quod soli Phocenses inter
 ejus loci homines cum Medis non sen-
 tiebant; idque nulla alia caussa, ut ego
 conjectura comperio, quàm Theffalorum
 odio; partes Medorum (ut mihi videtur)
 sequuturi, si Theffali partes Graecorum
 fovissent. Haec deferentibus Theffalis,
 negarunt se Phocenses pecuniam datu-
 ros; et sibi itidem, ut Theffalis, faculta-
 tem esse sentiendi cum Medis, si aliter

sentire vellent: sed nequaquam fore ut sponte essent proditores Gracciae.

31. His verbis renunciatis ita Thessali irritati in Phocenses barbaro duces itineris extiterunt, et ex Trachinia Doridem regionem incurfaverunt. nam ejus regionis limes angustus illuc triginta non amplius stadia in latum pertinet, inter Meliadem ac Phocensem regionem situs, quae olim Dryopis erat. Haec autem regio, Doriensium qui sunt in Peloponneso, metropolis est. Hanc igitur Doridem regionem ingressi barbari nihil laeserunt; cum Medis enim, etsi Thessalis non videbatur, sentiebant.

32. Posteaquam autem e Doride in Phocidem ingressi sunt barbari, ipsos quidem Phocenses non sunt adepti: eorum enim nonnulli cacumina Parnassi conscenderant; et est vertex Parnassi juxta

λοιάτο· ἀλλ' ἔκ' ἔσεσθαι ἐκόντες εἶναι
προδότης τῆς Ἑλλάδος.

λα'. Ἐπειδὴ δὲ ἀνηνείχθησαν ἔτι οἱ
λόγοι, ἔτω δὴ οἱ Θεσσαλοὶ κεχολωμένοι
τοῖσι Φωκέῃσι, ἐγένοντο ἡγεμόνες τῷ βαρ-
βάρῳ τῆς οὐδ'. ἐκ μὲν δὴ τῆς Τρηχινίης
ἐς τὴν Δωρίδα ἐσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρί-
δος χώρας ποδεὼν σφεινὸς ταύτῃ κατα-
τείνει, ὡς τριήκοντα σταδίῳ μάλιστα κη
εὖρος, κείμενος μεταξύ τῆς τε Μηλιάδος
καὶ τῆς Φωκίδος χώρας, ἥπερ ἦν τοπα-
λαιὸν Δρυοπίς. ἡ δὲ χώρα αὕτῃ ἔστι μη-
τρόπολις Δωριέων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ.
ταύτην ὦν τὴν Δωρίδα γῆν ἔκ' ἐσίναντο
ἐσβάλλοντες οἱ βάρβαροι· ἐμήδιζον τε γὰρ,
καὶ ἔκ' ἐδόκεε Θεσσαλοῖσι.

λβ'. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Δωρίδος ἐς τὴν Φω-
κίδα ἐσέβαλον, αὐτὰς μὲν τὰς Φωκέας
ἔκ' αἰρέεσι. οἱ μὲν γὰρ τῶν Φωκέων ἐς
τὰ ἄκρα τῆς Παρνησ^ς ἀνέβησαν. ἔστι δὲ
καὶ ἐπιτηδὴν δέξασθαι ὄμιλον τῆς Παρ-

^ς ἄκρα τὰ Παρνησῶ.

νησ⁸ ἡ κορυφή, κατὰ Νέωνα πόλιν κει-
 μένη, ἐπ' ἐωϋτῆς^a. Τιθορέα ἔνομα αὐτῇ.
 ἔς τὴν δὴ ἀνηνεύκαντο, καὶ αὐτοὶ ἀνέβη-
 σαν· οἱ δὲ πλεῦνες αὐτέων ἔς τὰς Οζόλας
 Λοκρὲς ἐξεκομίσαντο, ἔς Αμφισαν πάλιν
 τὴν ὑπὲρ τῆς Κριασαίης πεδίου οἰκεομένην,
 οἱ δὲ βάρβαροι τὴν χώραν πᾶσαν ἐπέδρα-
 μον τὴν Φωκίδα· Θεσσαλοὶ γὰρ ἔτῳ ἦ-
 γαν τὸν στρατόν. ὅκοσα δὲ ἐπέσχον, πάν-
 τα ἐπέφλεγον καὶ ἔκειρον, καὶ ἔς τὰς πόλεις
 ἐνιέντες πῦρ καὶ ἔς τὰ ἱρά.

λγ'. Πορευόμενοι γὰρ ταύτῃ παρὰ
 τὸν Κηφισὸν ποταμὸν, ἐδήκν πάντα·
 καὶ κατὰ μὲν ἔκαυσαν Δρύμον πόλιν,
 κατὰ δὲ Χαράδραν^b, καὶ Ερωχον, καὶ Τε-
 θράνιον, καὶ Αμφίκαιαν, καὶ Νέωνα, καὶ Πε-
 διέας, καὶ Τριτέας, καὶ Ελάτειαν, καὶ Ὑάμ-
 πολιν, καὶ Παραποταμίους, καὶ Ἀβας· ἐνθα
 ἦν ἱρὸν Ἀπόλλωνος πλάσιον, θεσσαυρῶσι
 τε καὶ ἀναθήμασι πολλοῖσι καλεσκευασμέ-
 νον. ἦν δέ τι καὶ τότε καὶ νῦν ἔστι χρηστήριον

^a ἐπ' ἐωϋτῆς. ^b Χαράδρην.

urbem Neonem situs, nomine Tithorea, in se aptus turbæ capiendæ, in quam aut vecti erant, aut ipsi ascenderant: sed plures ad Locros Ozolas exierant in urbem Amphissam, quæ supra Crisæum sita est campum. At barbari omnem agrum Phocensem incurfaverunt: sic enim ducebant exercitum Theffali; et omnia quæ nacti sunt, igni ferroque vastarunt, in urbes etiam et sacras aedes igne injecto.

33. Nam peragrans Phocidem juxta Cephissum amnem, cuncta populati sunt, et hinc urbem Drymon incendunt, illinc Charadram et Erochum et Tethronium et Amphicaeam et Neonem et Pedieas et Triteas et Elateam et Hyampolin et Parapotamios, fluminis accolas, et Abas: ubi delubrum Apollinis erat locuples et thesauris donariisque compluribus exornatum; ubi etiam tunc erat, sicut nunc quoque est oraculum. Hoc

delubrum posteaquam diripuerunt, incendunt. Phocensium etiam quosdam ad montana insequuti ceperunt, et mulieres aliquot, prae multitudine stuprantium extinxerunt.

34. Praetergressi quoque Parapotamios, pervenere ad Panopeas. Inde copiae delectu habito divisae fuerunt: quarum plurima pars ac validissima cum ipso Xerxe Athenas versus tendens in Boeotos, in agrum Orchomeniorum ingressa est. Boeoti autem cum Medis universi sentiebant: quorum urbes viri Macedones in eis collocati, qui ab Alexandro missi fuerant, servaverunt, volentes planum facere Xerxi Boeotos sentire cum Medis. Et hi quidem barbari hac iter intenderunt.

35. Ceteri vero commissi ducibus Parnassum a dextra praestringentes, ad templum quod est Delphis processerunt;

αὐτόθι. καὶ τῷτο τὸ ἶρόν συλήσαντες ἐνέ-
πρησαν, καὶ τινες διώκοντες εἶλον τῶν
Φωκέων πρὸς τοῖσι ἔρεσι· καὶ γυναικάς
τινας διέφθειραν μισγόμενοι, ὑπὸ πλή-
θεος.

λδ'. Παραποταμίς δὲ παραμειβόμε-
νοι οἱ βάρβαροι, ἀπίκοντο ἐς Πανοπέας·
ἐνθεῦτεν δὲ ἥδη διακρινομένη ἡ στρατιὴ αὐ-
τέων ἐχίζετο. τὸ μὲν πλεῖστον κ' δυνατώ-
τατον τῷ στρατῷ, ἅμα αὐτῷ Ξέρξῃ πο-
ρευόμενον ἐπ' Αθήνας, ἐσέβαλε ἐς Βοιωτὸς,
ἐς τὴν τῶν Ορχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πᾶν
τὸ πλῆθος ἐμήδιζε. τὰς δὲ πόλεις αὐτέων
ἄνδρες Μακεδόνες διατεταγμένοι ἔσωζον,
ὑπὸ Αλεξάνδρῳ ἀποπεμφθέντες· ἔσωζον
δὲ τῇδε, βεβλόμενοι δῆλον ποιεῖν Ξέρξῃ
ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φρονέοιεν. ἔτοι μὲν
δὴ τῶν βαρβάρων ταύτῃ ἐτράποντο.

λέ'. Ἄλλοι δὲ αὐτέων ἡγεμόνας ἔχον-
τες, ὁρμέατο ἐπὶ τὸ ἶρόν τὸ ἐν Δελφοῖσι,
ἐν δεξιῇ τὸν Παρνησὸν ἀπέργοντες. ὅσα

δὲ καὶ ὅτοι ἐπέεχον τῆς Φωκίδος, πάντα
 ἐσιναμώρεον. καὶ γὰρ τῶν Πανοπέων τὴν
 πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ Αἰολι-
 δέων^c. ἐπορεύοντο δὲ ταύτῃ^d ἀπορχιζέν-
 τες τῆς ἄλλης στρατῆς, τῶνδε εἵνεκα, ὅ-
 κως συλήσαντες τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι,
 βασιλεῖ Ξέρξῃ ἀποδέξαιεν τὰ χρήματα.
 πάντα δ' ἠπίσατο τὰ ἐν τῷ ἱρῷ ὅσα λόγῳ
 ἦν ἄξια Ξέρξης (ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) ἀ-
 μεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἔλιπε, πολ-
 λῶν αἰεὶ λεγόντων, καὶ μάλισα τὰ Κροίσου
 τῷ Αλυάττει ἀναθήματα.

λς'. Οἱ Δελφοὶ δὲ, πυνθανόμενοι ταῦ-
 τα, ἐς πᾶσαν ἀρρώδιην ἀπίκατο^e. ἐν δεῖ-
 ματι δὲ μεγάλῳ κατεσεῶτες, ἐμαντεύοντο
 περὶ τῶν ἱρῶν χρημάτων, εἴ τέ σφεα κα-
 τὰ γῆς κατορύξουσι, εἴτε ἐκκομίσουσι ἐς
 ἄλλην χώραν· ὁ δὲ θεὸς σφεας ἐκ ἑα κινέ-
 ει, Φᾶς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τῶν ἐωϋτῷ
 προκατῆσθαι. Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκῆσαν-
 τες, σφέων αὐτέων πέρι ἐφρόντιζον· τέκνα

^c Αἰολίδων. ^d MS. ταύτην. ^e ἀπικαίω.

quiequid agri Phocensis etiam hi nanciscabantur, id omne foedantes. nam et Panopensium oppidum incenderunt, et Dauliorum, et Aeolidarum. Ideo autem hâc ab aliis sejuncti pergebant, ut direpto quod Delphis est templo, pecunias monstrarent Xerxi regi; qui omnia quae in eo templo erant memoratu digna, melius norat (ut ego audio) quam quae in aedibus suis reliquerat; permultis assidue referentibus cum alia, tum praecipue Croesi Halyattis filii donaria.

36. Hoc Delphi quum audissent, in extremam prorsus devenere formidinem: qua attoniti, deum de sacris opibus consultarunt, numquid eas humi defoderent, an alium in locum transportarent. Et deus illis interdixit, ne moverent: se enim idoneum esse, qui rebus suis praesideret. His auditis Delphi de semetipsis curandum putaverunt, liberis uxoribusque in

Achaïam trajectis. Ipsorum plerique quidem vertex Parnassi superaverunt, et ad Corycium antrum delati sunt; quidam ad Amphissam Locridem se subduxerunt. Ita omnes Delphi urbem deseruerunt, praeter sexaginta viros, ac prophetam.

37. Postea vero quam barbari subeuntes appropinquabant, templumque cernebant, interim propheta cui nomen erat Aceratos, aspicit ante delubrum sacra arma proposita e penetrali, ab intus exprompta, quae nefas erat cuiquam mortalium contingere. quod ostentum Delphis qui aderant perrexit nunciatum. Ubi autem barbari urgentes venire ad fanum Minervae quod est ante templum, tum vero etiam maiora quam superius prodigia illis exhibita sunt. Nam et res haec profecto valde miranda est, arma Martia sua sponte extra delubrum proposita ap-

μέν νυν καὶ γυναῖκας πέρην ἐς τὴν Αἰχαιΐ-
 ην διέπεμψαν· αὐτέων δὲ οἱ μὲν πλείστοι
 ἀνέβησαν ἐς τὴν Παρνησσὴν τὰς κορυφάς, καὶ
 ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο· οἱ δὲ ἐς
 Ἀμφισαν τὴν Λοκρίδα ὑπέξῃλθον. πάντες
 δὲ ὧν οἱ Δελφοὶ ἐξέλιπον τὴν πόλιν, πλὴν
 ἐξήκοντα ἀνδρῶν, καὶ τὴν προφήτεω.

λζ'. Ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ τε ἔσαν οἱ βάρ-
 βαροι ἐπιόντες, καὶ ἀπώρεον τὸ ἱρόν, ἐν τῷ-
 τῷ ὁ προφήτης, τῷ ὄνομαι ἦν Ἀκέραιος,
 ὁρᾷ πρὸ τῆς νηὸς ὅπλα προκείμενα ἔσωθεν
 ἐκ τῆς μεγάρας ἐξενηνευγμένα ἰρὰ, τῶν ἔκ
 ὅσιον ἦν ἀπτεῖσθαι ἀνθρώπων ὁδονί. ὁ μὲν
 δὴ ἦε Δελφῶν τοῖσι παρεῖσι σημανέων τὸ
 τέρας. οἱ δὲ βάρβαροι, ἐπειδὴ ἐγίνοντο
 ἐπειγόμενοι κατὰ τὸ ἱρόν τῆς Προναΐης
 Ἀθηναίης, ἐπιγίνεται σφί τερεα ἔτι μέ-
 ζονα τῆς πρὶν γενομένης^ε τέρεος. θῶμα
 μὲν γὰρ καὶ τῷτο κάρτα ἐστὶ, ὅπλα ἀρήϊα
 αὐτόματα φανῆναι ἔξω προκείμενα τῇ
 νηὶ· τὰ δὲ δὴ ἐπὶ τῷτο δεύτερα ἐπιγενό-

^ε γενημένη

μένα, καὶ διὰ πάντων Φασμάτων ἄξια
 Δωυμάσαι μάλισα. ἐπεὶ γὰρ δὴ ἔσαν
 ἐπιόντες οἱ βαρβαροὶ κατὰ τὸ ἱρὸν τῆς
 Προναΐης Αθηναίης, ἐν τῷ ἐκ μὲν τῷ
 ἔρανῳ κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐνέπιπτον, ἀπὸ
 δὲ τῷ Παρηγοῦ ἀπορραγεῖσαι δύο κορυ-
 φαὶ ἐφέροντο πολλῶ πατάγῳ ἐς αὐτὰς,
 καὶ κατέλαβον συχνὰς σφεων· ἐκ δὲ τῷ
 ἱρῷ τῆς Προναΐης βοή τε καὶ ἀλαλαγμὸς
 ἐγένετο.

λή. Συμμεγέντων δὲ τετέων πάντων,
 φόβος τοῖσι βαρβάροισι ἐνεπεπτώκεε. μα-
 θόντες δὲ οἱ Δελφοὶ φεύγοντάς σφεας, ἐπι-
 καταβάντες, ἀπέκτεναν πλῆθος τι αὐ-
 τέων. οἱ δὲ περιεόντες, ἰθὺς Βοιωτῶν ἔφευ-
 γον. ἔλεγον δὲ οἱ ἀπονοσήσαντες ἔτι τοῖν
 βαρβάρων (ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι) ὥς πρὸς
 τέτοισι καὶ ἄλλα ὥρων θεῖα. δύο γὰρ ὁ-
 πλίτας μέζοντας ἢ κατὰ ἀνθρώπων φύσιν
 ἔχοντας, ἔπειθ' αἱ σφὶ κτείνοντας καὶ διώ-
 κοντας.

paruisse. Quod tamen secundo loco evenit, ex omnibus miraculis maxima est admiratione dignum. quum enim barbari ad facellum Minervae quod est ante templum, accederent, interea e coelo fulmina in eos deciderunt; et a Parnasso duo abscissi vertexes, magno cum fragore sunt devoluti, per multosque eorum interceperunt: atque ex ipso facello Minervae vociferatio jubilatioque extiterunt.

38. Quibus omnibus pariter ingruentibus, terror incussus est barbaris, ut fugae se mandarent. Ea re cognita Delphi descendentes magnam eorum stragem edidere. Qui autem superfuere, recta ad Boeotos fugerunt: et qui ex eis redierunt, referebant (ut ego accipio) se praeter ista etiam vidisse alia divina, duos armatos humana natura augustiores instituisse sibi, caedem facientes atque insequentes.

39. Hos autem duos Delphi ajunt indigenas heroas esse, Phylacum et Autonoum, quorum fana exstant circa sacellum: Phylaci quidem, secundum ipsam viam super aedem Minervae: Autonoi vero, prope Castaliam, sub Hyampeo vertice. Saxa autem quae a Parnasso deciderunt, adhuc ad nostram usque memoriam salvae erant in fano Minervae protemplaris locata, ad quod per barbaros devoluta pervenere. Atque hic discessus a templo horum virorum fuit.

40. Graecorum autem classis ab Artemisio profecta, rogatu Atheniensium ad Salaminem substitit. Quod ut facerent ideo rogaverant Athenienses, tum ut liberos atque uxores ex Attica subducerent; tum ut consultarent quid sibi agendum esset. Nam pro rebus quae conti-

λθ'. Τὸς δύο δὲ τέττες Δελφοὶ λέγασιν ἐπιχωρίως ἥρωας εἶναι, Φύλακόν τε καὶ Αὐτόνοον· τῶν τὰ τεμένεια ἔστι περὶ τὸ ἱρόν· Φυλάκῃ μὲν, παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατ' ὑπερθε τῷ ἱερῷ τῆς Προναΐης, Αὐτονόῳ δὲ, πέλας τῆς Κασαλίνης, ὑπὸ τῇ Ὑαμπεΐῃ κορυφῇ. οἱ δὲ πεσόντες ἀπὸ τῷ Παρνησῷ λίθαι, ἔτι καὶ ἐς ἡμέας ἔσαν σῶοι, ἐν τῷ τεμένει τῆς Προναΐης Αἰθναίης κείμενοι, ἐς τὸ ἐνέσκηψαν διὰ τῶν βαρβάρων φερόμενοι. τῶν μέν νυν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἀπὸ τῷ ἱερῷ ἀπαλλαγὴ γίνεται.

μ'. Ὁ δὲ Ἑλλήνων ναυτικὸς στρατὸς ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, Αθηναίων δεηθέντων, ἐς Σαλαμῖνα κατίχει τὰς νῆας. τῶνδε δὲ εἵνεκα προσεδεήθησαν αὐτέων χεῖν πρὸς Σαλαμῖνα Αθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγῃνται ἐκ τῆς Ἀττικῆς· πρὸς δὲ, καὶ βυλεύσωνται τὸ ποιητέον αὐτοῖσι ἔσαι.

ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκῃσι πρήγμασι βελὴν
 ἐμελλόν ποιήσεσθαι, ὥς ἐφευσμένοι γνώ-
 μης. δοκέοντες γὰρ εὐρήσειν Πελοποννη-
 σίους πανδημεῖ^α ἐν τῇ Βοιωτίῃ ὑποκατη-
 μένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὖρον ἔδεν
 ἔον, οἱ δὲ ἐπυνθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτὸς
 τειχέοντας ἐς τὴν Πελοπόννησον, περὶ
 πλείους τε ποιευμένους περιεῖναι, καὶ ταύ-
 τῃν ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τᾶλλα δὲ ἀπεί-
 ναι. ταῦτα πυνθανόμενοι, ἔτω δὴ προσε-
 δεήθησάν^β σφῶν χεῖν πρὸς τὴν Σαλα-
 μῖνα.

μά'. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατέχον ἐς τὴν
 Σαλαμῖνα, Αθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἐωϋτῶν.
 μετὰ δὲ τὴν ἀπίξιν, κήρυγμα ἐποίησαν-
 το, Αθηναίων τῇ τις δύναται σῶζειν τὰ
 τέκνα τε καὶ τῆς οἰκέτας. ἐνθαῦτα οἱ
 μὲν πλείους ἐς Τροιζῆνα ἀπέστειλαν, οἱ
 δὲ, ἐς Αἴγιναν, οἱ δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἔσ-
 πευσαν δὴ ταῦτα ὑπεκθέσθαι, τῷ χρη-
 στήριω τε βυλόμενοι^γ ὑπηρετέειν, καὶ δὴ

^α In MS. est πανδημί. ^β ταῦτα δὴ πυνθανόμενοι, ἔτω προσ-
 δεήθησαν. ^γ χρηστήριω τε πυνθόμενοι καὶ βυλόμενοι.

gerant, consilium capturi erant, tanquam opinione frustrati: quippe qui quum putassent inventuros se Peloponneses communiter ad excipiendum barbarum in Boeotia subsidentes, horum nihil invenerant, sed audiebant illos Isthmum ad Peloponnesum muro sepire, hoc plurimi facientes ut ipsi superessent, et istam obtinentes tutarentur, omiſſis ceteris. Haec Athenienses quum audissent, ita socios obsecrarunt, ut ad Salaminem sisterent classem.

41. Quo aliis appulsis, Athenienses in terram suam profecti, praeconio edixerunt, ut qua quisque Atheniensium ratione posset servaret liberos atque domesticos. Ibi plurimi quidem Troezenem miserunt, quidam in Aeginam, nonnulli in Salaminem, pro se quisque properantes sua pignora exportare, et quod oraculo vellent obsecundare, et non minime

propterea, quod Athenienses ajunt ingentem anguem arcis custodem in templo solitum obversari. Haec et dicunt, et tanquam re vera esset, serpenti menstrua non cessant libamina proponere. Ea menstrua sunt placenta melle condita: quae quum semper superioribus temporibus depasceretur, tunc illibata manserat. Id quum templi antistita indicasset, eo magis Athenienses eoque prius deseruere urbem, tanquam a dea etiam destituta arce. exportatis itaque rebus omnibus, ad castra navigaverunt.

42. Posteaquam autem eos qui ab Artemisio solverant, ad Salaminem substituisse auditum fuit, reliqui classarii qui ad Troezenem erant, eodem confluxere. nam ut in Pogonem Troezeniorum portum coiretur erat edictum. ita multo plures contractae sunt naves quam ad Artemisium decertaverant, et a pluribus civi-

καὶ τῷδε ^d εἵνεκα ἐκ ἤκιστα· λέγῃσι οἱ
 Ἀθηναῖοι ὄφιν μέγαν Φύλακα τῆς ἀκρο-
 πόλιος ἐνδιατᾶσθαι ἐν τῷ ἱρῷ. λέγῃσι
 τε ταῦτα, καὶ δὴ ὡς εἰσὶν ἐπιμήνια ἐπι-
 τελέεσι ^e προτιθέντες. τὰ δ' ἐπιμήνια, με-
 λιτόεσά ἐσι. αὕτη δ' ἡ μελιτόεσσα ἐν
 τῷ πρόσθεν αἰεὶ χρόνῳ ἀναισιμῆμένη,
 τότε ἦν ἄφαιστος. σημηνάσης δὲ ταῦτα
 τῆς ἱρεῖς, μᾶλλον τί οἱ Ἀθηναῖοι καὶ
 πρότερον ^f ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὥς κ' τῆς
 θεῆς ἀπολελοιπυίης ^g τὴν ἀκρόπολιν. ὥς
 δέ σφι πάντα ὑπεξέκειτο, ἐπλῶν ἐς τὸ
 στρατόπεδον.

μβ'. Επεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτεμισίης ἐς Σα-
 λαμῖνα κατέχον τὰς νέας, συνέρρεε καὶ
 ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων
 ναυτικὸς στρατὸς ἐκ Τροιζῆνος. ἐς γὰρ
 Πώγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προεί-
 ρητο συλλέγεσθαι. συνελέχθησάν τε δὴ
 πολλῷ πλεῦνες νέες ἢ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἐν-
 αμάρχεον, κ' ἀπὸ πολίων πλεύνων. ναύ-

^d τότε. ^e ἐπιμήνια τελέει. ^f προθυμότερον. ^g MS. ἀ-
 πολελοιπούης.

αρχος μὲν νυν ἐπὶ ἡν ὧτός ὅσπερ ἐπ' Ἀρ-
τεμισίῳ, Εὐρυβιάδης ὁ Εὐρυκλείδew, ἀνὴρ
Σπαρτιάτης, ὃ μὲντοι γένεος τῷ βασι-
λήϊς ἑών. νέας δὲ πολλῶ πλείσας τε
καὶ ἄριστα πλωσάσας παρείχοντο Ἀθη-
ναῖοι.

μγ'. Εἰσρατεύοντο δὲ οἷδε· ἐκ μὲν Πε-
λοποννήσου Λακεδαιμόνιοι, ἑκατάδεκα νῆ-
ας παρεχόμενοι· Κορίνθιοι δὲ, τὸ αὐτὸ
πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἐπ' Ἀρ-
τεμισίῳ· Σικυώνιοι δὲ, πεντήκαδεκα παρ-
είχοντο νῆας· Εἰπιδάυριοι δὲ, δέκα· Τροι-
ζήνιοι δὲ, πέντε· Ἑρμιονέες δὲ, τρεῖς. ἑόν-
τες ἔστωι, πλὴν Ἑρμιονέων, Δωρικὸν τε
καὶ Μακεδνὸν ^h ἔθνος, ἐξ Εἰρινεῶ τε καὶ
Πίνδου καὶ τῆς Δρυοπίδος ὕστατα ὀρμηθέν-
τες. οἱ δὲ Ἑρμιονέες, εἰς τὴν Δρύοπες, ὑπὸ
Ἡρακλέος τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς νῦν
Δωρίδος καλεομένης χώρας ἐξαναστάντες.
ἔστωι μὲν νυν Πελοποννησίων εἰσρατεύοντο.

μδ'. Οἱ δὲ ἐκ τῆς ἑξω ἡπείρου, Ἀθη-

^h Μακεδονικόν.

tatibus, eodem quo ad Artemisium duce, Eurybiade Euryclidæ filio, viro Spartiata, non tamen e genere regio: quarum multo plurimas atque optime navigantes præbebant Athenienses.

43. Quæ classis ex his constabat: Ex Peloponneso Lacedaemonii sedecim naves præstabant: Corinthii, totidem quot ad Artemisium præstiterant: Sicyonii, quindecim: Epidaurii, decem: Troezenii, quinque: Hermionenses, tres. Hi Doricæ ac Macednae gentis (Hermionensibus exceptis) ex Erineo et Pindo et Dryopide novissime profecti. nam Hermionenses Dryopes sunt, ab Hercule et Meliensibus e regione quæ Doris nunc vocatur, abducti. Hæ copiae Peloponnesium erant.

44. Eorum autem qui sunt in exte-

riore continente, Athenienses quidem pares omnibus aliis, praestabant naves centum octoginta soli; quippe quibus non adfuerunt in pugna ad Salaminem gesta Plataeenses, ob hanc causam: quod quum Graeci ab Artemisio discesserunt, ubi juxta Chalcidem appulsi fuere, Plataeenses exscendentes in oppositam oram Boeotiae, ad exportandos domesticos conversi sunt. ita dum in suis conservandis occupantur, relictis fuere. Athenienses autem sub Pelasgis eam quae nunc Graecia nuncupatur tenentibus, Pelasgi erant, Cranai nominati; sub rege autem Cecrope, Cecropidae sunt vocati; Erechtheo autem adepto imperium, immutato nomine Athenienses appellati: deinde Iones, ab Ione Xuthi filio, qui dux extitit Atheniensis exercitus.

45. Megareses autem tantundem copiarum, quantum ad Artemisium, attulerunt: Ampraciotae septem cum navi-

ἄνθρωποι μὲν, πρὸς πάντας τὰς ἄλλας, παρε-
 χόμενοι νῆας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν-μυ-
 νοι· ἐν Σαλαμῖνι γὰρ ὁ συνεναυμάχησαν
 Πλαταιέες Ἀθηναίοισι, διὰ τοιόνδε πρῆγ-
 μα^β. ἀπαλλασσομένων τῶν Ἑλλήνων
 ἀπὸ τῆς Ἀρτεμισίως, ὡς ἐγίνοντο κατὰ
 Χαλκίδα, οἱ Πλαταιέες ἀποβάντες ἐς
 τὴν περαιὰν τῆς Βοιωτίας χώρας, πρὸς
 ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετέων. ὅσοι
 μὲν νυν τῆς τῆς σώζοντες ἐλείφθησαν. Ἀ-
 θηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἔχόντων
 τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην, ἔσαν Πε-
 λασγοὶ, ὀνομαζόμενοι Κραναοί· ἐπὶ δὲ
 Κέκροπος βασιλῆος ἐκλήθησαν^γ Κεκροπί-
 δαι· ἐκδεξαμένους δὲ Ερεχθῆος τὴν ἀρχὴν,
 Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν· Ἴωνος δὲ τῆς
 Ξέστου στρατάρχου γενομένου Ἀθηναίοισι,
 ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς Ἰωνες.

μέ. Μεγαρέες δὲ τῷτὸ πλήρωμα
 παρείχοντο τὸ καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Ἀμ-
 πρακιῶται δὲ, ἑπτὰ νέας ἔχοντες ἐπέβοή-

^β τοιόνδε τι πρῆγμα. ^γ ἐκλήθησαν.

θησαν· Λευκάδιοι δὲ, τρεῖς, ἔθνος ἑόντες
ἔτι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου.

μς'. Νησιωτῶν δὲ, Αἰγινῆται, τριή-
κοντα παρείχοντο. ἔσαν μὲν σφι καὶ ἄλλαι
πεπληρωμέναι νέες· ἀλλὰ τῇσι μὲν τὴν
ἐαυτῶν ἐφύλασσον, τριήκοντα δὲ τῇσι ἄ-
ριστα πλεόσθησι ἐν Σαλαμῖνι ἐναυμάχη-
σαν. Αἰγινῆται δὲ εἰσι Δωριεῖς, ἀπὸ Ε-
πιδαύρου· τῇ δὲ νήσῳ πρότερον ἔνομα ἦν
Οἰνώνη. μετὰ δὲ Αἰγινῆτας, Χαλκιδιεῖς
τὰς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ εἴκοσι παρεχόμενοι,
καὶ Ερετριεῖς τὰς ἐπτά· ἔτι δὲ, Ἰωνεῖς
εἰσι. μετὰ δὲ, Κῆροι, τὰς αὐτὰς παρεχό-
μενοι, ἔθνος ἑὸν Ἰωνικὸν ἀπὸ Αθηναίων.
Νάξιοι δὲ παρείχοντο τέσσαρας, ἀπαπεμ-
φθέντες μὲν ἐς τῆς Μήδους ὑπὸ τῶν πολι-
τῶν, κατὰπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται, ἀλο-
γήσαντες δὲ τῶν ἐντολέων, ἀπίκατο ἐς τῆς
Ἑλλήνας, Δημοκρίτης σπεύσαντος, ἀνδρὸς
τῶν ἀσπῶν δοκίμου, καὶ τότε τριηραρχέον-
τος· Νάξιοι δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπ' Αθηναίων

bus auxilio venerunt: Leucadii cum tribus, Dorica gens, et a Corintho oriunda.

46. Ex insularis autem Aeginetae triginta naves exhibuerunt: quibus aliae quoque erant naves instructae, sed iis oram suam tutabantur: verum cum triginta omnino navibus ad navigationem optimis ad Salaminem dimicaverunt. Sunt autem Aeginetae Dorienfes, ab Epidauro, cui insulae nomen antea fuerat Oenone. Post Aeginetas easdem quas ad Artemisium viginti naves praebuere Chalcidenses: et Eretrienfes, septem. hi Iones sunt. Dehinc autem Cii easdem praebuere, gens ab Atheniensibus Ionica. Naxii autem naves praebuere quatuor, qui quemadmodum et ceteri insulari, a popularibus ad Medos missi erant, sed illorum iussa aspernati, transire ad Graecos, suasu Democriti, viri inter cives illustris, et tunc trierarchi. Naxii autem Iones sunt ab Atheniensibus ducen-

tes originem. Styreenſes quoque eaſdem
 quas in Artemiſio naves praeſbuere. Cyn-
 thii unam omnino, et penteconterum.
 horum utriſque Dryopes ſunt. Seriphii
 etiam et Siphnii et Melii fuere in parti-
 bus. hi enim ſoli ex inſulaniſ terram
 barbaro et aquam negaverunt.

47. Intra Theſprotos iſti omnes et
 annem Acherontem incolentes milita-
 bant. Siquidem Theſproti, ſunt conter-
 mini Ampraciotis ac Leucadiis, qui ex
 ultimis regionibus in militiam venerunt.
 Eorum autem qui extra hos habitant,
 ſoli fuere Crotoniatae qui Graeciae peri-
 clitanti auxilium una navi tulere, cui prae-
 erat Phayllus, vir ter Pythiorum victor.
 Sunt autem Crotoniatae genere Achaei.

48. Et ceteri quidem ex hac claſſe
 triremes praeſbuerunt: Melii autem et
 Siphnii et Seriphii quinquaginta remo-
 rum naves, Melii duas, Siphnii Seriphii-
 que unam utriſque: Melii, a Lacedaemo-

γεγονότες. Στυρέες δὲ τὰς αὐτὰς παρεί-
 χοντο νῆας τὰς περ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ· Κύν-
 θιοι δὲ, μίαν καὶ πεντηκόντερον, ἔόντες
 συναμφοτέροι ἔτοι Δρύοπες. καὶ Σερίφιοί
 τε καὶ Σίφνιοι καὶ Μήλιοι ἐσρατεύοντο.
 ἔτοι γὰρ ἔκ' ἔδοσαν μῆνοι νησιωτέων τῷ
 βαρβάρῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ.

μζ. Οὗτοι μὲν ἅπαντες ἐντὸς οἰκημέ-
 νοι Θεσπρωτῶν καὶ Αἰχέροντος ποταμῷ,
 ἐσρατεύοντο. Θεσπρωτοὶ γάρ εἰσι οἱ ὁμυ-
 ρέοντες Ἀμπρακιώτῃσι καὶ Λευκαδίοισι·
 οἱ ἔξ' ἐχατέων χωρέων ἐσρατεύοντο. τῶν
 δὲ ἐκτὸς τούτων οἰκημένων, Κροτωνιῆται
 μῆνοι ἔσαν οἱ ἐβοήθησαν δὲ τῇ Ἑλλάδι κιν-
 δυνεύσῃ, νηὶ μίῃ, τῆς ἡρχε ἀνὴρ τρεῖς πυ-
 θιονίκης, Φαῦλλος· Κροτωνιῆται δὲ γένος
 εἰσὶ Ἀχαιοί.

μή. Οἱ μὲν νυν ἄλλοι, τριήρας παρε-
 χόμενοι ἐσρατεύοντο· Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφ-
 νιοι, καὶ Σερίφιοι, πεντηκοντέρης. Μήλιοι
 μὲν, γένος ἔόντες ἀπὸ Λακεδαιμόνος, δύο

^d οἱ βοηθήσαντες.

παρείχοντο· Σίφνιοι δὲ καὶ Σερῖφιοι, Ἰωνες ἔοντες ἀπ' Ἀθηναίων, μίαν ἑκάτεροι. ἀριθμὸς δὲ ἐγένετο ὁ πᾶς τῶν νεῶν, παρέξ τῶν πεντηκοντέρων, τριηκόσια καὶ ἑξομήκοντα καὶ ὀκτώ.

μθ'. Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνήλθον οἱ στρατηγοὶ ἀπὸ τῶν εἰρημένων πολιῶν, ἐβλεύοντο, προθέντος Εὐρυβιάδew γνώμην, ἀποφαίνεσθαι τὸν βελλόμενον, ὅκω δοκέοι ἐπιτηδεώτατον εἶναι ναυμαχίην ποιεέσθαι τῶν αὐτοῖ χωρίων ἐγκρατέες εἰσί. ἡ γὰρ Ἀττική ἀφείτο ἤδη, τῶν δὲ λοιπέων πέρι προετίθεε. αἱ γινώμαι δὲ τῶν λεγόντων αἱ πλεῖσαι συνεξέπιπτον, πρὸς τὸν Ἰοῦμόν πλώσαντας ναυμαχέειν πρὸ τῆς Πελοποννήσου· ἐπιλέγοντες τὸν λόγον τόνδε, ὡς, εἰ νικηθέωσι^ο τῇ ναυμαχίῃ, ἐν Σαλαμῖνι μὲν ἔοντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρίη ὑδεμὴ ἐπιφανήσεται· πρὸς δὲ τῷ Ἰοῦμῳ, ἐς τὰς ἐωυτῶν ἐξοίσονταί.

^ο ὡς ἐν κειμένῳ.

ne genus ducentes; Siphnii et Seriphii, ab Atheniensibus Iones. Summa navium, praeter illas quinquaginta remorum, fuit trecentae septuaginta octo.

49. Ut vero duces ex iis quas dixi urbibus ad Salaminem convenerunt, consultabatur, Eurybiade referente, ut qui vellet sententiam diceret, ubinam ex iis locis quibus ipsi potirentur, commodissimum videretur pugna navali decernere. jam enim Attica pro derelicta erat: itaque de ceteris deliberabatur. Pleraque igitur illorum sententiae in hoc congruebant, ut profecti ad Isthmum ante Peloponnesum decertarent, hac videlicet ratione, quod, si male pugnassent, ad Salaminem quidem, obsessis sibi in insula nullum subsidium ostendebatur; ad Isthmum vero dabatur ad suos effugium.

50. Haec ratio quum a ducibus qui ex Peloponneso erant redderetur, advenit quidam Atheniensis nunciatum, jam Atticam barbarum ingredi, eamque omnem igne vastare. nam copiae quae cum Xerxe erant, Boeotiam peragrantes, incensa tum Thespiensium, qui in Peloponnesum abscesserant, tum Plataeensium urbe, Athenas pervenerant, et omnia illa pervastabant. Ideo autem Thespiam et Plataeam incenderunt, quod a Thebanis acceperant illas civitates non sentire cum Medis.

51. A trajectu autem Hellesponti ex quo iter ingredi coepere barbari, unum mensem trivere transeundo in Europam, tres alios dum in Atticam pervenere, Calliade summum Athenis magistratum gerente; urbemque desertam cepere, paucis quibusdam Atheniensibus in templo repertis, nec non quaestoribus templi, et

ν'. Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλεγομένων, ἐλήλυθε ἀνὴρ Αθηναῖος, ἀγγέλλων ἦκειν τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Αττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολέεσθαι. ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμενος στρατὸς ἅμα Ξέρξῃ, ἐμπρήσας Θεσπείων τὴν πόλιν, αὐτέων ἐκλελοιπότων ἐς Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιέων ὡσαύτως, ἦκε τε ἐς τὰς Αθήνας, καὶ πάντα ἐκεῖνα ἐδήξ. ἐνέπρησε δὲ Θεσπειάν τε καὶ Πλάταιαν, πυθόμενος Θηβαίων ὅτι ἐκ ἐμῆδιζον.

να'. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσιος τῆς Ἑλλησπόντου, ἐνθεν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βάρβαροι, ἕνα αὐτῇ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῷ διέβαινον ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροισι μηνσὶ ἐγένοντο ἐν τῇ Αττικῇ, Καλλιάδεω ἄρχοντι Αθηναίοισι καὶ αἰρέεσι ἐρχόμενον τὸ ἄστυ, καὶ τινὰς ὀλίγους εὐρίσκουσι τῶν Αθηναίων ἐν τῷ ἱερῷ ἔοντας, ταμίας τε τῆς ἱερᾶς, καὶ πένητας ἀνθρώπους.

οἱ Φραζάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρησί τε καὶ ξύλοισι, ἡμύνοντο τὰς ἐπίονας· ἅμα μὲν ὑπ' ἀσθενίης βίβ' ἐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμίνα· πρὸς δὲ, αὐτοὶ δοκέοντες ἐξευρηκέναι τὸ μαντήϊον τὸ ἢ Πυθίῃ σφιδᾷ ἔχρησε, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἔσσεσθαι· καὶ αὐτὸ δὴ τῷτο εἶναι τὸ κρησφύγετον κατὰ τὸ μαντήϊον, καὶ ἐκ τὰς νῆας.

νβ'. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλιος ὄχθον, τὸν Αθηναῖοι καλέεσι Ἀρήϊον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε· ὅπως συπεῖον περὶ τὰς οἷσ' ἐς περθένας ἄφειαν, ἐτόξευσον ἐς τὸ Φράγμα. ἐνθαῦτα Αθηναίων οἱ πολιόρκεόμενοι, ὅμως ἡμύνοντο, καίπερ ἐς τὸ ἔχατον τῷ κακῷ ἀπιγμένοι, καὶ τῷ Φρήγματος προδεδωκότος· ἐδὲ λόγους τῶν Πεισιπραϊδῶν προσφερόντων περὶ ὁμολογίης ἐνεδέκοντο· ἀμυνόμενοι δὲ, ἅλλὰ τε ἀντεμνηχανέοντο, καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρ-

hominibus egenis, qui praesepta foribus atque lignis arce subeuntes arcebant: qui non exierant illinc ad Salaminem, simul prae inopia victus, simul opinione oraculi intellecti, quod reddiderat ipsis Pythia, murum ligneum inexpugnabilem fore: id interpretentes ex oraculo effugium esse, non naves.

52. Hos Persae, castris ex adverso arcis positis in colle, quem Martium collem Athenienses vocant, hunc in modum obsederunt: Sagittas stupra circumdatas ubi incenderant, mittebant in sepem. Athenienses, quanquam obsessi, et ad ultimum malorum deducti, etiam quum sepes prodidisset, tamen resistebant; ac ne verba quidem Pisistratidarum conditionem deditiois offerentium admittebant: et cum alia ad repugnandum excogitarent, tum vero hoc, quod in barbaros

portis subeuntes devolvebant saxa molaria: adeo ut Xerxes per diu inops consilii fuerit, quod eos expugnare non posset.

53. Tandem ex difficultatibus accessus quidam apparuit barbaris. necesse enim erat, secundum oraculum, omnem Atticam quae in continente est, subjici Persis. Igitur a fronte arcis, a tergo autem portarum et ascensus, qua parte nemo excubabat, quaque nemo credebatur quempiam hominum ascensurum, hac parte, etsi loco praerupto, quidam ascenderunt, juxta templum Aglauri filiae Cecropis. Quos ubi in arcem ascendisse viderunt Athenienses, partim e muro sese praecipitaverunt, atque extincti sunt, partim in aedem refugerunt. At Persae qui ascenderant, primum ad portas contendunt, eisque patefactis supplices trucidant:

Εάρων πρὸς τὰς πύλας, ὅλοιτρόχους ἀπίε-
σαν, ὥς τε Ξέρξεα ἐπὶ χρόνον συχνὸν
ἀπορίησι ἐνέχεσθαι, ἔδυνάμενόν σφεας
ἐλεῖν.

νγ'. Χρόνῳ δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ
τις ἔσοδος τοῖσι βαρβάροισι. ἔδεε γὰρ καλὰ
τὸ θεοπρόπιον πᾶσαν τὴν Αττικὴν τὴν ἐν
τῇ ἡπείρῳ, γενέσθαι ὑπὸ Πέρσησι. ἔμ-
προσθεν ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλιος, ὅπιοθεν
δὲ τῶν πυλέων, καὶ τῆς ἀνάδος, τῇ δὴ ἔκο-
τέ τις ἐφύλασσε, ἔτ' ἂν ἤλπισε μήκοτέ
τις καλὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνθρώπων, ταῦ-
τη ἀνέβησάν τινες καλὰ τὸ ἱερὸν τῆς Κέ-
κροπος θυγατρὸς Αὔλαυρα, καίτοι περ
ἀποκρήμνυς ἐόντος τῆς χώρας. ὥς δὲ εἶδον
αὐτὰς ἀναβεβηκότας οἱ Αθηναῖοι ἐπὶ τὴν
ἀκρόπολιν, οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἐωυτὰς καλὰ
τῆς τείχεος κάτω, καὶ διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐς
τὸ μέγαρον κατέφευγον. τῶν δὲ Περσέων
οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο
πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες,

τὸς ἰκέτας ἐφόνευσον· ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέσρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

νδ'. Σχῶν δὲ παντελέως τὰς Αθήνας Ξέρξης, ἀπέπεμψε ἐς Σῶσα ἄγγελον ἱππέα, Αρταβάνω ἀγγελλέοντα τὴν παρεῖσιν σφι εὐπρηξίην. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψιος τῷ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ συγκαλέσας Αθηναίων τὸς Φυγάδας, ἐϋτῷ δὲ ἐπομένους, ἐκέλευε τρόπῳ τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν· εἴτε δὴ ὦν ὄψιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίῳ ἐνετέλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντες τὸ ἱρὸν. οἱ δὲ Φυγάδες τῶν Αθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

νε'. Τῷ δὲ εἵνεκεν τεττέων ἐπεμνήσθην, φράσω. ἔστι ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ Ἐρεχθῆος τῷ γηγενέος λεγομένου εἶναι νηὸς, ἐν τῷ ἐλαίῃ τε καὶ θάλασσα ἐνι· τὰ λόγος παρ' Αθηναίων Ποσειδέωνά τε καὶ Αθηναίην ἐρίσαντας περὶ τῆς χώρας, μαρτύ-

atque ubi omnium stragem fecerunt, direpto templo arcem totam incendunt.

54. Athenis omnino Xerxes potitus, equitem nuncium Susa mittit Artabano nunciaturum felicitatem praesentem. Póterò die quàm nuncium miserat, convocatis Atheniensium exulibus, expeditionis suae comitibus, jussit ut conscensa arce hostias suo ritu immolarent: sive ita jufferit ex aliquo in somniis visu, sive religio ei fuerit objecta quod templum concremasset. Exules Athenienses id quod jussi erant exequuti sunt.

55. Cujus rei cur mentionem fecerim exponam: Est in arce hac, Erechthei (qui fertur fuisse terrigena) templum, in quo olea est et mare, ut apud Athenienses praedicatur, Neptuno et Minervae in testimonium posita quod de regio-

ne decertassent. Hanc igitur oleam una cum cetero templo contigit ab barbaris exuri: quam Athenienses qui ab rege jussi erant rem divinam facere, altero ab incensione die quum in templum ascensissent, aspexerunt fruticasse, edito a stipite virgulto cubiti instar. Et haec quidem illi narraverunt.

56. At Graeci qui apud Salaminem erant, ubi nunciatum est, uti res circa Atheniensium arcem se haberent, eo perturbationis devenere, ut nonnulli e ducibus non expectarent, dum propositum negotium constitueretur, sed in naves irruerent, ac vela tollerent tanquam profecturi: ceterique qui relinquebantur, statuerent sibi ante Isthmum proelio navali decernendum. Et quum nox adfuisset, digressi e concilio, naves conscenderunt.

57. Ibi Themistoclem pergentem ad nāyem sciscitatur Mnesiphilus vir Atho-

ρια θέσθαι. ταύτην ὦν τὴν ἐλαίην ἅμα τῷ ἄλλῳ ἱρῷ κατέλαβε ἐμπρηστῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων· δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς ἐμπρήσιος, Ἀθηναῖοι οἱ θύειν ὑπὸ βασιλῆος κελευόμενοι, ὡς ἀνέβησαν ἐς τὸ ἱρόν, ὧρων βλαστὸν ἐκ τῆς σελέχεος ὅσον τε πηχυαῖον ἀναδεδραμηκότα. οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἔφρασαν.

νς'. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνες, ὥς σφι ἐξηγγέλθη ὡς ἔρχετὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν, ἐς τοσῶτον θόρυβον ἀπὶ κονίῳ, ὥς ἔνιοι τῶν στρατηγῶν ἔδὲ κυρωθῆναι ἔμενον τὸ προκείμενον πρῆγμα, ἀλλ' ἔς τε τὰς νῆας ἐσέπιπτον, καὶ ἰσία ἀείροντο ὡς ἀποθουσόμενοι· τοῖσί τε ὑπολειπομένοισι αὐτέων ἐκυρώθη πρὸ τῆς Ἰαθμῆ ναυμαχέειν· νύξ τε ἐγίνετο, καὶ οἱ διαλυθέντες ἐκ τῆς συνεδρίας, ἐσέβαινον ἐς τὰς νῆας.

νζ'. Εὐθαῶτα δὲ Θεμισοκλῆα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν νῆα, εἶρετο Μνησίφιλος,

ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὃ,τι σφι εἶη βεβηλευμένοι,
 πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτῷ ὥς εἶη δεδογμέ-
 νον ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν,
 καὶ πρὸ τῆς Πελοποννήσου ναυμαχέειν,
 εἶπε, ‘ Οὐτ’ ἄρα ἦν ἀπαίρωσί τὰς νῆας
 ‘ ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ ὕδαμῆς ἔτι πα-
 ‘ τρίδος ναυμαχήσεις. καὶ ἂν γὰρ πόλιας
 ‘ ἕκαστοι τρέφονται. καὶ ἔτε σφεας Εὐρυ-
 ‘ ριάδης κατέχειν δυνήσεται, ἔτε τις ἀν-
 ‘ θρώπων ἄλλος, ὥστε μὴ ὁ διασκεδασθῇ
 ‘ ναι τὴν στρατιήν· ἀπολέεταί τε ἡ Ἑλ-
 ‘ λὰς ἀβελήσοι. ἀλλ’ εἴ τις ἐστὶ μηχανή,
 ‘ ἣν ἴθι, καὶ πειρῶ διαχέαι τὰ βεβηλευμέ-
 ‘ να, ἦν κως δύνῃ ἀναγνῶσαι Εὐρυβιάδεα
 ‘ μεμβαλεύσασθαι, ὥστε αὐτῷ μενέειν.’

νή. Κάρτα δὴ τῷ Θεμιστοκλεῖ ἤρесе
 ἡ ὑποθήκη· καὶ ὕδεν πρὸς ταῦτα ἀμει-
 ψάμενος, ἥϊε ἐπὶ τὴν νῆα τὴν Εὐρυβιά-
 δεω. ἀπικόμενος δὲ, ἔφη θέλειν οἱ κοινόν
 τι πρῆγμα συμμίζαι. ὁ δ’ αὐτὸν ἐς τὴν
 νῆα ἐκέλευε ἐσβάντα λέγειν εἴ τι θέλει.

nienſis, quidnam ab ipſis decretum eſſet:
 et quum ab eo audiſſet decretum eſſe, ut
 ad Iſthmum navigarent, et ante Pelopon-
 neſum dimicarent, ‘ Si iſti, inquit, a Sa-
 ‘ lamine proficiſcantur, jam tu pro nulla
 ‘ adhuc patria dimicabis. ad ſuam enim
 ‘ quique patriam remeabunt: ut nec Eu-
 ‘ rybiades, nec alius hominum quiſpiam
 ‘ illos cohibere poſſit quominus copiae
 ‘ dilabantur; Graeciaque peribit conſilii
 ‘ inopia. Quare ſiquid comminiſci potes,
 ‘ perge, et quae decreta ſunt tenta diſji-
 ‘ cere, ſi forte poſſis Eurybiadem a ſen-
 ‘ tentia revocare, ut hic perſtet.’

58. Themiſtocles, quum haec admo-
 nita ſibi admodum probarentur, nullo
 reddito reſponſo ad Eurybiadae navem
 perrexit. ubi hominem conveniens, ait
 velle ſe de negotio communi cum eo
 colloqui. Hunc ille in navem ingreſſum

jubet loqui quae vellet; cui Themistocles affidens, quaecunque a Mnesiphilo acceperat, tanquam a semetipso refert, et alia adjicit multa, donec Eurybiadem a sententia revocavit; persuasitque ut e navi prodiret, et duces ad concilium contraheret.

59. Ii posteaquam congregati sunt, priusquam ad eos Eurybiades referret id cuius gratia ipsos coegerat, Themistocles multis agebat verbis, prout magnopere expetebat. Quem interfatus Corinthiorum dux Adymantus Ocyti filius, ‘Themistocles, inquit, in certaminibus ii qui ante tempus surgunt, colaphis caeduntur.’ Eum refellens Themistocles, ‘At, inquit, qui domi relinquuntur, non coronantur.’

60. Comiter autem Corinthio quum respondisset, ad Eurybiadem conversus, nihil amplius eorum dicebat quae dixerat prius, illos, posteaquam a Salamine pro-

ἐνθαῦτα ὁ Θεμισοκλῆς παρεζόμενός οἱ
καλαλέγει κεινά τε πάντα τὰ ἤκασε Μνη-
σιφίλῃ, ἐωϋτῇ ποιούμενος, καὶ ἄλλα πολ-
λὰ προστιθείς· ἐς ὃ ἀνέγνωσε χρηίζων
ἐκ τε τῆς νηὸς ἐκβῆναι τὸν Εὐρυβιάδεα,^ε
συλλέξαι τε τὰς στρατηγὰς ἐς τὸ συνέ-
δριον.

νθ'. Ὡς δὲ ἄρα συνελέχθησαν, πρὶν ἢ
τὸν Εὐρυβιάδεα προθεῖναι τὸν λόγον, τῶν
εἵνεκα συνήγαγε τὰς στρατηγὰς, πολὺς
ἦν ὁ Θεμισοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοισι, οἷα
κάρτα δεόμενος. λέγοντος δὲ αὐτῷ, ὁ Κο-
ρίνθιος στρατηγὸς Αἰεΐμαντος ὁ Ωκύτης
εἶπε, ‘Ὁ Θεμισόκλεες, ἐν τοῖσι ἀγῶσι
‘οἱ προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται.’ ὁ δὲ,
ἀπολυόμενος, ἔφη, ‘Οἱ δέ γε ἐγκαταλει-
‘πόμενοι ὀφθαλμοῖς φανῶνται.’

ξ'. Τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίν-
θιον ἀμείψατο· πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδεα
ἔλεγε ἐκείνων μὲν ἔτι ὕδεν τῶν πρότερον
λεχθέντων, ὥς ἐπεὰν ἀπαίρωσι ἀπὸ Σα-

^ε Hae voces τὸν Εὐρυβιάδεα non exstant in MS.

λαμῖνος, διαδρήσονται. (παρεόντων γάρ
 τῶν συμμάχων, ἃ ἐφέρει οἱ κόσμον ὑδὲνα
 κατηγορέειν) ὁ δὲ ἄλλος λόγος εἶχέο, λέ-
 γων τὰδε, ‘ Ἐν σοὶ νῦν ἔσι σῶσαι τὴν
 ‘ Ἑλλάδα, ἣν ἐμοὶ πείθῃ ναυμαχίην αὐ-
 ‘ τῷ μένων ποιέεσθαι, μηδὲ πειθόμενος
 ‘ τῆς τῶν τοῖσι λέγῃσι, ἀναζεύξης πρὸς
 ‘ τὸν Ἰοσμὸν τὰς νῆας. ἀντίθες γὰρ ἐκά-
 ‘ τερον, ἀκίσσας. πρὸς μὲν τῷ Ἰοσμῷ συμ-
 ‘ βάλλων, ἐν πελάγει ἀναπεπταμένῳ
 ‘ ναυμαχήσεις, ἐς ὃ ἦκιστα ἡμῖν σύμφορον
 ‘ ἔσι, νῆας ἔχου βαρυτέρας, καὶ ἀριθμὸν
 ‘ ἐλάσσονα^α. τῷτο δέ, ἀπολέεις Σαλα-
 ‘ μῖνά τε καὶ Μέγαρα καὶ Αἶγναν, ἥνπερ
 ‘ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμεν. ἅμα γὰρ
 ‘ τῷ ναυτικῷ στρατῷ αὐτέων ἔφεται καὶ
 ‘ ὁ πεζὸς στρατός^β. καὶ ἔτω σφέας αὐτοὺς
 ‘ ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, κινδυνεύ-
 ‘ σεις τε ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. ἣν δὲ τὰ
 ‘ ἐγὼ λέγω ποιῆς^γ, τοσαύδε ἐν αὐτοῖσι
 ‘ χρηστὰ εὐρήσεις. πρῶτα μὲν, ἐν σκηνῷ

^α ἐλάσσονας. ^β πεζός. καὶ. ^γ ποιήσῃ.

facti fuissent, dilapsuros: (praesentibus
 enim sociis, non putabat sibi decorum
 quempiam accusare) sed aliunde oratione
 sumpta, ' In te nunc, inquit, situm est
 ' servare Graeciam, si mihi assentiens,
 ' navale proelium hîc manens facias, et
 ' non ab horum quibusdam orantibus
 ' persuasus, classem ad Isthmum retra-
 ' has. utrumque enim, quum audieris,
 ' inter se comparato. Si ad Isthmum con-
 ' fliges, in patenti pelago dimicabis, ubi
 ' nobis minimum expedit, naves haben-
 ' tibus et graviores et numero inferiores.
 ' Ex quo, etiam si in aliis feliciter nobis
 ' omnia sint eventura, tamen amittes Sa-
 ' laminem et Megara et Aeginam. nam
 ' illorum navales vires una comitabitur
 ' suus pedester exercitus. atque ita tu
 ' eos in Peloponnesum duces, omnemque
 ' Graeciam discrimini objicies. Sin au-
 ' tem id feceris quod suadeo, haec in eò
 ' reperies commoda: Primum si in arcto

‘ conflixerimus, paucae naves cum mul-
‘ tis, profecto si probabilia ex bello con-
‘ tingent, multo superiores erimus: quo-
‘ niam in arcto pugnare, pro nobis est;
‘ in spatiofo, pro illis. Praeterea Sala-
‘ mis fervatur, ubi nostri nunc liberi col-
‘ locati sunt et uxores. Est in his et
‘ aliud in quod etiam praecipue incum-
‘ bitis; hîc manens similiter pro Pello-
‘ ponneso pugnabis, perinde ac ad Isth-
‘ mum: neque illos, si fapis, ad Pelopon-
‘ nesum duces. Quod si id quod spero
‘ continget, ut classe vincamus, barbari
‘ neque ad Isthmum nobis aderunt, ne-
‘ que longius ab Attica procedent, sed
‘ nullo ordine abeunt; et nobis lucrifa-
‘ ciemus quae servaverimus, Megara, Ae-
‘ ginamque, atque Salaminem, in qua
‘ etiam nobis oraculum dicit hostibus
‘ fore superiores. Consentanea equidem
‘ rationi deliberantibus, ut plurimum so-

'σὺμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολ-
 'λὰς ἦν τὰ οἰκότα ἐκ τῆ πολέμου ἐκβαί-
 'νη, πολλὸν κρατήσομεν. τὸ γὰρ ἐν σει-
 'νῷ ναυμαχεῖν, πρὸς ἡμέων ἐστὶ ἐν εὐ-
 'ρυχωρίῃ δέ, πρὸς ἐκείνων. αὐτίς δέ, Σα-
 'λαμὶς περιγίγνεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπέκκει-
 'ται τέκνα τε καὶ γυναῖκες. καὶ μὲν καὶ
 'τόδε ἐν αὐτοῖσι ἔνεσι, τῆ καὶ περιέχε-
 'θε μάλιστα ὁμοίως^d αὐτῇ τε μένων,
 'προναυμαχῆσαι Πελοποννήσου, καὶ πρὸς
 'τῷ Ἰοσμῷ. ἔδὲ σφεας, εἴπερ εὖ φρονέ-
 'εις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. ἦν δέ
 'γε καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γένηται, καὶ νι-
 'κήσωμεν τῇσι νηυσὶ, ὅτε ἡμῖν ἐς τὸν
 'Ἰοσμὸν παρέσονται οἱ βάρβαροι, ὅτε
 'προβήσοιται ἑκαστέρῳ τῆς Ἀττικῆς. ἀ-
 'πίαςί τε ἔδενι κόσμῳ, Μεγάρῳσι τε
 'κερδανέομεν περιεῖσι, καὶ Αἰγίνη καὶ
 'Σαλαμῖνι, ἐν τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι
 'τῶν ἐχθρῶν κατύπερθε γενέσθαι. οἰκό-
 'τα μὲν νῦν βεβληυμένοισι ἀνθρώποισι,

^d τῇ καὶ περιέχεται μάλιστα χρεῶν ὁμοίως.

ὥς τοεπίπαν ἐθέλει γίνεσθαι· μὴ οἰκό-
 τα δὲ βεβηυομένοισι, ἔκ ἐθέλει ὑδὲ ὁ θεὸς
 προχωρέειν πρὸς τὰς ἀνθρωπίνιας γνώ-
 μας.

ζα'. Ταῦτα λέγοντος Θεμιστοκλέους,
 αὐτὶς ὁ Κορίνθιος Αδεύμαντος ἐπεφύκει,
 σιγαῖν τε κελεύων τῷ μὴ ἔσι πατρίς, καὶ
 Εὐρυβιάδην οὐκ ἔων ἐπιφηφίζειν ἀπολι-
 ἀνδρί· πόλιν γὰρ τὸν Θεμιστοκλῆα παρε-
 χόμενον, ἔτῳ ἐκέλευε γνώμας συμβάλ-
 λεσθαι. ταῦτα δὲ οἱ προέφερε, ὅτι ἡλώ-
 κεσάν τε καὶ κατείχοντο αἱ Αῑθῆναι. τότε
 δὴ ὁ Θεμιστοκλῆς κεῖνόν τε καὶ τῆς Κο-
 ρινθίης πολλά τε καὶ κακὰ ἔλεγε· ἐϋ-
 τοῖσι τε ἐδήλα λόγῳ, ὡς εἴη καὶ πόλις
 καὶ γῆ μέζων ἢ περ κείνοισι, ἔς τ' ἂν διη-
 κόσαι νῆες σφι ἔωσι πεπληρωμέναι. ὕδα-
 μὲς γὰρ Ἑλλήνων αὐτῆς ἐπιόντας ἀπο-
 κρέεσθαι.

ζε'. Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ,
 διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδα, λέγων· μάλλον

‘lent evenire: secus facientibus ne deus
 ‘quidem solet velle accedere ad huma-
 ‘nas sententias.’

61. Haec dicentem Themistoclem
 rursus interpellabat Corinthius Adiman-
 tus, jubens filere eum, cui patria non
 esset; quia etiam Eurybiadem non sinens
 ex viri extorris sententia decernere, et ita
 demum id permittere, quum urbem The-
 mistocles habuisset: videlicet haec expro-
 brans, quod Athenae captae essent, tene-
 renturque ab hoste. Tunc Themistocles,
 et illi et Corinthiis multa ingerens pro-
 bra, ratione ostendit, sibi esse et solum,
 et urbem majorem quam illis, quamdiu
 naves ducentae ipsis adessent sociis nava-
 libus ac militibus armatae, quas nulli
 Graecorum invadentes possent depellere.

62. Haec quum sermone significas-
 set, ad Eurybiadem transiens, majori cum

acrimonia loquebatur, inquit, ‘ Tu ve-
 ‘ ro si hîc manes, vir eris egregius: sin-
 ‘ minus, Graeciae everfor. totum enim
 ‘ belli momentum nobis naves sustinent.
 ‘ Sed mihi crede, nisi hoc feceris, nos,
 ‘ prout sumus, ubi domesticos receperimus,
 ‘ profecturos ad Sirin quae est in Italia,
 ‘ et ab prisco tempore nostra ea fuit, et
 ‘ quam, ut oracula ajunt, a nobis condi-
 ‘ oportet. Vos autem talibus fociis desti-
 ‘ tuti meorum verborum reminiscimini.’

63. Haec dicente Themistocle Eurybiades edocebatur: et ob id edocebatur, ut mihi videtur, quod maxime formidabat ne si ad Isthmum classem eduxisset, ab Atheniensibus defereretur: quibus deferentibus, jam reliqui non essent in pugnando hostibus pares. Ita sententiam eam probavit, ut illic permanentes, pugna navali decernerent.

64. Quod ubi Eurybiadi placuit, ß

ἐπέστραμμένα, ‘ Σὺ εἰ μενέεις αὐτῷ, καὶ
 ‘ μένων ἔσεαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, ἀνα-
 ‘ τρέψεις τὴν Ἑλλάδα. τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν
 ‘ τῷ πολέμῳ φέρουσι αἱ νῆες. ἀλλ’ ἐμοὶ
 ‘ πείθεο. εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις, ἡμεῖς
 ‘ μὲν ὥς ἔχομεν ἀναλαβόντες τὰς οἰκέτας,
 ‘ κομιεύμεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ
 ‘ ἡμετέρη τέ ἐστι ἐκ παλαιῷ ἔτι, καὶ τὰ
 ‘ λόγια λέγει, ὑπ’ ἡμέων αὐτὴν ^ε δέειν
 ‘ κτιοῦναι· ὑμεῖς δὲ συμμαχῶν τοιῶνδε ^ε
 ‘ μνησθέντες, μεμνήσεσθε τῶν ἐμῶν λό-
 ‘ γων.’

Ξγ’. Ταῦτα δὲ Θερμοκλῆος λέγοντος,
 ἀνεδιδάσκετο Εὐρυβιάδης. δοκέειν δέ μοι,
 ἀρρώδησας μάλιστα τὰς Αθηναίους, ἀνεδι-
 δάσκετο, μή σφεας ἀπολίπωσι, ἣν πρὸς
 τὸν Ἰσθμὸν ἀγάγῃ τὰς νῆας. ἀπολιπόν-
 των γὰρ Αθηναίων, ἔκети ἐγίνοντο ἀξιό-
 μαχοι οἱ λοιποί. ταύτην δὲ αἰρέεται τὴν
 γνώμην, αὐτῷ μένοντας διαναυμαχέειν.

Ξδ’. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα,

^ε αὐτῶν. ^ε τοιούτων.

ἔπεσι ἀκροβολισάμενοι, ἐπεὶ τε Εὐρυβιά-
 δη ἔδοξε, αὐτῷ παρσκευάζοντο ὡς ναυ-
 μαχήσονται· ἡμέρη τε ἐγίνοιτο, καὶ ἅμα τῷ
 ἡλίῳ ἀνιόντι σεισμός ἐγένετο ἐν τε τῇ γῇ
 καὶ τῇ θαλάσῃ. ἔδοξε δέ σφι εὐχάζαι
 τοῖσι θεοῖσι, καὶ ἐπικαλέσασθαι τὰς Αἰα-
 κίδας συμμάχους. ὡς δέ σφι ἔδοξε, καὶ
 ἐποίησαν ταῦτα. εὐχάμενοι γὰρ πᾶσι τοῖσι
 θεοῖσι, αὐτόθεν μὲν ἐκ Σαλαμῖνος Αἴαντιά
 τε καὶ Τελαμῶνα ἐπεκαλέοντο· ἐπὶ δὲ
 Αἰακὸν καὶ τὰς ἄλλας Αἰακίδας νῆα ἀπέ-
 σελλον^α ἐς Αἴγιαν.

ξέ. Εφη δὲ Δικαῖος ὁ Θεοκύδης, ἀνὴρ
 Αθηναῖος, Φυγὰς τε καὶ παρὰ Μήδοισι
 λόγιμος γενόμενος τῷτον τὸν χρόνον, ἐπεὶ
 τε ἐκείρετο ἡ Ἀττικὴ χώρα ὑπὸ τῷ πεζῷ
 στρατῷ τῷ Ξέρξῃ, ἔββα ἐρῆμος Αθηναίων,
 τυχεῖν τότε εἰς ἅμα Δημαρήτῳ τῷ
 Λακεδαιμονίῳ ἐν τῷ Θριασίῳ πεδίῳ·
 ἰδεῖν δὲ κοινορτὸν^β χωρέοντα ἀπὸ Ελευ-
 σίνος, ὡς ἀνδρῶν μάλιστα κα^γ τρισμυρίων·

^α ἀπέστειλαν. ^β ἰδεῖν κοινορτὸν. ^γ μάλιστα κα.

qui altercationibus velitati fuerant circa Salaminem, quum illic sese appararent tanquam proelium navale facturi, dies illuxit: et simul oriente sole extitit terrae et maris motus; propter quod visum est votum diis faciendum, et ut Aeacidas in auxilium invocarent. Decretum factumque. Nam post omnibus diis vota nuncupata, illinc e Salamine et Ajacem et Telamonem invocaverunt, navemque ad Aeacum et alios Aeacidas Aeginam miserunt.

65. Narrabat autem Dicaeus Theocydides filius, vir Atheniensis, atque exul, et apud Medos factus illustris, per id tempus quo Attica regio Atheniensibus desolata, a pedestri Xerxis exercitu vastabatur, se forte fuisse una cum Demarato Lacedaemonio apud campum Thriasium, vidisseque pulverem triginta ferme millium virorum procedentem ab Eleusine;

et quum demirarentur quorumnam hominum esset ille pulvis, statim se audisse vocem, quae vox ipsi videretur Iacchus mysticus: et Demaratum (ut qui esset sacrorum quae fierent in Eleusine ignarus) interrogasse quidnam esset quod ita sonaret? seque dixisse, ‘ Demarate, non
 ‘ aberit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc enim palam
 ‘ est, quum Attica sit desolata, numen
 ‘ ab Eleusine resonans, venire auxilio Atheniensibus ac sociis: et siquidem in
 ‘ Peloponnesum incumbat, periculum ipsi
 ‘ regi erit, ejusque copiis quae sunt in
 ‘ continente: sin ad classem, quae ad Salaminem est, vertatur, periculum adibit
 ‘ rex, ne nauticum amittat exercitum.
 ‘ Haec autem solennia Athenienses quotannis celebrant Cereri atque Proserpinae; et his sacris quicumque vult etiam
 ‘ aliorum Graecorum initiatur: et vocem

ἀποθῶμάζειν τέ σφεας τὸν κονιορτὸν,
 ὅτεών κοτε εἴη ἀνθρώπων, καὶ πρόκα τε
 φωνῆς ἀκβεῖν, καὶ οἱ φαίνεσθαι τὴν φω-
 νὴν εἶναι τὸν μυσικὸν Ἰακχον. εἶναι δ' ἁ-
 δαήμονα τῶν ἱρῶν τῶν ἐν Ελευσίνι γινο-
 μένων τὸν Δημάρηλον· εἴρεσθαι τε αὐτὸν
 ὅτι τὸ φθεγγόμενον εἴη τῷτο. αὐτὸς δὲ
 εἶπαι, ‘ Δημάρηλε, ἔκ’ ἐστὶ ὅπως ἔ μέγά
 ‘ τι σῖνος ἔσαι τῇ βασιλῆος στρατῷ. τάδε
 ‘ γὰρ ἀρίσθηλα, ἐρήμῃ ἐσσης τῆς Ἀττικῆς,
 ‘ ὅτι θεῖον τὸ φθεγγόμενον, ἀπ’ Ελευσί-
 ‘ νος ἐὼν ἐς τιμωρίην Ἀθηναίοισι τε καὶ τοῖσι
 ‘ ζυμμάχοισι. καὶ ἦν μὲν γε καλασκήψῃ
 ‘ ἐς τὴν Πελοπόννησον, κίνδυνος αὐτῷ τε
 ‘ βασιλεῖ καὶ τῇ στρατῷ τῇ ἐν τῇ ἡπείρῳ
 ‘ ἔσαι· ἦν δὲ ἐπὶ τὰς νῆας τράπηλαι τὰς
 ‘ ἐν Σαλαμῖνι, τὸν ναυτικὸν στρατὸν κιν-
 ‘ δυνεύσει βασιλεὺς ἀποβαλέειν. τὴν δὲ
 ‘ ὀρτὴν ταύτην ἄγασσι Ἀθηναῖοι ἀνὰ πάν-
 ‘ τα ἔτεα τῇ μητρὶ καὶ τῇ κόρῃ^d, καὶ αὐ-
 ‘ τέων τε ὁ βεβλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἐλ-

d MS. legit κύρη.

ἡ λήνων μυεῖται· καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἀκρό-
 εως, ἐν ταύτῃ τῇ ὀρθῇ Ιακχάζουσι. πρὸς
 ταῦτα εἶπαι Δημάρητον, ὅτι Σίγα τέ καὶ
 μηδενὶ ἄλλῳ τὸν λόγον τῆτοκ εἶπης. ἢ
 γάρ τοι ἐς βασιλῆα ἀνενειχθῇ τὰ ἔπεα
 ταῦτα, ἀποβαλέεις τὴν κεφαλὴν· καὶ
 σε ὅτε ἐγὼ δυνήσομαι ῥύσασθαι, ὅτ'
 ἄλλος ἀνθρώπων ὕδεις. ἀλλ' ἔχ' ἥσυ-
 χος. περὶ δὲ στρατιῆς τῆςδε θεοῖσι μελή-
 σει· τὸν μὲν δὴ ταῦτα παραινέειν. ἐκ
 δὴ τῆς κονιορτῆς καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι νέ-
 φος, καὶ μεταρσιωθὲν, φέρεσθαι ἐπὶ Σαλα-
 μῖνος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλ-
 λήνων. ὅττω δὲ αὐτὸς μαθεῖν ὅτι τὸ ναυ-
 τικὸν τὸ Ξέρξεω ἀπολέεσθαι μέλλοι,
 ταῦτα μὲν Δικαῖος ὁ Θεοκύδεας ἔλεγε,
 Δημαρήτης τε καὶ ἄλλων μαρτύρων κατὰ-
 πτόμενος.

85'. Οἱ δὲ ἐς τὸν Ξέρξεω ναυτικὸν
 στρατὸν ταχθέντες, ἐπειδὴ ἐκ Τρηχίνος
 θεησάμενοι τὸ τρώμα τὸ Λακωνικόν, διέ-

'quam audis, in hoc festo per Iacchum
 'emittunt.' Ad haec dixisse Demaratum,
 'Sile, neve alteri cuiquam hunc sermo-
 'nem dixeris. nam si ad regem referan-
 'tur haec verba, capite plecteris, ut nec
 'ego te nec alius quispiam hominum
 'queat eripere. quamobrem tene silen-
 'tium. haec autem expeditio diis curae
 'erit.' Hoc quidem Demaratum admo-
 nuisse. Ex illo autem pulvere ac voce
 coïisse nubem, eamque in sublime educ-
 tam, Salaminem versus ad Graecorum
 exercitum fuisse delatam. Ita ipsos didi-
 cisse nauticas Xerxis copias esse perituras.
 Haec Dicaeus Theocydis filius referebat,
 Demaratum atque alios testes citans.

66. Classiariae autem Xerxis copiae,
 ubi conspecta strage Laconum ex Tra-
 chine in Histiaeam trajecerunt, triduum

illic moratae, per Euripum navigabant, et intra totidem dies ad Phalerum praesto fuerunt. Nec vero minore (ut mihi videtur) numero, vel qui terra venerunt vel qui navibus, Athenas invaserunt, quam quum ad Sepiadem atque Thermopylas accesserunt. nam in supplementum eorum qui aut tempestate, aut ad Thermopylas, aut in navalibus ad Artemisium proeliis interierunt, hos substituam qui nondum regem tunc sequebantur, Melienses, Dorienſes, Locros, Boeotos, qui cum omni copia advenerunt, exceptis Theſpienſibus et Plataeenſibus: nec non Caryſtios, Andrios, Tenios, ac ceteros omnes inſulanos, praeter quinque civitates, quarum nomina ſuperius commemoravimus. nam quo magis penetrabat intro in Graeciam Perſes, eo plures eum nationes ſequebantur.

67. Qui omnes, exceptis Pariis, poſt-

ἔβησαν εἰς τὴν Ἰστιάην, ἐπιχόντες ἡμέρας
 τρεῖς, ἔπλων δι' Εὐρίπυ, καὶ ἐν ἑτέρῃσι
 τρισὶ ἡμέρησι ἐγένοντο ἐν Φαλήρῳ· ὥς μὲν
 ἐμοὶ δοκέειν^c, ἔκ ἐλάσσονες ἐόντες ἀριθμὸν,
 ἐσέβαλον εἰς τὰς Αθήνας, κατὰ τε ἠπει-
 ρον καὶ τῇσι νηυσὶ ἀπικόμενοι, ἢ ἐπεὶ τε
 Σηπιάδα ἀπικόντο καὶ εἰς Θερμοπύλας. ἀν-
 τιθήσω γὰρ τοῖσί τε ὑπὸ τῷ χειμῶνος
 αὐτέων ἀπολομένοισι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμο-
 πύλῃσι, καὶ τῇσι ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμα-
 χίῃσι, τῆςδε τῆς τότε ἔκω ἐπομένους βα-
 σιλεῖ, Μηλίας, καὶ Δωρίας, καὶ Λοκρῆς,
 καὶ Βοιωτῆς, πανστρατιῇ ἐπομένους, πλὴν
 Θεσπείων τε καὶ Πλαταιέων· καὶ μάλα
 Καρυσίους τε καὶ Ἀνδρίους, καὶ Τηνίους τε
 καὶ τῆς λοιπῆς νησιώτας πάντας· πλὴν
 τῶν πέντε πολίων τῶν ἐπεμνήσθημεν^e
 πρότερον τὰ ἑνόμαλα. ὅσῳ γὰρ δὴ προσέ-
 βαινε ἐσωτέρῳ τῆς Ἑλλάδος ὁ Πέρσης,
 τοσούτῳ πλέω ἔθνεά οἱ εἶπετο.

ΞΖ'. Ἐπεὶ ὧν ἀπικάτο^g εἰς τὰς Αθή-

^c δοκέει. ^e ἐπεμνήσθη. ^g ἀπικάτο.

νας πάντες ἔτοι πλὴν^α Παρίων· Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθῳ, ἐκαρὰδόκεον τὸν πόλεμον τῇ ἀποθήσειαι· οἱ δὲ λοιποὶ ὥς ἀπίκοντο ἐς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα κατέβη αὐτὸς Ξέρξης ἐπὶ τὰς νῆας, ἐθέλων σφι συμμίζειν τε καὶ πυθέσθαι τῶν ἐπιπλεόνων τὰς γνώμας. ἐπεὶ δὲ ἀπικόμενος προΐζειο, παρῆσαν μετὰ πεμπτοὶ οἱ τῶν ἐθνέων τῶν σφετέρων τύραννοι καὶ ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νηῶν, καὶ ἴζοντο, ὥς σφι βασιλεὺς ἐκάσῳ τιμὴν ἐδεδώκεε· πρῶτος μὲν, ὁ Σιδώνιος βασιλεὺς· μετὰ δὲ, ὁ Τύριος· ἐπὶ δὲ, ὧ' ἄλλοι. ὥς δὲ κόσμῳ ἐπεξῆς ἴζοντο, πέμψας Ξέρξης Μαρδόνιον, ἡρώτα, ἀποπειρώμενος ἐκάσῳ, εἰ ναυμαχίην ποιῶντο^β.

ξή'. Επεὶ δὲ περιῶν ἡρώτα ὁ Μαρδόνιος ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Σιδωνίης, οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τῷτὸ γνώμην ἐξεφέροντο, κελεύοντες ναυμαχίην ποιέεσθαι. Ἀρτεμισίη δὲ τάδε ἔφη, ' Εἴπέ μοι^γ πρὸς βα-

^α πάντες, πλὴν. ^β ποιούσιν. ^γ MS. εἶπέν μοι.

quam Athenas venire, et ad Phalerum, (Parii autem in Cythno relictī, quo bellum caderet expectabant) ceteri ergo ut venerunt ad Phalerum, ibi Xerxes ipse ad classem descendit, animo coetum classiariorum adeundi, et audiendi sententias. Eo profectus ubi praesedit, assidentibus qui accitu ejus ex navibus aderant, suae quibusque gentis tyrannis ac ordinum ductoribus, ut cuique rex honorem dederat; quorum primus erat Sidonius rex, tum Tyrius, deinceps alii. Sic ubi deinceps ordine confederunt, misit ad eos Mardonium tentandi gratia, sciscitatum singulos, an proelium navale facerent.

68. Posteaquam Mardonius a Sidonio exorsus, singulos circumiens interrogavit, ceteri quidem eandem dixere sententiam, jubentes fieri proelium: Artemisia vero, ‘ Haec, inquit, Mardonie,

' regi referas me dicere, quae in proeliis
 ' ad Euboeam gestis non ignavissima ex-
 ' titi, neque minima ostendi, domine.
 ' Sententiam vero quam habeo, aequum
 ' est me proferre quae in rem tuam ma-
 ' xime esse sentio. Itaque hoc tibi sua-
 ' deo, ut navibus parcas, nec proelium
 ' navale facias; illi enim viri tanto sunt
 ' tuis viris in mari praestantiores, quanto
 ' feminis viri. Quid vero necesse habes
 ' omnino venire in discrimen pugnae na-
 ' valis? nonne Athenas habes, quarum
 ' gratia expeditionem sumsisisti? nonne re-
 ' liquam Graeciam? ac nemo tibi obfif-
 ' tit. Qui tibi obsistebant, ita summoti
 ' sunt ut eos decebat. Quo autem ego
 ' exituras hostium res arbitror, id expo-
 ' nam: Si non instabis pugnae navali
 ' committendae, sed classem perges hic
 ' continere ad terram, aut etiam tendere

'σιλῆα, Μαρδόνιε, ὡς ἐγὼ τάδε λέγω,
 'ἔτε κακίστη γενομένη^d ἐν τῇσι ναυμα-
 'χίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ, ἔτε ἐλάχισα
 'ἀποδεξαμένη^e, δέσποια. τὴν δὲ ἔεσαν
 'γνώμην με δίκαιόν ἐστιν ἀποδείκνυσθαι,
 'τὰ τυγχάνω Φρονέεσα ἄριστα ἐς πρήγ-
 'ματα τὰ σά. καίτοι τάδε λέγω, Φεῖδες
 'τῶν νηῶν, μηδὲ ναυμαχίην ποίεεο. τοῖ
 'γὰρ ἄνδρες τῶν σῶν ἀνδρῶν κρέατονες
 'τοσούτον εἰσι κατὰ θάλασσαν, ὅσον ἄν-
 'δρες γυναικῶν. τί δὲ πάντως δέει σε
 'ναυμαχίῃσι ἀνακινδυνεύειν; οὐκ ἔχεις
 'μὲν τὰς Αῤῥήνας, τῶν περ εἵνεκα ὠρμή-
 'θης στρατεύεσθαι; ἔχεις δὲ τὴν ἄλλην
 'Ἑλλάδα; ἐμποδὼν δέ τοι ἴσαται ὁδεῖς·
 'οἱ δὲ τοι ἀντέστησαν, ἀπήλλαξαν ἔτω
 'ὡς ἐκείνοις ἔπρεπε. τῇ δὲ ἐγὼ δοκέω ἀ-
 'ποθήσεσθαι τὰ τῶν ἀντιπολέμων πρήγ-
 'ματα, τούτο φράσω· ἢν μὲν μὴ ἐπειχθῆς
 'ναυμαχίην ποιεύμενος, ἀλλὰ τὰς νῆας
 'αὐτῇ ἔχῃς πρὸς γῆ μένων, ἢ κὴ προβαί-

^d MS. κακίστην γενομένην. ^e MS. ἀποδεξαμένην.

ἔνων ἐς τὴν Πελοπόννησον, εὐπετέως τοι,
 δέσποια, χωρήσει τὰ νοέων ἐλήλυθας.
 ὃ γὰρ οἳοί τε πολλὸν χρόνον εἰσὶ τοι
 ἀντέχειν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφεας δια-
 σκεδαῖς. καὶ δὲ πόλεις ἕκαστοι Φεύζον-
 ται. ὅτε γὰρ σῖτος παρὰ σφίσι ἐν τῇ
 νήσῳ ταύτῃ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ὅτε
 αὐτὸς οἶκος, ἣν σὺ ἐπὶ τὴν Πελοπόν-
 νησον ἐλαύνῃς τὸν πεζὸν στρατὸν, ἀτρε-
 μέειν τὸς ἐκεῖθεν αὐτέων ἡκούσας· ὃδὲ
 σφι μελήσει πρὸ τῶν Ἀθηναίων ναυμα-
 χεῖν. ἣν δὲ αὐτίκα ἐπειχθῆς ναυμα-
 χῆσαι, δειμαίνω μὴ ὁ ναυτικὸς στρατὸς
 κακωθεῖς, τὸν πεζὸν προσδηλήσεται.
 πρὸς δὲ, ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε ἐς θυμὸν βά-
 λεο^h, ὡς τοῖσι μὲν χρηστοῖσι τῶν ἀνθρώ-
 πων κακοὶ δῆλοι φιλέεσι γίνεσθαι, τοῖσι
 δὲ κακοῖσι, χρηστοί. σοὶ δὲ ἔοντι ἀρίστῳ
 ἀνδρῶν πάντων, κακοὶ δῆλοι εἰσι· οἱ ἐν
 συμμαχῶν λόγῳ λέγονται εἶναι, ἔον-
 τες Αἰγυπτιοὶ τε καὶ Κύπριοι, καὶ Κίλα-

^ε διασκεδαῖς. ^δ προσδηλήσεται. ^h βασιλεῦ.

' in Peloponnesum, tunc tibi, domine,
 ' succedent ea quorum gratia venisti. ne-
 ' que enim diu tibi resistere Graeci pos-
 ' sunt, sed illos dissipēs, et ad suas qui-
 ' que urbes defugient; quoniam neque
 ' commeatus est eis in hac insula, ut ego
 ' audio, neque, si tu in Peloponnesum
 ' pedestres copias duces, hīc eos credi-
 ' bile est perstituros qui illinc huc adve-
 ' nerunt, neque de pugna pro Athenien-
 ' sibus facienda curaturos. At si pugnam
 ' navalem gerere approperabis, vereor ne
 ' copiae nauticae male re gesta insuper
 ' pedestribus sint exitio. Praeterea hoc
 ' etiam, rex, in animum demitte: usu
 ' venire, ut bonis quidem hominibus
 ' mali servi sint, malis autem boni. Ideo-
 ' que tibi (qui virorum omnium es opti-
 ' mus) servi sunt mali, qui numero socio-
 ' rum censentur, Aegyptii, Cyprii, Cili-

‘ces, Pamphyli, e quibus nulla utilitas
‘est.’

69. Haec loquente Artemisia, quicunque ei bene volebant, noxiam illi rebantur suam orationem, tanquam aliquid mali passurae ab rege, quem vetaret pugnam facere navalem: at ii qui male consultum illi volebant invidebantque, utpote cui inter primos sociorum omnium honos haberetur, gaudebant ejus sententia, tanquam periturae. Sed Xerxes, postquam ad eum sunt relatae sententiae, magno-pere delectatus est Artemisiae sententia; et quum jam antea seriam esse sensisset, tunc multo impensius laudavit. Nihilominus ut pluribus staretur jussit, ratus ad Euboeam suos sponte male pugnasse, quod videlicet ipse abfuisset: itaque constituit spectaculo pugnae navalis interesse.

70. Classiarii, ubi nunciatum est il-linc esse solvendum, classem Salaminem

‘κες, καὶ Πάμφυλοι, τῶν ὀφελός ἐσι
‘ἔδεν.’

ξθ'. Ταῦτα λεγέσης πρὸς Μαρδόνιον,
ὅσοι μὲν ἔσαν εὖνοοι τῇ Αρτεμισίῃ, συμ-
φορὴν ἐποιεῦντο τῆς λόγους, ὡς κακόν τι
πεισομένης πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἔα
ναυμαχίην ποιεέσθαι· οἱ δὲ ἀγαίόμενοί
τε καὶ Φθονέοντες αὐτῇ, ἅτε ἐν πρώτοισι
τετιμημένης¹ διὰ πάντων τῶν συμμά-
χων, ἐτέρποντο τῇ ἀνακρίσει, ὡς ἀπολεο-
μένης αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἀνηνείχθησαν αἱ
γνώμαι ἐς Ξέρζεα, κάρτα τε ἦοδῃ τῇ
γνώμῃ τῆς Αρτεμισίης· καὶ νομίζων ἔτι
πρότερον σπευδαίην εἶναι, τότε πολλῶ
μᾶλλον αἶνεε. ὅμως δὲ τοῖσι πλείοσι πεί-
θεσθαι ἐκέλευε, τάδε καλαδόμενος· πρὸς μὲν
Εὐβοίῃ σφέας ἐθελοκακέειν, ὡς ἔπαρε-
όντος αὐτῷ, τότε δὲ αὐτὸς παρσκευάσθω
θεήσασθαι ναυμαχέοντας.

ό. Ἐπεὶ δὲ παρήγγελον ἀναπλώ-
ειν, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα,

¹ τετιμημένη.

καὶ παρεκρίθησαν διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. τότε μὲν νυν ἔκ ἐξέχρησέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιεέσθαι. νύξ γὰρ ἐπεγένετο^α. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. τὰς δὲ Ἑλληνας εἶχε δέος τε καὶ ἄρρώδιη, ἔκ ἧκιστα δὲ τὰς ἀπὸ Πελοποννήσου. ἄρρώδεον δὲ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμενοι, ὑπὲρ γῆς τῆς Αθηναίων ναυμαχέειν μέλλοιεν· νικηθέντες τε, ἐν νήσῳ ἀπολαμφθέντες πολιορκήσονται, ἀπέντες τὴν ἐωϋτῶν ἀφύλακτον.

σα'. Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πεζὸς ὑπὸ τὴν παρεῦσαν νύκτα ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι τὰ δυνατὰ πάντα ἐμεμηχάνητο, ὅπως κατ' ἡπειρον μὴ ἐσβάλλοιεν οἱ βάρβαροι. ὥς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πελοποννήσιοι τὰς ἀμφὶ Λεωνίδην ἐν Θερμοπύλῃσι τετελευτήκεναι, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολιῶν, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἵζοντο. καὶ σφι ἐπὶ ἤν ἑστρατηγὸς Κλεόμβροτος ὁ Αναξανδρίδης, Λεωνίδης δὲ ἀδελ-

^α ἰχνητο.

versus ducunt, et per otium in aciem sunt digesti. Sed quum eos dies defecisset quominus proelium committerent, (nox enim supervenit) in posterum diem sese instruebant: quum interim Graecos metus formidoque cepit, cum alios, tum vero non minime Peloponneses, quod ipsi desiderantes in Salamine, pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur, in insula deprehensi forent obsidendi, sua terra sine praesidio relicta.

71. Per eandem noctem pedester exercitus barbarorum contendebat in Peloponnesum: quanquam cuncta quae poterant excogitata erant, ne barbari per continentem ingrederentur. Nam ubi Leonidem cum suis apud Thermopylas occubuisse accepere Peloponneses, celerissime ex urbibus concursu facto, Isthmum insederunt, duce Cleombroto Anaxandridae filio, Leonidae fratre. Ibi

confidentes, primum viam Scironidem obstruxerunt; deinde consilio inito Isthmum muro inaedificabant, opusque perficiebant, quippe nemine (quum tot milia virorum essent) cessante. nam et lapides et lateres et ligna, et cistas sabulo plenas afferebant; nullo temporis momento opus intermittentes, neque diurno neque nocturno.

72. Hi autem e Graecis fuerunt qui ad Isthmum auxilio cum omni copia venerunt: Lacedaemonii, et Arcades omnes, et Elei, et Corinthii, et Sicyonii, et Epidaurii, et Phliasii, et Troezenii, et Hermionenses. Hi fuerunt qui quidem auxilio venerunt, metuentes periclitanti Graeciae. Ceteris enim Peloponnensibus id nihil admodum curae erat, et Olympia jam et Carnia praeterierant.

73. Incolunt autem Peloponnesum

φεός. ἰζόμενοι δὲ ἐν τῷ Ἰοσμῷ, καὶ συγ-
χώσαντες τὴν Σκιρωνίδα ὁδὸν, μετὰ τῷτο
ὡς σφι ἔδοξε βυλευομένοισι, ὠκοδόμεον διὰ
τῷ Ἰοσμῷ τεῖχος· ἅτε δὴ ἐστέων μυρια-
δέων πολλέων, καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργα-
ζόμενα, ἠνύετο τὸ ἔργον. καὶ γὰρ λίθοι,
καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ Φορμοὶ ψάμ-
μος πλήρεις ἐσεφέροντο, καὶ ἐλίνυον ὕδενά
χρόνον οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, ἕτε
νυκτὸς, ἕτε ἡμέρης.

οβ'. Οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰοσμὸν
πανδημεῖ, οἷδε ἔσαν Ἑλλήνων· Λακεδαι-
μόνιοί τε, καὶ Ἀρκαῖδες πάντες, καὶ Ἡ-
λεῖοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ
Επιδαύριοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Τροιζήνιοι,
καὶ Ἐρμιονέες. ἕτοι μὲν ἔσαν οἱ βοηθή-
σαντες, καὶ ὑπεράρρωδέοντες τῇ Ἑλλάδι
κινδυνεύσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Πελοποννή-
σιοισι ἔμελε ὕδεν. Ολύμπια δὲ καὶ Κάρ-
χεια παροιχώκεε ἤδη.

ογ'. Οἰκέει δὲ τὴν Πελοπόννησον ἔθ-

h Hac duae voces καὶ πλίνθοι absunt ab MS.

νεα ἐπ' ἰά· τετέων δὲ τὰ μὲν δύο, αὐτόχ-
 θονα ἔοντα, καλὰ χώρην ἰδρυται· νῦν τε
 καὶ τοπάλαι οἴκεον, Ἀρκάδες, καὶ Κυνέ-
 ριοι. ἐν δὲ ἔθνος τὸ Ἀχαϊκόν, ἐκ μὲν Πε-
 λοποννήσου ἔκ ἐξεχώρησε, ἐκ μέντοι τῆς
 ἐωϋτῶν· οἴκέει δὲ τὴν ἀλλοτρίην. τὰ δὲ
 λοιπὰ ἔθνεα τῶν ἑπτὰ, τέσσαρα ἐπήλυ-
 δά ἐσι, Δωριέες τε καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Δρύο-
 πες, καὶ Λήμνιοι. καὶ^c Δωριέων μὲν, πολ-
 λαί τε καὶ δόκιμοι πόλεις· Αἰτωλῶν δὲ
 Ἡλῖς μέγη· Δρυόπων δὲ, Ἑρμίων τε^d,
 καὶ Ἀσίγη ἢ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνι-
 κῇ· Λημνίων δὲ, Παρωρεῖται πάντες. οἱ
 δὲ Κυνέριοι αὐτόχθονες ἔοντες, δοκέουσι
 μῦθοι εἶναι Ἰωνες. ἐκδεδωρίευνται δὲ, ὑπὸ
 τε Ἀργείων ἀρχόμενοι, καὶ τῷ χρόνῳ
 ἔοντες Ὀρνεῖται^e, καὶ οἱ περίοικοι τε-
 τέων ὧν τῶν ἑπτὰ ἔθνέων αἱ λοιπαὶ πό-
 λεις πάρεξ τῶν κατέλεξα, ἐκ τῷ μέσῳ
 ἑκατέατο· εἰ δὲ ἐλευθέρως ἔξεσι εἶπαι,
 ἐκ τῷ μέσῳ κατήμενοι, ἐμῆδιζον.

^c Vocula ista ἔ desinitur MS. ^d Ἑρμιόνη τε. ^e Ὀρνιῆται

gentes septem, quarum duae indigenae eundem quem habitarunt olim locum nunc habitant, Arcades et Cynurii: una, Achaica, quae nunquam illa quidem e Peloponneso excessit, sed pristino loco egressa, alienum incolit: reliquae e septem sunt quatuor adventitiae, Dorienses, Aetoli, Dryopes, Lemnii. Ac Doriensium quidem multae sunt et insignes civitates: Aetolorum sola Elis: Dryopum autem Hermion et Asina, quae ad Cardamylam Laconicam sita est: Lemniorum autem, omnes Paroreatae. Cynurii autem, quum sint indigenae, soli putantur Iones esse, sed effecti sunt Dores, sub imperio Argivorum siti, et progressu temporis, quum essent Orneatae, itemque accolae. Harum igitur septem gentium ceterae praeter eas quas recensui, e medio cesserunt; et (si ingenue loqui fas est) e medio sedentes cum Medis sentiebant.

74. Apud Isthmum quidem in tali labore isti occupati erant, utpote pro omni jam cursu currentes, et nequaquam opinantes navibus se illustres futuros. Quae audientes illi qui in Salamine erant, formidine afficiebantur, non tam pro seipsis quàm pro Peloponneso solliciti; et adhuc quidem in eis vir viro adstans clanculum loquens admirabatur in Eurybiade consilii inopiam: tandem vero erupit in medium, conciliumque contractum est, et multa de hoc ipso dicebantur, ab his quidem, oportere in Peloponnesum navigare, et pro illa adire periculum, non autem manentes, pro captiva regione pugna decernere: ab Atheniensibus vero et Aeginetis et Megarensibus, satius esse illic manentes dimicare.

75. Ibi Themistocles, postquam sententia Peloponnesium evictus fuit, clanculum e concilio egressus, misit ad classem

οδ'. Οἱ μὲν δὴ ἐν τῷ Ιαθμῷ, τοιάτῳ
 πόνῳ συνέσασαν, ἅτε περὶ τῆ παντὸς ἡδὴ
 δρόμου θέοντες, καὶ τῇσι νηυσὶ ἐκ ἐλπίζοντες
 ἐλλάμψεσθαι· οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλλη-
 νες^f, ὅμως ταῦτα πυθανόμενοι, ἀρρώδεον,
 ἐκ ὅτῳ περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες,
 ὡς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ· ἕως μὲν δὴ
 αὐτέων ἀνὴρ αἰδρὶ παρασὰς σιγῇ λόγον
 ἐποιέει, θῶμα ποιεύμενοις τὴν Εὐρυβιά-
 δεω ἀβελίην· τέλος δὲ, ἐξερράγη ἐς τὸ
 μέσον, σύλλογός τε δὴ ἐγίνεο, καὶ πολλὰ
 ἐλέγέο περὶ τῶν αὐτέων. οἱ μὲν, ὡς ἐς
 τὴν Πελοπόννησον χρεῶν εἶη ἀποπλώ-
 ει, καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μηδὲ πρὸ
 χώρας δορυαλώτε μένοντας μάχεσθαι·
 Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Αἰγινῆται, καὶ Μεγαρέες,
 αὐτῆ μένοντας ἀμύνασθαι.

οέ'. Εὐθαῦτα Θεμισοκλῆς, ὡς ἐασθῆ-
 το τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων,
 λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τῆ συνεδρίας. ἐξελ-
 θὼν δὲ, πέμπει ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ Μή-

^f Hacc vox "Ἕλληνες non est in MS. ^g ποιούμενος.

δων ἄνδρα πλοίῳ, ἐντειλάμενος τὰ λέ-
γειν χρεών· τῷ ἔνομα μὲν ἦν Σίκινος,
οἰκέτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θε-
μισοκλῆος παίδων· τὸν δὴ ὕψερρον τεττέων
τῶν πρηγμάτων Θεμισοκλῆς Θεσπίεα
τε ἐποίησε, ὡς ἐπεδέκοντο οἱ Θεσπίεες
πολίτας, καὶ χρήμασι ὄλβιον. ὃς τότε
πλοίῳ ἀπικόμενος, ἔλεγε πρὸς τὰς στρα-
τηγὰς τῶν βαρβάρων τάδε, ‘ Επεμψέ με
‘ στρατηγὸς ὁ Αθηναίων λάθρη τῶν ἄλλων
‘ Ἑλλήνων, (τυγχάνει γὰρ Φρονέων τὰ
‘ βασιλῆος, καὶ βεβλόμενος μᾶλλον τὰ
‘ ὑμέτερα κατ’ ὑπερθε γενέσθαι ἢ τὰ τῶν
‘ Ἑλλήνων πρήγματα) Φράσσοντα ὅτι οἱ
‘ Ἕλληνες δρῆσμον βελεύονται καταρῥώ-
‘ δηκότες. καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑ-
‘ μέας ἔργων ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν
‘ μὴ περιῖδητε διαδράντας αὐτὰς. ἔτε γὰρ
‘ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέσι, ἔτε ἀντισησόν-
‘ ται ὑμῖν. πρὸς ἐωϋτὰς τε σφέας ὄψεσθε
‘ ναυμαχέοντας τὰς τὰ ὑμέτερα φρονέον-

Medorum navigium, cum quodam edocto
 quae dicere oporteret; cui nomen erat
 Sicino, domestico suo, atque eodem pae-
 dagogo liberorum suorum: quem post
 has res gestas ipse Thespiensem fecit,
 quando Thespienses in civitatem recipie-
 bant, atque locupletem. Is tunc navigio
 ad duces barbarorum profectus, haec in-
 quit; ‘ Dux Atheniensium, quod parti-
 ‘ bus regis favet, praeoptatque res vestras
 ‘ quàm Graecorum esse superiores, misit
 ‘ me clam aliis Graecis indicatum vobis,
 ‘ illos metu perculsos fugam facere velle,
 ‘ et nunc offerri vobis occasionem exe-
 ‘ quendi rem omnium praeclarissimam,
 ‘ nisi per negligentiam eos dilabi sinatis.
 ‘ nam neque inter se consentiunt, neque
 ‘ vobis amplius obsistent: sed inter se
 ‘ dimicantes cernetis eos qui vobiscum et

‘ eos qui contra vos sentiunt.’ Hac re Sīcinus indicata, ab illis abscessit.

76. Cui fidem habentes barbari, tum in insulam parvam nomine Psyttaleam, quae inter Salaminem et continentem sita est, multos Persarum trajiciunt, tum mediam circa noctem cornu quod ad occasum spectabat producunt Salaminem versus, eam circumituri: producunt autem qui circa Ceon et Cynosuram instructi erant, occupantes navibus omne fretum Munychia tenus. Ideo autem et naves producebant, ne qua Graecis liceret effugere: sed circumventi in Salamine poenam redderent procliorum ad Artemisium gestorum. Ad insulam autem Psyttaleam trajiciebant Persas ob hanc causam, tanquam commisso navali certamine, illuc praecipue ejiciendis et viris et nau-

‘τας, καὶ τὸς μή· ὁ μὲν, ταῦτά σφι ση-
μήνας, ἐκποδῶν ἀπαλλάσσειο·

οἷ. Τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἐγένετο τὰ ἀγ-
γελθέντα, τῷτο μὲν, εἰς τὴν νησίδα τὴν
Ψυτρίαιαν, μελαζὺ Σαλαμῖνός τε κει-
μένην καὶ τῆς ἡπείρου, πολλὰς τῶν Περ-
σέων ἀπεβίβασαντο· τῷτο δὲ, ἐπειδὴ ἐγί-
νοντο μέσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ’
ἐσπέρης κέρας κυκλόμενοι πρὸς τὴν Σα-
λαμίνα, ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κέον τε
καὶ τὴν Κυνόσθραν τεταγμένοι, κατέχον
τε μέχρι Μενυχίης πάντα^a τὸν πορθμὸν
τῆσι νησί. τῶνδε δὲ εἵνεκα ἀνῆγον τὰς
νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἑλλησι μηδὲ Φυγέειν
ἔξῃ, ἀλλ’ ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλα-
μῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ’ Ἀρτεμισίῳ ἀγω-
νισμάτων. εἰς δὲ τὴν νησίδα τὴν Ψυτρί-
αιαν καλεομένην ἀπεβίβαζον τῶν Περ-
σέων τῶνδε εἵνεκα, ὡς ἐπεὶ γένῃαι ναυ-
μαχίῃ, ἐνθαῦτα μάλιστα ἐξοισομένων τῶν
τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυηγίων (ἐν γὰρ δὴ

^a Pro hac voce πάντα legitur in MS. παρὰ.

πόρῳ ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσεσθαι
 ἔκειτο ἢ νῆσος) ἵνα τὸς μὲν περιποιῶσι,
 τὸς δὲ διαφθείρωσι. ἐποίουν δὲ σγῇ ταῦ-
 τα, ὥς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι. οἱ
 μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτός, ὕδεν ἀποκοι-
 μηθέντες, παραρτέοντο.

οζ'. Χρησμῶσι δὲ ἔκ ἔχω ἀντιλέγειν
 ὥς ἔκ εἰσὶ ἀληθεές, ὃ βυλόμενος ἐναργέως
 λέγοντας πειρᾶσθαι κατεβάλλειν, ἐς τοιά-
 δε πρήγματα ἐσβλέψας,

Ἀλλ' ὅταν Ἀρτέμιδος χρυσάορον ἱερὸν ἀκτὴν
 Νηυσὶ γεφυρώσῃσι, καὶ ἐπαλίην Κυρόσυραν,
 Ἐλπίδι μαυρομένη λιπαρὰς πέρσαντες Αθήνας,
 Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν κόρον, ὕβρις υἱὸν,
 Δεινὸν μαμμώνια, δοκεῦντ' ἀνὰ πάντα πυθίεσθαι.
 Χαλκὸς γὰρ χαλκῷ συμμίξειαι, αἵματι δ' Ἀρης
 Πόντον φοινίξει· τότε ἐλεύθερον Ἑλλάδος ἦμαρ
 Εὐρύοπα Κρονίδης ἐπάγει, καὶ πότνια Νίκη.

ἐς τοιαῦτα μὲν καὶ ἔτῳ ἐναργέως λέγοντι
 Βάκιδι ἀντιλογίης χρησμῶν πέρι, οὗτο
 αὐτὸς λέγειν τολμέω, ἔτε παρ' ἄλλων
 ἐνδέχομαι.

fragilis, (erát enim insula in trajectu, ubi futura erat pugna, sita) hos quidem servarent, alios vero interimerent. Hoc autem ne hostes sentirent, clanculum egere. Atque ita illi nulla noctis parte concessa somno parabantur.

77. In has ego res intuens, non habeo adversari oraculis tanquam non veris, nolens evidenter loquentia conari refellere;

Auricomae densis ubi litora sacra Dianae
 Navibus infernent et litoream Cynosuram,
 Spe stolidi fortes quod Athenas dilacerarunt,
 Compescet juvenem meritissima poena superbum,
 Instinctum furiis, sibi cedere cuncta putantem.
 Nam miscebitur aes aeri, mars sanguine pontum
 Inficiet: Graiis tunc libera tempora reddet
 Saturno genitus, simul et Victoria pollens.

Quum ita evidenter in his a Bacide dicatur, profecto de contradicendo oraculis neque ipse ausim dicere, neque ab aliis dici sustineam.

78. Porro inter duces qui in Salamine erant ingens conflata est rixa, nondum scientes a barbarorum navibus se circumveniri; sed sicut per diem viderant eos collocatos, ita existimabant eos illo ordine manere.

79. Quibus congregatis, applicuit ex Aegina Aristides Lysimachi filius, Atheniensis quidem, sed testa in exilium a populo ejectus, quem ego, ut ejus mores accepi, virum optimum fuisse Athenis atque justissimum censui. Hic vir concilio assistens, Themistoclem evocavit, non amicum sibi, sed in primis inimicum: verum prae magnitudine praesentium malorum oblitus simultatum, evocavit hominem colloquendi gratia. praesenserat enim Peloponneses maturare ad Isthmum classem reducere. Qui, quum prodisset Themistocles ad eum, inquit, ‘ Nos et

οή. Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν
ἐγένετο ὠθισμὸς λόγων πολλός. ἤδεσαν
δὲ ἔκω ὅτι σφέας περιεκυκλέοντο^β τῇσι
νηυσὶ οἱ βάρβαροι ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέ-
ρης ὥρων αὐτὰς τεταγμένους, ἐδόκεον καλὰ
χώρην εἶναι.

οθ'. Συνεσηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν,
ἔξ Αἰγίνης διέβη Αρισείδης ὁ Λυσιμάχης,
ἀνὴρ Αθηναῖος μὲν, ἔξωστρακισμένος δὲ ὑπὸ
τῷ δήμῳ. τὸν ἐγὼ νενόμικα, πυνθανόμενος
αὐτῷ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γενέσθαι
ἐν Αθήνῃσι καὶ δικαιοτάτον. ἔτος ὡ' νῆρ' ἑαὶ
ἐπὶ τὸ συνέδριον, ἐξεκαλέετο Θεμισοκλῆα,
ἔόντα μὲν ἐωϋτῷ ἔ φίλον, ἐχθρὸν δὲ τα-
μάλισα. ὑπὸ δὲ μεγάθεος τῶν παρεόντων
κακῶν, λήθην ἐκείνων ποιεύμενος ἐξεκα-
λέετο, θέλων αὐτῷ συμμίξει. προακήκοε
δὲ ὅτι σπεύδοιεν οἱ ἀπὸ Πελοποννήσου
ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὡς δὲ
ἐξῆλθέ οἱ Θεμισοκλῆης, ἔλεγε Αρισείδης
τάδε· ' Ἡμέας σασιάζειν χρεὼν ἐστὶ ἐν

^β περιεκυκλέοντο.

‘ τῷ ἄλλῳ καιρῷ, καὶ δὴ καὶ ἐν τῷδε,
 ‘ περὶ τῇ ὀκότερος ἡμέων πλέω ἀγαθὰ
 ‘ τὴν πατρίδα ^c ἐργάσεται. λέγω δέ τοι
 ‘ ὅτι ^d ἴσόν ἐσι πολλά τε καὶ ὀλίγα
 ‘ λέγειν περὶ ἀποπλός τῇ ἐνθεῦτεν Πε-
 ‘ λοποννησίοισι. ἐγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι
 ‘ λέγω γεγόμενος, ὅτι νῦν, ὃδ’ ἦν θέλωσι
 ‘ Κορίνθιοί τε καὶ αὐτὸς Εὐρυβιάδης οἰοί-
 ‘ τε ἔσονται ἐκπλῶσαι. περιεχόμεθα
 ‘ γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων κύκλῳ· ἀλλ’
 ἐσελθὼν σφι ταῦτα σήμηνον.

π’. ‘Ο δ’ ἀμείβετο τοῖσδε, ‘ Κάρτα
 ‘ τε χρηστὰ διακελεύεαι, καὶ εὖ ἡγγει-
 ‘ λας. τὰ γὰρ ἐγὼ ἐδεόμην γενέσθαι,
 ‘ αὐτὸς αὐτόπτης γεγόμενος, ἦκεις. ἴασι
 ‘ γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μή-
 ‘ δων. ἔδεε γὰρ ὅτε ἐκ ἐκόντες ἔθελον
 ‘ εἰς μάχην κατίσασθαι οἱ Ἕλληνες, ἀέ-
 ‘ κοντας παρασήσασθαι. σὺ δὲ, ἐπείπερ
 ‘ ἦκεις χρηστὰ ἀπαγγέλλων, αὐτὸς σφι
 ‘ ἀγγειλον. ἦν γὰρ ἐγὼ αὐτὰ λέγω,

^c τῇ πατρίδι. ^d λέγω δὲ ὅτι.

6 alio tempore et hoc ipso contendere de-
 6 bemus inter nos hac de re, uter nostrum
 6 de patria praeclarius mereatur. te vero
 6 certiolem facio, peraeque esse Pelopon-
 6 nensibus multa verba facere ac pauca
 6 de abducendis hinc navibus. Ego enim
 6 tibi quod ipsemet vidi, refero: nunc, ne
 6 si velint quidem, Corinthios atque ipsum
 6 Eurybiadem enavigare posse, quoniam
 6 circumdati ab hostibus undique sumus:
 quare ingressus eis haec indicato.

80. Cui respondens Themistocles,
 6 Utilia valde, inquit, jubes, ac bene an-
 6 nunciasti. Nam quae ego precabar ut
 6 fierent, ea ipse tu conspiciatus fieri, ve-
 6 nis. ut enim scias, quae fiunt a Medis,
 6 per me fiunt: quoniam opus factum fuit,
 6 ut Graeci qui nolebant sua sponte ad
 6 pugnam descendere, descenderent inviti.
 6 Tu vero, quandoquidem utilia nuncia-
 6 tum venis, ipse illis nunciato. Quoniam

‘ si ego retulero, videbor rem commen-
 ‘ ticiam dicere, nec persuadebo, tanquam
 ‘ non hoc agentibus barbaris. Itaque
 ‘ tute ingressus, uti res habet ipse illis re-
 ‘ feras. Quod ubi feceris, si tibi fidem
 ‘ habebunt, optime habet; sin’ minus;
 ‘ perinde nobis erit. neque enim si un-
 ‘ dique circumdati sumus, ut tu ais, am-
 ‘ plius isti defugient.’

81. Aristides concilium introgressus,
 eadem retulit, dicens se ex Aegina venisse,
 et aegre elapsus, latendo stationem hos-
 tium. Omnem enim classem Graecorum,
 a Xerxis classe circumventam; ideoque
 hortari se, ut ad defensionem sui illi sese
 praepararent. Hacc loquutus Aristides,
 retro abiit. Rursus autem inter duces
 altercatio orta, plerisque eorum fidem
 nuncio non habentibus.

82. Quibus non credentibus advenit
 triremis transfuga virorum Teniorum, cui

‘δύξω πλάσας λέγειν, καὶ ὃ πείσω,
 ‘ὥς ὃ ποιούντων τῶν βαρβάρων ταῦτα.
 ‘ἀλλὰ σφι σήμερον αὐτὸς παρελθὼν ὥς
 ‘ἔχει. ἐπεὰν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πεί-
 ‘θωνται, ταῦτα δὴ τὰ κάλλιψα· ἦν δὲ
 ‘αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γένηται, ὁμοῖον ἡμῖν
 ‘ἔσαι. ὃ γὰρ ἔτι διαδρήσονται, εἴπερ
 ‘περιεχόμεθα πανταχόθεν, ὥς σὺ λέ-
 ‘γεις.

πα'. Ταῦτα ἔλεγε παρελθὼν ὁ Αρι-
 στείδης, Φάμενος ἐξ Αἰγίνης τε ἦκειν, καὶ
 μόγισ ἐκπλῶσαι λαθὼν τῆς ἐπορμέονίης·
 περιέχεσθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ
 Ἑλληνικὸν ὑπὸ τῶν νεῶν τῶν Ξέρξεω·
 παραρτέεσθαι τε συνεβέλενε, ὥς ἀλεξή-
 σομένους. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας, μετε-
 σήκεε· τῶν δὲ αὐτὶς ἐγένετο λόγων ἀμ-
 φισβησίη. οἱ πλεῖνες γὰρ τῶν στρατηγῶν
 ἔκ ἐπείθοντο τὰ ἑξαγγελθέντα.

πβ'. Απιστεόντων δὲ τετέων, ἦκε τριή-
 ρης ἀνδρῶν Τηνίων αὐτομολέεσα, τῆς

ἤρχε ἀνὴρ Παναίτιος ὁ Σωσιμέμενος, ἧς
 περ δὴ ἔφερε τὴν ἀληθείην πᾶσαν. διὰ δὲ
 τῆτο τὸ ἔργον ἐνεγράφησαν Τήνιοι ἐν
 Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίποδα, ἐν τοῖσι τὸν
 βάρβαρον κατελῶσι. σὺν δὲ ὦν ταύτῃ
 τῇ νηϊ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα,
 καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Δημ-
 νίῃ, ἐξεπληρῶτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἑλ-
 λησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας·
 δύο γὰρ δὴ νηῶν τότε κατέδρε ἐς τὸν
 εἰριθμόν.

πγ'. Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὡς πιπρὰ δὴ τὰ
 λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρε-
 σκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἡὼς τε
 διέφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατέων
 ποιησάμενοι προηγόρευε εὖ ἔχοντα μὲν
 ἐκ πάντων Θεμισοκλῆς, τὰ δὲ ἔπεα ἦν
 πάντα κρέσσω τοῖσι ἥσσοσι ἀντιτιθέμενα,
 ὅσα δὲ ἐν ἀνθρώπῳ φύσι καὶ κατασάσι ἐγ-
 γίνεσθαι, παραινέσας δὴ τετέων τὰ κρέσσω
 αἰρέεσθαι, καὶ καταπλέξας τὴν ῥῆσιν, ἔφ-

c MS. ἡὼς τε δὴ ἴραινε.

præerat Panaetius Sofimenis filius, quæ omnem veritatem attulit. Cujus facti nomine Tenii in tripode qui Delphis dedicatus est, inter eos qui barbarum debellarunt, scripti fuere. Ex hac autem navi quæ ad Salaminem et altera quæ ad Artemisium transfugit Lemnia, expleta est Graecorum classis trecentarum et octoginta navium. duæ namque prius ad explendum numerum defuerant naves.

83. Graeci, ubi eis verba Teniorum fecerunt fidem, sese apparaverunt tanquam dimicaturi. Et sub diluculum, quum propugnatorum coetum fecissent, Themistocles ex omnibus quæ expedirent præciplebat: cujus orationis summa erat, meliorum cum pejoribus comparatio, quaecunque in hominis natura atque industria existunt, exhortatus ut meliora

eligerent. Ubi peroravit, jussit illos ingredi naves. quibus ingressis, rediit ab Aegina triremis quae profecta ad Aeacidas erat, moxque omnes naves Graeci solverunt.

84. In quos moventes continuo barbari sunt inveci. Ibi ceteri quidem Graeci quum inhiherent remis, cessimque irent, Aminias Pallenensis, vir Atheniensis, e-veetus navi in hostilem incurrit: cui implicitus quum haereret, nec abstrahi posset, ita ceteri venientes auxilio conferti sunt. Hunc in modum ajunt Athenienses extitisse initium pugnae: Aeginetae vero, navem quae ad Aeacidas abierat fecisse initium. Quanquam etiam hoc refertur, simulacrum mulieris fuisse eis oblatum: et quum apparuisset, ita illos exhortatum ut omnis Graecorum exercitus exaudierit: sed prius his verbis convi-

βαίνειν ἐκέλευε ἐς τὰς νῆας. καὶ ἔτοι μὲν
 δὴ ἐσέβαινον, καὶ ἦκε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριή-
 ρης, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀπεδήμησε.
 ἐνθαῦτα ἀνῆγον τὰς νῆας ἀπάσας οἱ Ἕλ-
 ληνες.

πεδ'. Αναγομένοισι δέ σφι, αὐτίκα ἐπε-
 κέατο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἕλ-
 ληνες ἐπὶ πρύμνην ἀνεκρόοντο, καὶ ὤκελον
 τὰς νῆας. Αμεινίης δὲ Παλληνεὺς, ἀνὴρ
 Αθηναῖος, ἔξαναχθεὶς, νηὶ ἐμβάλλει.
 συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ ἔδυναμέ-
 νων ἀπαλλαγῆναι, ἔτω δὴ οἱ ἄλλοι Α-
 μεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Αθηναῖοι
 μὲν ἔτω λέγῃσι γενέσθαι τῆς ναυμαχίης
 τὴν ἀρχήν. Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τὰς
 Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴψιναν, ταύ-
 την εἶναι τὴν ἄρξασαν. λέγεται δὲ καὶ
 τάδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἐφάνη· φα-
 νεῖσαν δὲ διακελεύσασθαι, ὥστε καὶ ἅπαν
 ἀκῆσαι τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων·
 ἐνειδίσασαν πρότερον τάδε, ὦ δαιμό-

‘ υιοι, μέχρι κόσου ἔτι πρύμνην ἀνακρέε-
 ‘ ωδε;’

πέ. Κατὰ μὲν δὴ Αθηναίους ἐτετά-
 χαλο Φοίνικες· ἔτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς
 Ἐλευσίνος τε καὶ ἐσπέρης κέρας. κατὰ
 δὲ Λακεδαιμονίους, Ἴωνες· ἔτοι δ’ εἶχον
 τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τε καὶ τὸν Πειραιέα.
 ἐθελοκάκεον μέντοι αὐτέων, κατὰ τὰς
 Θεμισοκλέους ἐντολάς, ὀλίγοι, οἱ δὲ πλεῖ-
 κες, ὅ. ἔχω μὲν νυν συχνῶν ἐνόματα
 τριηφάρχων καταλέξαι, τῶν νῆας Ἑλ-
 ληνίδας ἐλόντων· χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι
 ἔδεν, πλὴν Θεομήτορος τε τῆ Ανδροδά-
 μαντος, καὶ Φυλάκου τῆ Ἰστιάς, Σα-
 μίων ἀμφοτέρων. τῶδε εἵνεκα μέμνημαι
 τούτων μένων, ὅτι Θεομήτωρ μὲν διὰ
 τούτο τὸ ἔργον Σάμῃ ἐτυράννευσε, κα-
 ταστησάντων τῶν Περσέων· Φύλακος δὲ,
 εὐεργέτης βασιλῆος ἀνεγράφη, καὶ χώ-
 ρη οἱ ἐδωρήθη πολλή. οἱ δ’ εὐεργέται
 τῆ βασιλῆος, ὀρθοάγχοι καλέονται Περσ.

tatum, ‘ O imperiti, quousque remis in-
‘ hibebitis?’

85. Ceterum adversus Athenienses instructi erant Phoenices. nam hi cornu tenebant quod ad Eleusinem occidentemque vergebat. Adversus Lacedaemonios instructi erant Iones. hi autem cornu tenebant quod ad auroram spectabat et Piraeum: quorum pauci admonitu Themistoclis de industria ignave agebant, plerique minime. Enimvero complurium trierarchorum nomina commemorare possem, qui Graecas naves expugnare: sed neminem nominabo praeter Theomestorem Androdamantis filium, et Phylacon Histiaei filium, ambos Samios. quorum duntaxat ideo mentionem facio, quod Theomestor ob hanc navatam operam a Persis tyrannus Sami sit creatus: Phylacus inter bene de rege meritos adscriptus sit, et multo tractu soli donatus. Bene meriti autem de rege, Persica lin-

gua Orosangae vocantur. De his quidem ita res habet.

86. Multitudo autem navium ad Salaminem lacerabatur, partim ab Atheniensibus corrupta, partim ab Aeginetis, utpote Graecis servato ordine ac loco certantibus, barbaris et inkomposite et inkomulte agentibus: ut non eventurum illis esset aliud quam evenit. quanquam eo die fuerunt atque extiterunt longe se ipsis praestantiores, quàm ad Euboeam extiterant, pro se quisque adnidentes, ac Xerxem reformidantes, et quod ab rege se singuli konspektum iri arbitrabantur.

87. Et de aliis quidem vel barbarorum vel Graecorum singulatim, quomodo dimicaverint, non possum pro komperto referre. Circa Artemisiam vero hoc rei gestum, ex quo impensius illa regi kommendata est: Posteaquam regiae res magno tumultu misceri coeperunt, hoc inte-

σις. περὶ μὲν νυν τέτῃς οὕτω εἶχε.
 πς'. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν νηῶν ἐν τῇ
 Σαλαμῖνι ἐκεραΐζετο, αἱ μὲν, ὑπ' Αθη-
 ναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ Αἰγινή-
 τέων. ἄτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν
 κόσμῳ ναυμαχεόντων κατὰ τάξιν, τῶν
 δὲ βαρβάρων ὁ τεταγμένων ἔτι, ὅτε σὺν
 νόῳ ποιεόντων ὕδεν, ἔμελλε τοιῦτό σφι
 συνοίσεσθαι οἷόν περ ἀπέβη. καὶ τοι ἔσαν
 γέ κ' ἐγένοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακρῶ
 ἀμείνονες αὐτοὶ ἐωυτῶν, ἢ πρὸς Εὐβοίῃ,
 πᾶς τις προθυμέομενος κ' δειμαίνων Ξέρ-
 ξην· ἐδόκεε τε ἕκαστος ἐωυτὸν θεήσεσθαι
 βασιλῆα.

πζ'. Κατὰ μὲν δὴ τῆς ἄλλης, οὐκ
 ἔχω μέξετερές εἶπαι ἀτρεκέως, ὥς ἕκα-
 σοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἡγω-
 νίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίην τάδε ἐγένετο,
 ἀπ' ὧν εὐδοκίμησε μᾶλλον ἔτι παρὰ βα-
 σιλῆϊ. ἐπεὶ γὰρ ἑς Δόρυβον πολλὸν
 ἀπῖκετο τὰ βασιλῆος πρήγματα, ἐν τέ-

^f ἐπὶ γὰρ.

τῷ τῷ καιρῷ ἡ νῆς ἡ Ἀρτεμισίης ἐδύ-
 κετο ὑπὸ νηὸς Ἀττικῆς· καὶ ἡ ἐκ ἔχουσα
 διαφυγέειν, (ἐμπροσθεν γὰρ αὐτῆς ἔσαν
 ἄλλαι νῆες Φίλιαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν
 πολεμίων μάλις ἐτύγχανε εὔσα) ἐδοξέ
 οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιη-
 σάση. διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς,
 φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ Φιλίῃ, ἀνδρῶν τε
 Καλυνδέων, καὶ αὐτῇ ἐπιπλέοντος τοῦ
 Καλυνδέων βασιλῆος Δαμασιθύμῃ. εἰ μὲν
 καὶ τι νείκος πρὸς αὐτὸν ἐγεγόνεε ἔτι
 περὶ Ἑλλήσποντον ἔόντων, ὃ μέντοι ἔχω
 γε εἶπαι, ὅτε εἰ ἐκ προνοίης αὐτὰ ἐποί-
 ησε, ὅτε εἰ συνεκύρησε ἡ τῶν Καλυνδέων
 κατὰ τύχην παραπεσῶσα νῆς. ὥς δὲ
 ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίῃ χρη-
 σαμένη, διπλᾷ ἐωϋτὴν ἀγαθὰ ἐργάσατο.
 ὅ,τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νηὸς τριήραρχος,
 ὥς εἶδὲ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν βαρ-
 βάρων, νομίσας τὴν νῆα τῆς Ἀρτεμισίης
 ἢ Ἑλληνίδα εἶναι, ἢ αὐτομολέειν ἐκ τῶν

rim tempore Artemisia, quum navem suam navis Attica insequeretur, nullum habens effugium, quia ante ipsam aliae naves amicae, sua vero proxima hostibus erat, hoc sibi putavit faciendum, quod et fecisse profuit. nam ut fugiebat Atticam navem, in navem sociam, quae erat virorum Calyndensium, impegit, quaque rex ipse Calyndensium Damasithymus vehebatur. Cum quo etsi huic jam inde quum essent in Hellesponto, contentio interceserat, tamen incertum utrum consulto id fecerit, an fortuito navis Calyndensium praeternavigans oblata fuerit. Eam Artemisia ubi incurrit pariter ac demersit, prospero casu usa et duplex hinc sibi bonum est adepta. nam trierarchus Atticae navis eam conspicatus incurrisse in barbarorum virorum navem, existimans hanc Artemisiae navem aut Graecam esse, aut

e barbaris profugere, et a Graecis pugnare, ab hac ad alias se convertit.

88. Ita ex hoc facto contigit Artemisiae tum ut exitium evitaret, nec interiret; tum ut e malo opere praecipue se probatam apud Xerxem redderet. siquidem fertur, quum rex spectans animadvertisset hanc navem alteri incurrisse, quendam eorum qui aderant dixisse, ‘Cernis Artemisiam, domine, ut bene proeliatur, utque navem hostilem depressit?’ Et regem interrogasse nunquid vere id opus Artemisiae esset: et illos, utpote qui plane nossent insigne navis, ita rem habere adfirmasse, ratos eam navem quae corrupta esset, hostilem fuisse. nam praeter cetera quae mulieri (ut dictum est) prospere cesserunt, hoc quoque accessit, quod e navi Calyndensi nemo servatus est qui existeret accusator. Unde Xerxem ferunt ad ea quae narrabantur

βαρβάρων, καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποσρέ-
ψας, πρὸς ἄλλας ἐτράπελο.

πή. Τῷτο μὲν, τοῖστω αὐτῇ συνήκει-
κε γενέσθαι διαφυγέειν τε καὶ μὴ ἀπο-
λέσθαι· τῷτο δὲ συνέβη ὥστε κακὸν ἔρ-
γασαμένην, ἀπὸ τετέων αὐτὴν μάλιστα
εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. λέγεται γάρ,
βασιλῆα θεούμενον, μαθεῖν τὴν νῆα ἐμ-
βαλῶσαν, καὶ δὴ τινα εἶπαι τῶν παρε-
όντων, ‘ Δέσποτα, ὄρᾳς Ἀρτεμισίην ὥς
‘ εὖ ἀγωνίζεται, καὶ νῆα τῶν πολεμίων
‘ κατέδυσε; καὶ τὸν ἐπείρεσθαι εἰ ἀλη-
θές ἐστὶ Ἀρτεμισίης τὸ ἔργον· καὶ τὴς
Φάναι, σαφέως^β τὸ ἐπίσημον τῆς νηὸς
ἐπισαμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἠπι-
σέατο εἶναι πολεμίνην. τά τε γὰρ ἄλ-
λα, ὡς εἴρηται, αὐτῇ συνήκεικε ἐς εὐ-
τυχίην γενόμενα, καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς
Καλυνδικῆς νηὸς μηδένα ἀποσωθέντα κα-
τήγορον γενέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λέ-
γεται πρὸς τὰ Φραζόμενα, ‘ Οἱ μὲν

^β σαφῶς.

‘ ἄνδρες, γεγόνασί μοι γυναῖκες· αἱ δὲ
 ‘ γυναῖκες, ἄνδρες.’ ταῦτα μὲν Ξέρξης
 Φασὶ εἶπαι.

πθ'. Εὐ δὲ τῷ πόνῳ τέτῳ, ἀπὸ μὲν
 ἔθανε ὁ στρατηγὸς Αῤιαβίγνης ὁ Δαρεῖς,
 Ξέρξεω ἑὼν ἀδελφεός· ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολ-
 λοί τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσέων καὶ Μή-
 δων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι
 δέ τινες καὶ Ἑλλήνων. ἅτε γὰρ νέειν
 ἐπιστάμενοι, τοῖσι αἱ νῆες διεφθείροντο, καὶ
 μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμενοι, ἐς τὴν
 Σαλαμῖνα διένεον. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ
 πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διεφθάρησαν, νέειν
 οὐκ ἐπιστάμενοι. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυ-
 γὴν ἐτράποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσαι διε-
 φθείροντο. οἱ γὰρ ὅπιοδε τεταγμένοι, ἐς
 τὸ ἔμπροσθε τῇσι νηυσὶ παριέναι πει-
 ρώμενοι, ὡς ἀποδεξόμενοι τι καὶ αὐτοὶ
 ἔργον βασιλείῃ, τῇσι σφετέρῃσι νηυσὶ φευ-
 γέσῃσι περιέπιπτον.

Λ'. Εγένετο δὲ καὶ τὸδε ἐν τῷ θορύβῳ

dixisse, ‘ Viri quidem extiterunt mihi feminae, feminae autem, viri.’ Haec ajunt dixisse Xerxem.

89. In eo proelio cum alii multi et illustres viri tam Persarum Medorumque quàm aliorum sociorum occubuerunt, tum vero dux Ariabignes Darii filius Xerxisque frater: e Graecis pauci. quippe qui gnari natandi, ubi suae naves corruptae erant, nec in pugna peribant, ad Salaminem enatabant. cujus rei quia imperiti erant barbarorum plerique, in mari perire. Posteaquam autem primae naves in fugam versaе sunt, tum vero plurimae corrumpebantur. nam qui in posterioribus locati erant, in anteriora progredi navibus conantes ut et ipsi aliquod opus regi exhiberent, undique in suorum naves fugientes incidebant.

90. Quo in tumultu etiam hoc actum

est, ut quidam Phoenices quorum naves corruptae fuerant, regem adeuntes, insinulaverint Iones tanquam proditores, quod propter eos naves amissae essent, unde id contigit, non ut Ionum duces interficerentur, sed ut ii Phoenices qui illos insinulabant, talem acciperent mercedem. Etenim illis adhuc ea loquentibus, Samothracia navis impacta Atticae, eam demersit: et in hanc Aeginaea impulsam depressit. Verum Samothraeces, ut qui jaculatores essent, propugnatores navis quae suam deprefferat, jaculorum ictibus excusserunt, eorumque conscensa navi potiti sunt. quod factum Iones liberavit. Nam Xerxes ubi egregium facinus Ionum aspexit, conversus ad Phoenices, ut erat supra modum moerustus, et omnes arguens, iussit eorum capita praecidi, ne, quum ipsi imbelles essent, meliores criminarentur. Quoties

τῷ, τῶν τινες Φοίνικες, τῶν αἱ νῆες
 διεφθάρεατο, ἐλθόντες παρὰ βασιλῆα,
 διέβαλλον τῆς Ἰωνας, ὡς δι' ἐκείνης ἀπο-
 λοίατο αἱ νῆες, ὡς προδόντων· συνήνεικε
 ὧν ἔγω, ὥστε Ἰώνων τε τῆς στρατηγῆς
 μὴ ἀπολέσθαι, Φοινίκων τε τῆς διαβα-
 λόντας, λαβεῖν τοιόνδε^α μισθόν. ἔτι τρι-
 τέων ταῦτα λεγόντων, ἐνέβαλε νηὶ Ἀτ-
 τικῇ Σαμοθρηϊκῇ νηὺς. ἥ τε δὴ Ἀττική
 κατεδέυετο, καὶ ἐπιφερομένη Αἰγιναίῃ^β
 νηὺς κατέδυσσε τῶν Σαμοθρηϊκῶν τὴν νηῶν.
 ἅτε δὴ ἑόντες ἀκοντίζαί οἱ Σαμοθρηϊκές,
 τῆς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσάσης νηὸς
 βάλλοντες ἀπήρξαζαν, καὶ ἐπέβησάν τε^γ
 καὶ ἔχον αὐτήν. ταῦτα γενόμενα, τῆς
 Ἰωνας ἑρρύσατο. ὡς γὰρ εἶδε σφεας Ξέρ-
 ξης ἔργον μέγα ἐργασαμένης, ἐτράπετα
 πρὸς τῆς Φοίνικας, οἷα ὑπερλυπεόμενος
 τε καὶ πάντας αἰτιώμενος^δ· καὶ σφρων
 ἐκέλευσε τὰς κεφαλὰς ἀποταμεῖν, ἵνα
 μὴ αὐτοὶ κακοὶ γενόμενοι, τῆς ἀμείνονας

^α τοιῦτον. ^β Αἰγινίῃ. ^γ ἀπέβησάν τε. ^δ πᾶν αἰτιώμενος.

διαβάλλωσι. ὅπως γάρ τινα ἴδοι Ξέρξης τῶν ἐωϋτῆ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ ἔρει τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος τὸ καλέεται Αἰγάλεως, ἀνεπυθάνετο τὸν ποιήσαντα· καὶ οἱ γραμματισαὶ ἀνέγραφον πατρώθεν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δὲ ἔτι καὶ προσεβάλετο Φίλος ἐὼν Ἀριαράμνης ἀνὴρ Πέρσης παρεὼν τέττε τοῦ Φοινικηῖς πάθεος.

Ζα'. Οἱ μὲν δὴ πρὸς τὰς Φοίνικας ἐτράποντο. τῶν δὲ βαρβάρων ἐς φυγὴν τραπομένων, καὶ ἐκπλεόντων πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται ὑποσάντες ἐν τῷ πορθμῷ, ἔργα ἀπεδέξαντο λόγῳ ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεραῖζον τὰς τε ἀντισημένας καὶ τὰς φευγούσας τῶν νηῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλεούσας· ὅπως δέ τινες τὰς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἐσέπιπτον ἐς τὰς Αἰγινήτας.

enim suorum quempiam aliquod opus edentem in hoc navali proelio cernebat, de eo homine percontabatur, sedens sub monte qui est e regione Salaminis, nomine Aegaleo, et scribae trierarchum illum ab patre et urbe annotabant. Quinetiam cladi Phoenicum qui aderant, additus est Ariaramnes vir Persa, quanquam amicus regis.

91. Et isti quidem in Phoenices se convertebant: barbaris autem in fugam versis, et ad Phalerum elabentibus, Aeginetae in freto subsistentes, opera memoratu digna ediderunt. nam Athenienses quidem in tumultu naves simul obsistentes fugientesque expugnabant, Aeginetae vero eas quae elabebantur: et quoties aliqua effugiebat Athenienses, eo ipso cursu in Aeginetas incidebat.

92. Quum interim conflixerunt naves duae, una Themistoclis insequens aliam, altera Polycriti Crio geniti, viri Aeginetae, dum navi Sidoniae impingit, illi videlicet quae speculatoriam Aeginaeam ad Sciathum ceperat, qua vehebatur Pytheas Ischeni filius: quem Persae seminecem plagis, tamen admiratione virtutis servatum in navi habebant. Sidonia quae hunc circumferebat navis, una cum Persis est intercepta, ut Pytheas ita sospes rediret in Aeginam. Polycritus ubi inspexit Atticam navem, agnito signo navis imperatoriae, inclamans Themistoclem, jocatus est, exprobrans Aeginetis quod cum Medis sentirent. Hoc Polycritus sua navi incurrens, in Themistoclem jaculatus est.

93. Barbari autem quorum naves supererant, fuga se proripuerunt in Phalerum pedestres ad copias. In hac pugna navali e Graecis optime audierunt Aegi-

46'. Εὐθαῦτα συνεκύρεον νῆες ἥ τε Θερμισοκλέος διώκονσα νῆα, καὶ ἡ Πολυκρίτης τῇ Κριῦ, ἀνδρὸς Αἰγινήτεω, νηὶ ἐμβαλῶσα Σιδωνίῃ· ἥπερ εἶλε τὴν προφυλάσσουσαν ἐπὶ Σκιαθῶ τὴν Αἰγινάειν, ἐπ' ἧς ἔπλεε Πυθέης ὁ Ισχύνης· τὸν οἱ Πέρσαι κατακοπέντα, ἀρετῆς εἵνεκα εἶχον ἐν τῇ νηὶ ἐκπαγλεόμενοι. τὸν δὲ περιάγουσα ἅμα τοῖσι Πέρσησι ἤλω νηὺς ἡ Σιδωνίη, ὥστε Πυθέην οὕτω σωθῆναι ἐς Αἶγιναν. ὡς δὲ ἐσεῖδε τὴν νῆα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω, τὸ σημήϊον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος· καὶ βώσας τὸν Θερμισοκλῆα, ἐπεκερτόμησε, ἐς τῶν Αἰγινήτεων τὸν μηδισμόν ὀνειδίζων. ταῦτα μὲν νυν νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέρριψε ἐς Θερμισοκλῆα.

47'. Οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἰ νῆες περιεγένοντο, Φεύγοντες, ἀπίκοντο ἐς Φάληρον ὑπὸ τὸν πεζὸν στρατόν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκονσαν Ἑλλήνων ἀρ-

σα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Αθηναῖοι ἀνδρῶν δὲ, Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης, καὶ Αθηναῖος Εὐμενής τε ὁ Αναγυράσιος, καὶ Αμεινίης Παλληνεύς· ὃς καὶ Ἀρτεμισίην ἀπεδίωξε. εἰ μὲν νυν ἔμαθε ὅτι ἐν ταύτῃ πλώει ἡ Ἀρτεμισίη, ἔκ ἂν ἐπαύσατο πρότερον ἢ εἰλέ μιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἦλω. τοῖσι γὰρ Αθηναίων τριηράρχοισι παρακεκέλευστο· πρὸς δὲ, καὶ ἄεθλον ἔκειτο μύριαι δραχμαί, ὃς ἂν μιν ζῶν ἔλη. δεινὸν γάρ τοι ἐποιεῦντο γυναῖκα ἐπὶ τὰς Αθήνας στρατεύεσθαι. αὕτη μὲν δὴ (ὡς πρότερον εἴρηται) διέφυγε. ἔσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν αἰνῆς περιεγεγόνεσαν ἐν τῷ Φαλήρῳ.

48. Αδείμανλον δὲ τὸν Κορίνθιον στρατηγὸν λέγουσι Αθηναῖοι, αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ὡς συνέμισγον αἰνῆς, ἐκπλαγέντα τε καὶ ὑπερδείσαντα, τὰ ἰσῖα ἀειράμενον, οἷχεσθαι φεύγοντα. ἰδόντας δὲ τὰς Κορινθίους τὴν στρατηγίδα φεύγε-

netae, secundo loco Athenienses: e viris, Polycritus Aegineta; Atheniensesque, Eumenes Anagyrasius, et Aminias Pallenis, qui et Artemisiam est insequutus, non prius desiturus quam aut illam cepisset, aut ipse captus esset, si Artemisiam ea navi vehi animadvertisset. quippe trierarchis Atheniensium praeceptum erat ut eam caperent, propositumque praemium decem millium drachmarum ei qui vivam cepisset. Indigne enim ferebant mulierem adversus Athenas militare. At illa (ut antea dictum est) aufugit. Fuerunt et alii, quorum naves incolumes in Phalerum evaserunt.

94. Adimantum autem Corinthium ducem Athenienses ferunt statim inter initia concursus navium expavescere atque perterritum sublati velis fugae se dedisse: Corinthiosque, inspecta fuga na-

vis imperatoriae, iidem abiisse: et quum fugiendo venissent in ora Salaminia ad templum Minervae Sciradis, occurrisset eis celocem divino missu: quem quisnam misisset non apparuisse, et nihil de copiarum statu scientibus Corinthiis appropinquavisse. eos ob id conjectasse rem divinam esse: ut enim illi qui in celoce erant, propiores fuerunt, ita loquutos fuisse, ‘Adimante, tu quidem conversis in fugam navibus abscedere vis Graecorum proditor: at illi quantum votis conceperrunt, victores hostium evadunt.’ Et quum his verbis fidem non haberet Adimantus, haec iterum dixisse, ipsos posse pro obsidibus ductos mortem obire, nisi comparentur Graeci victores. Ita conversa navi Adimantum cum ceteris ad classem suorum, re jam ab aliis navata, venisse. Hic de illis apud Athenienses rumor extitit. quod ipsi Corinthii non fatentur,

σαν, ὡσαύτως οἴχεσθαι. ὥς δὲ ἄρα φεύ-
 γοντας γίνεσθαι τῆς Σαλαμινίης κατὰ τὸ
 ἱρὸν Αθηναίης Σκιράδος, περιπίπτειν σφι
 κέλητα θείῃ πομπῇ· τὸν ἔτε πέμψαντα
 φανῆναι ἑδένα, ἔτε τι τῶν ἀπὸ τῆς στρα-
 τῆς εἰδόσι προσφέρεσθαι τοῖσι Κορινθίοισι.
 τῇδε δὲ συμβάλλονται εἶναι θεῖον τὸ
 πρῆγμα· ὥς γὰρ ἀγχοῦ γενέσθαι τῶν
 νηῶν τῆς ἀπὸ τῆς κέλητος, λέγειν τάδε,
 ‘Αδείμαντε, σὺ μὲν ἀποσρέψας τὰς
 ‘ναῦς ἐς Φυγὴν ὥρμησαι κατὰ προδὸς τῆς
 ‘Ἑλλήνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι, ὅσον αὐτοὶ
 ‘ἡρώϊο ἐπικρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν.’ ταῦ-
 τα λεγόντων, ἀπιστεῖν γὰρ τὸν Αδεί-
 μαντον, αὐτὶς τάδε λέγειν· ὥς αὐτοὶ οἰοί-
 τέ εἶεν ἀγόμενοι ὄμηροι ἀποθνήσκειν, ἢ
 μὴ νικῶντες φαίνωνται οἱ Ἕλληνες. ἔτω
 δὴ ἀποσρέψαντα^c τὴν νῆα, αὐτόν τε καὶ
 τῆς ἄλλης ἐπ’ ἐξειργασμένοισι ἐλθεῖν ἐς
 τὸ στρατόπεδον. τῆς μὲν τοιαύτης φά-
 τος ἔχει ὑπὸ Αθηναίων. ἔ μέντοι αὐτοὶ

^c ἀποσρέφαντες.

γε Κορίνθιοι ὁμολογέουσι, ἀλλ' ἐν πρώτοισι σφέας αὐτὰς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι. μαρτυρεῖ δέ σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς.

4ε'. Αρισείδης δὲ ὁ Λυσκιάχης, ἀνὴρ Αθηναῖος, τῷ καὶ ὀλίγῳ τι πρότερον τεττέων ἐμνήσθην ὡς ἀνδρὸς ἀρίστου, ἔτος ἐν τῷ θορύβῳ τέτῳ τῷ περὶ Σαλαμῖνα γενομένῳ τάδε ἐποίησε· παραλαβὼν πολλὰς τῶν ὀπλιτέων, οἳ παρατετάχαλοι^ε παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμινίης χώρας, γένος ἑόντες Αθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων, οἳ τὰς Πέρσας τὰς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.

4ς'. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχία διελέλυτο, κατειρύσαντες^ε ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληες τῶν ναυηγίων ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανε ἔτι ἑόντα, ἐτοῖμοι ἔσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην· ἐλπίζοντες τῇσι περιεέσθῃσι νηυσὶ ἔτι χρήσεσθαι βασιλῆα. τῶν δὲ ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ὁ ἄνεμος ζέ-

^ε οἱ πολλοὶ παρατετάχαλοι. ^ε κατειρύσαντες.

seque inter primos in pugna extitisse affirmant, quibus etiam testimonium dicit reliqua Graecia.

95. Aristides autem Lyſimachi filius, vir Atheniensis, cujus paulo ante ut viri optimi mentionem feci, per eum tumultum qui circa Salaminem fiebat, hoc reiecit: Permultis armatorum qui per litus Salaminis locati erant, genere Athenienses, sumptis et in Psyttaleam insulam ductis exscendit, qui omnes Persas qui in ea insula erant interemerunt.

96. Defuncti navali pugna Graeci, deductis in Salaminem naufragiis quae illic etiamnum supererant, parati erant ad aliam navalem dimicationem, quod expectarent, regem iis quae sibi reliquae erant navibus adhuc usurum. Porro naufragiorum pleraque ventus zephyrus sus-

cipiens portavit in oram Atticae, nomine Coliadem; ut impletum sit tum aliud omne oraculum de hac pugna navali editum a Bacide et Musaeo, tum vero id quod fuit de naufragiis illuc evectis ante hos multis annis praedictum in oraculo Lyfistrato Atheniensi, viro sortilego, quod omnes Graecos latuerat,

Coliades multo trepidabunt remige matres.

Hoc autem futurum erat auctò rege.

97. Cognita sua clade Xerxes, veritus nequis Ionum Graecos subornaret, aut sponte ipsi cogitarent navigare in Hellespontum ad solvendo pontes, unde ipse in Europa deprehensus salute periclitaretur, de fugiendo consultabat. nolens tamen neque a Graecis neque a suis detegi.

φυρος, ἔφερε τῆς Ατλίκῃς ἐπὶ τὴν ἡϊόνα
τὴν καλεομένην Κωλιάδα· ὥστε ἀποπλῆ-
σαι τὸν χρησμὸν, τὸν τε ἄλλον πάντα
τὸν περὶ τῆς ναυμαχίης ταύτης εἰρημέ-
κον Βάκιδι καὶ Μισαίῳ, καὶ δὴ καὶ κα-
τὰ τὰ ναυήγια τὰ ταύτῃ ἐξενειχθέντα
τὸ εἰρημένον πολλοῖσι ἔτεσι πρότερον τῆ-
τέων ἐν χρησμῷ, Λυσιγράτῳ Αθηναίῳ
ἀνδρὶ χρησμολόγῳ, τὸ ἐλελήθει πάντας
τὰς Ἑλλήνας,

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἐρετμοῖσι φρίζουσι.

τῷτο δὲ ἔμελλε ἀπελάσαντος^α βασιλῆος
ἔσεσθαι.

Λζ'. Ξέρξης δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γεγονὸς
πάθος, δείσας μή τις τῶν Ιώνων ὑποθῇ-
ται τοῖσι Ἑλλησι ἢ αὐτοὶ νοήσωσι πλώ-
ειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντες τὰς
γεφύρας, καὶ ἀπολαμφθεὶς ἐν τῇ Εὐρώ-
πῃ ἀπολέσθαι κινδυνεύσῃ^β, δρησμὸν ἐβέ-
λευε^γ. θέλων δὲ μὴ ἐπίδηλος εἶναι μήτε
τοῖσι Ἑλλησι μήτε τοῖσι ἑωῦτῷ, ἐς τὴν

^α ἀπελάσαντος.

^β κινδυνεύσαι.

^γ ἐβέλευσε.

Σαλαμῖνα χῶμα ἐπειρᾶτο διαχῦν· γαυ-
λὸς τε Φοινικηῖς συνέδεε, ἵνα ἀντί τε
χεδῖης ἔωσι καὶ τείχεος· ἀρτέετό τε ἐς
πόλεμον, ὥς ναυμαχίην ἄλλην ποιησό-
μενος. δρέονίης δέ μιν πάντες οἱ ἄλλοι
ταῦτα πρήσσοντα, εὖ ἠπιστάτο ὡς ἐκ
παντὸς νόου παρεσκεύασαι^d μένων πολε-
μήσειν· Μαρδόνιον δ' ἔδεν τετέων ἐλάν-
θανε, ὡς μάλιστα ἔμπειρον ἑόντα τῆς
ἐκείνης διανοίης. ταῦτά τε ἅμα Ξέρξης
ἐποίεε, καὶ ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα
τὴν παρεῖσάν σφι συμφορὴν.

Λή. Τετέων δὲ τῶν ἀγγέλων ἔσι
ἔδεν ὅ,τι θαῶσον παραγίνειαι θνητὸν ἑόν·
ἔτω τοῖσι Πέρσησι ἐξεύρηται τῷτο. λέ-
γουσιν γὰρ ὡς ὅσων ἂν ἡμερέων ἡ πᾶσα
ὁδὸς, τοσούτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεσῶσι
κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἐκάστην, ἵπποι τε
καὶ ἀνὴρ τεταγμένος^e· τὸς ἔτε νιφέδος, ἔκ
ὄμβρος, ἔ καῦμα, ἔ νύξ ἐέργει μὴ ἔ κα-
τανύσαι τὸν προκείμενον ἐωῦτῳ ὁρόμῳ

^d παρεσκεύαστο. ^e ἐκάστην τεταγμένον.

aggerem in Salaminem tentabat educere; navesque Phoenicum onerarias, ut pro ponte ac muro essent, connectebat: et se, tanquam aliam pugnam navalem facturum, ad bellum instruebat. Quae agentem videntes ceteri, pro certo habebant eum manendi animo atque bellandi illa apparare: sed nihil eorum Mardonium latebat, ut maxime gnarum ingenii illius. Xerxes et haec faciebat, et in Persidem misit qui praesentem cladem nunciaret.

98. His nunciis nihil est in rebus humanis, quod perniciousius transcurrit, idque hunc in modum est a Persis excogitatum: Quot dierum est tota via, totidem equos ac viros ferunt distare ad diei unuscujusque iter, equi nempe et vir destinatus; quos neque vis nivium, neque imber, neque aestus, neque nox arcet quin propositum sibi cursum celerrime

conficiant. Quorum primus currendo mandata tradit secundo, secundus item tertio: et ita deinceps illa tradita in alium atque alium pertranseunt, quemadmodum apud Graecos lampadis gestatio quam Vulcano peragunt. Hanc equorum cursitationem Persae angareïon appellant.

99. Primum igitur nuntium Susa perveniens, Xerxem Athenis potitum esse, tanta Persas qui relikti erant voluptate affecit, ut omnes vias myrto consternerent, et odores incenderent, et ipsi in sacrificiis ac gaudiis versarentur: secundum autem nuntium illis superveniens ita eos confudit, ut universi vestes dilaniarent, vociferationeque et ejulatu irrequieto uterentur, culpam in Mardonium refundentes. Non tamen adeo de navibus dolentes ista Persae faciebant, quam de ipso Xerxe solliciti: eaque apud Persas

τὴν ταχίστην. ὁ μὲν δὴ πρῶτος δραμὼν
 παραδιδῶι τὰ ἐντεταλμένα τῷ δευτέρῳ,
 ὁ δὲ δεύτερος τῷ τρίτῳ· τὸ δὲ ἐνθεῦτεν
 ἤδη κατ' ἄλλον διεξέρχεται παραδιδό-
 μενα, κατὰπερ "Ελλησι ἢ λαμπαδηφο-
 ρίῃ, τὴν τῷ 'Ηφαίσῳ ἐπιτελέουσι. τῆτο
 τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι
 ἀγγαρήϊον.

4θ'. Ἡ μὲν δὴ πρώτη ἐς Σῶσα ἀγ-
 γελίη ἀπικομένη, ὡς ἔχοι Αθήνας Ξέρξης,
 ἔτρεψε ἔτω δὴ τι Περσέων τῆς ὑπολει-
 φθέντας, ὡς τὰς τε ὁδὸς μυρσίνησι πάσας
 ἐσόρεσαν, καὶ ἐθυμίων θυμήματα· καὶ
 αὐτοὶ ἔσαν ἐν θυσίῃσι τε καὶ εὐπαθίῃσι. ἡ
 δὲ δευτέρη σφι ἀγγελίη ἐπεξεληθῶσα συνέ-
 χεε ἔτω, ὥς τε τῆς κιθῶνας κατερῥήξαντο
 πάντες, βοῇ τε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο
 ἀπλέτω, Μαρδόνιον ἐν αἰτίῃ τιθέντες.
 ἔκ ἔτω δὲ περὶ τῶν νηῶν ἀχθόμενοι ταῦ-
 τα οἱ Πέρσαι ἐποίουν, ὡς περὶ αὐτῷ
 Ξέρξῃ δειμαίνοντες. καὶ περὶ Πέρσας μὲν

τὴν ταῦτα, τὸν πάντα μεταξὺ χρόνον
γενόμενον, μέχρι ὃ Ξέρξης αὐτὸς σφραγίσας
ἀπακόμμενος ἔπαυσε.

ρ'. Μαροδόσιος δὲ, ὁρέων μὲν Ξέρξῃ
συμφορὴν μεγάλην ἐκ τῆς ναυμαχίης
παιεύμενον, ὑποπτεύων δὲ αὐτὸν δρῆσμον
βυλεύειν ἐκ τῶν Αθηναίων, Φροντίσας
πρὸς ἐωϋτὸν ὡς δώσει δίκην, ἀναγνώσας
βασιλῆα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
καὶ οἱ κρέσσον εἶη ἀνακινδυνεύσαι, ἢ κα-
τεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ αὐτὸν κα-
λῶς τελευτῆσαι τὸν βίον, ὑπὲρ μεγάλων
αἰωρηθέντα, πλέω μέντοι ἔφερε οἱ ἡ γνώ-
μη κατεργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα. λογι-
σάμενος ὧν ταῦτα, προσέφερε τὸν λόγον
τάνδε, ' Δέσποτα, μήτε λυπέο, μήτε
' συμφορὴν μηδεμίην μεγάλην ποιεῦ, τῷ
' δὲ τῷ γεγόνοτος εἵνεκα πρήγματος. ὃ
' γὰρ ζύλων ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέρων ἐστὶ
' ἡμῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων. σοὶ
' δὲ ὅτε τις τῶν τῶν τὸ πᾶν σφί ἦδη

duraverunt toto medio tempore, donec Xerxes ipse illos redeundo sedavit.

100. At Mardonius quum videret Xerxem magnam e pugna navali calamitatem sibi illatam ducere, suspicans agitare eum fugam ex Athenis, de se ipso curam agebat, tanquam poenas daturus, qui regi persuasisset inferre Graeciae bellum: putabatque sibi conducibilius esse, iterum praelio periclitari aut subigere Graeciam, aut magna opera aggressum laudabiliter vita defungi; tamen opinio ejus de subigenda Graecia praevalebat. Haec quum secum agitasset, regem hac oratione est alloquutus, ‘ Domine, noli
 ‘ moerorem capere, aut gravem maculam
 ‘ ex hac re sic gesta tibi illatam crede.
 ‘ non enim certamen, quo omnia nostra
 ‘ constant, in lignis est, sed in viris et
 ‘ equis. Itaque nemo tibi aut horum qui
 ‘ sibi videntur jam omne confecisse, e-

gressus e navibus conabitur obviam se
ferre, aut ex hac continente, et qui se
nobis obvios tulere, poenas dedere.
Quod si tibi videtur faciendum, Peloponnesum continuo tentemus; si videtur supersedendum, supersedeamus licet.
nec animo consterneris: neque enim ulla
possunt ratione subterfugere Graeci, quominus rationem dent eorum quae et
nunc et antea perpetrarunt, tuique sint
servi. Et hoc quidem praecipue tibi agendum puta. Quod si tibi constitutum
est ut ipse cum exercitu revertaris, aliud
quoque habeo ex hoc proposito consilium. Ne committas, Rex, ut Persae
Graecis ludibrio fiant. non enim ab his
Persis aliquid rerum est perditum; neque tu ubinam viri fuerimus ignavi dicere potes. quales si Phoenices et Aegyptii et Cyprii et Cilices fuere, nihil
ista ad Persas attinet culpa. Quare,

‘δοκεόντων καίεργάσασθαι, ἀποβὰς ἀπὸ
 ‘τῶν νεῶν πειρήσεται ἀντιωθῆναι, ὅτ’ ἐκ
 ‘τῆς ἡπείρου τῆσδε· οἳ τε ἡμῖν ἡντιώθη-
 ‘σαν, ἔδοσαν δίκας. εἰ μὲν νυν δοκέει,
 ‘αὐτίκα πειρώμεθα τῆς Πελοποννήσου·
 ‘εἰ δὲ καὶ δοκέει ἐπιχεῖν, παρέχει ποιέ-
 ‘ειν ταῦτα. μὴ δὲ δυοῦμαι. ὃ γάρ ἐστι
 ‘Ἑλλησι ὕδαμιν ἐκδυσίς, μὴ ὃ δόντας
 ‘λόγον τῶν ἐποίησαν νῦν τε καὶ πρό-
 ‘τερον, εἶναι σὺς δόλως. μάλισα μὲν νυν
 ‘ταῦτα ποίει. εἰ δ’ ἄρα τοι βεβέλευ-
 ‘ται, αὐτὸν ἀπελαύνοντα ἀπάγειν τὴν
 ‘στρατιὴν, ἄλλην ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε βε-
 ‘λὴν. σὺ Πέρσας, βασιλεῦ, μὴ ποιήσης
 ‘καταγελάσας γενέσθαι Ἑλλησι. ὃδὲν
 ‘γάρ ἐν Πέρσῃσι τοῖσι δεδήληται τῶν
 ‘πρηγμάτων, ὃδ’ ἐρεῖς ὅκω ἐγενόμεθα
 ‘ἄνδρες κακοί. εἰ δὲ Φοίνικές τε καὶ
 ‘Αἰγύπτιοι, καὶ Κύπριοί τε καὶ Κίλι-
 ‘κες, κακοὶ ἐγένοντο, ὃδὲν πρὸς Πέρσας
 ‘τῷτο προσήκει τὸ πάθος. ἤδη ὦν ἐπειδὴ

‘ ὃ Πέρσαι τοι αὔτιοί εἰσι, ἐμοὶ πείθεο.
 ‘ εἴ τοι δέδοκται μὴ παραμένειν, σὺ μὲν
 ‘ ἐς ἦθεα τὰ σεωῦτῃ ἀπέλαυνε, τῆς στρα-
 ‘ τῆς ἀπάγων τὸ πολλόν· ἐμέ δέ σοι
 ‘ χρὴ τὴν Ἑλλάδα παραχεῖν δεδωλω-
 ‘ μένην, τριήκοντα μυριάδας τοῦ στρατῷ
 ‘ ἀπολεζάμενον.’

ρά. Ταῦτα ἀκέσας Ξέρξης, ὡς ἐκ
 κακῶν ἐχάρη τε καὶ ἦσθ. πρὸς Μαρδό-
 νιον τε βελευσάμενος ἔφη ἀποκρινεῖσθαι,
 ὁκότερον ποιήσῃ τεττέων. ὡς δὲ ἐβελεύε-
 το ἅμα Περσέων τοῖσι ἐπικλήτοισι, ἔδοξε
 οἱ καὶ Ἀρτεμισίην ἐς συμβολίην^Γ μετα-
 πέμψασθαι, ὅτι πρότερον ἐφαίνετο μὲνη
 νοέσσεια τὰ ποιητέα ἦν. ὡς δὲ ἀπὶ κέλο ἡ
 Ἀρτεμισίη, μετασησάμενος τοὺς ἄλλους
 τῆς τε συμβόλης Περσέων, καὶ τῆς δορυ-
 φόρης, ἔλεξε Ξέρξης τάδε. ‘ Κελεύει με
 ‘ Μαρδόνιος μένοντα αὐτῷ, πειρᾶσθαι^Β
 ‘ τῆς Πελοποννήσου· λέγων ὡς μοι Πέρ-
 ‘σαι τε καὶ ὁ πεζὸς στρατὸς ὕδενός με-

^Γ ἐπὶ συμβολήν. ^Β ἀποπειρᾶσθαι.

' quoniam Persae hujus rei insontes sunt,
 ' jam mihi credito. si tibi non videbitur
 ' permanendum, remea ipse ad solum
 ' natale cum pleraque parte copiarum:
 ' ego vero cum delectis de exercitu tre-
 ' centis millibus militum debeo Graeciam
 ' in tuam redigere servitutem.'

101. His auditis Xerxes, ut ex malis,
 gavisus est, voluptatemque cepit: et ad
 Mardonium inquit, se, ubi consilium ce-
 pisset, responsurum utrum eorum esset
 facturus. Et quum deliberaret cum ad-
 vocatis Persarum, placuit ei Artemisiam
 quoque ad consultandum arcessere: quam
 solam constabat antea quae facienda es-
 sent intellexisse. Quae ubi advenit, eam
 Xerxes summotis aliis Persarum consilia-
 riis atque satellitibus, hunc in modum
 alloquutus est; hortatur me ' Mardonius
 ' hîc permanere ad tentandam Pelopon-
 ' nesum, negans ullam culpam hujus
 ' damni esse penes Persas atque pedestres

' copias, sed eis volentibus fiat experi-
 ' mentum. Itaque aut hoc me facere
 ' hortatur, aut ipse vult trecenta millia
 ' militum diligens subactam mihi tradere
 ' Graeciam: me vero ad patrias sedes mo-
 ' net cum reliquo exercitu discedere. Tu
 ' igitur, etenim de pugna navali quae con-
 ' tigit, non committenda probe consulu-
 ' isti, nunc quoque dicito utrum mihi
 ' suadeas horum, quod eligendo bene
 ' consulero.'

102. Haec Xerxi consultanti respon-
 dens Artemisia, ' Arduum, inquit, rex,
 ' est me quae dixi optima, consulenti ad-
 ' esse: tamen pro statu rerum praesentium
 ' censeo te ipsum retro abire; Mardonii-
 ' um vero hîc relinquo cum iis quos vult,
 ' si modo velit ille, atque recipiat se ista
 ' facturum. Nam sive ea quae ait se vel-

‘ταῖτιοι πάθεός εἰσι, ἀλλὰ βυλομένοισι
 ‘σφι γένοιτ’ ἂν ἀπόδεξις. ἐμὲ ὦν ἢ ταῦ-
 ‘τα κελεύει ποιεῖν, ἢ αὐτὸς ἐθέλει
 ‘τρίηκοντα μυριάδας ἀπολεξάμενος τοῦ
 ‘στρατῷ παραχεῖν μοι τὴν Ἑλλάδα δε-
 ‘δωλωμένην· αὐτὸν δέ με κελεύει ἀπε-
 ‘λαύνειν σὺν τῷ λοιπῷ στρατῷ εἰς ἦθεα
 ‘τάμα. σὺ ὦν ἐμοὶ, καὶ γὰρ περὶ τῆς
 ‘ναυμαχίας εὖ συνεβέλευσας τῆς γενο-
 ‘μένης ἔκ ἑῷσα ποιεέσθαι, νῦν τε συμ-
 ‘βέλευσον, ὁκότερα ποίεων ἐπιτύχω εὖ
 ‘βυλευσάμενος. ὁ μὲν ταῦτα συνεβ-
 λεύετο.

ρβ’. Ἡ δὲ λέγει τάδε, ‘Βασιλεῦ, χα-
 ‘λεπὸν μὲν ἐστὶ συμβυλευμένῳ τυχεῖν
 ‘τὰ ἄριστα εἶπασαν. ἐπὶ μέντοι τοῖσι κα-
 ‘τήκῃσι πρήγμασι, δοκέει μοι αὐτὸν μὲν
 ‘σε ἀπελαύνειν ὀπίσω· Μαρδόνιον δέ, εἰ
 ‘ἐθέλει τε καὶ ὑποδέχεται ταῦτα ποιήσιν,
 ‘αὐτοῦ καταλιπεῖν σὺν τοῖσι ἐθέλει.
 ‘τῷτο μὲν γάρ, ἦν καταστρέφεται τά

‘ Φησι ἐθέλειν, καί οἱ προχωρήσῃ τὰ νοέ-
 ‘ ων λέγει, σὸν τὸ ἔργον, ὦ δέσποια, γί-
 ‘ νεται· οἱ γὰρ σοὶ δῶλοι κατεργάσαντο·
 ‘ τῷτο δέ, ἦν τὰ ἐναντία τῆς Μαρδονί-
 ‘ γνώμης γένηται, ὕδემίη συμφορὴ μεγά-
 ‘ λη ἔσαι, σέο τε περιέοντος, καὶ ἐκείνων
 ‘ τῶν πρηγμάτων περὶ οἶκον τὸν σόν. ἦν
 ‘ γὰρ σύ τε περιῆς, καὶ οἶκος ὁ σός, πολ-
 ‘ λὰς πολλάκις ἀγῶνας δραμέονται περὶ
 ‘ σφέων αὐτέων οἱ Ἕλληνες. Μαρδονί-
 ‘ δέ, ἦν τι πάθη, λόγος ὕδεις γίνεσθαι· ὕδ-
 ‘ τι νικῶντες οἱ Ἕλληνες νικῶσι, δῶλον σόν
 ‘ ἀπολέσαντες· σὺ δὲ (τῶν εἵνεκα τὸν
 ‘ σόλον ἐποίησω) πυρώσας τὰς Αθήνας,
 ‘ ἀπελᾶς.

ργ’. Ἡδὲ τε δὴ τῇ συμβουλίᾳ^α Ξέρ-
 ξης. λέγουσα γὰρ ἐπετύγχανε τάπερ αὐ-
 τὸς ἐπενόεε. ὕδὲ γὰρ εἰ πάντες καὶ πᾶσαι
 συνεβέλευον αὐτῷ μένειν, ἔμενε ἂν, δοκέ-
 ειν ἐμοί· ἔτω καταρρώδῃκεε. ἐπαινέσας
 δὲ τὴν Αρτεμισίην, ταύτην μὲν ἀποσέλ-

^α συμβουλῇ.

' le, subegerit, et haec ei quae cogitans
 ' dicit succedant, tuum, domine, opus est;
 ' quia id tui servi effecerint: sive Mardo-
 ' nio contra opinionem contingat, non
 ' magna fane calamitas erit, salvo et te
 ' et rerum domesticarum statu. Etenim
 ' si incolumis es et domus tua, profecto
 ' Graeci saepenumero pro se ipsis multa
 ' certamina cursitabunt: at si quid con-
 ' tingat Mardonio cladis, id nullius erit
 ' momenti, Graecique vincendo non vi-
 ' cerint, servo tuo interempto.' Tu vero
 Athenis incensis (cujus rei gratia expedi-
 tionem sumfisti) reverteris.

103. Delectatus eo consilio Xerxes,
 quod idem illa suafisset quod ipse habe-
 ret in animo: quippe qui, ut ego opinor,
 non remansisset, si vel cuncti atque cunc-
 tae id ei suafissent, adeo perterritus erat.
 Artemisiam igitur laudatam dimisit, du-

180 URANIA. VIII.

centem secum liberos regios Ephesum. nam aliquot eum filii nothi comitabantur.

104. Cum quibus ad eorum custodiam misit Hermotimum, genere quidem Pedasensem, sed apud regem inter eunuchos nulli secundum. Incolunt autem Pedasenses super Halicarnassum; apud quos hoc rei fertur contingere, ut quoties accolis omnibus qui circa eam urbem habitant aliquid adversi intra annum est eventurum, tunc Minervae antistiti, quae illic est, grandis barba nascatur: quae res bis apud eos jam accidit.

105. Ex his Pedasensibus Hermotimus erat, cui maxima ex omnibus quos quidem ipsi novimus, ultio contigit acceptae injuriae. Siquidem eum captum ab hostibus ac venalem mercatus est Panionius, vir Chius, ex hoc impurissimo quaestu vitam sectans. nam quos pueros for-

λει ἄγασαν αὐτῇ τῆς παῖδας ἐς Εφεσον.
νόθοι γάρ τινες παῖδές οἱ συνέσποντο^β.

ρδ'. Συνέπεμπε δὲ τοῖσι παισὶ Φύλα-
κον Ἑρμότιμον, γένος μὲν ἐόντα Πηδασέα,
Φερόμενον δὲ ἔκ τὰ δεύτερα τῶν εὐνύχων
παρὰ βασιλείῃ. οἱ δὲ Πηδασέες οἰκέσσι ὑ-
πὲρ Ἀλικαρνησῶ. ἐν δὲ τοῖσι Πηδασέ-
οις τέτοις τοιόνδε συμφέρεται^γ πρῆγμα
γίνεσθαι· ἐπεὰν τοῖσι ἀμφικτίοις πᾶσι
τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκέσσι τῆς πόλιος
μέλλῃ τι ἐντὸς χρόνου ἔσεσθαι χαλεπὸν,
τότε ἢ ἱρεῖν αὐτόθι τῆς Αθηναίης Φύει
πώγωνά μέγαν· τῷτο δὲ σφι δις ἤδη ἐγέ-
γετο.

ρε'. Εκ τετέων δὴ τῶν Πηδασέων ὁ
Ἑρμότιμος ἦν· τῷ μεγίστῃ τίσις ἤδη ἀδι-
κηθέντι ἐγένετο πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν.
ἀλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολεμίων, καὶ
πωλεόμενον, ὠνέεται Πανιώνιος, ἀνὴρ Χί-
ος· ὃς τὴν ζῆν κατεσχέσατο ἀπ' ἔργων
ἀνοσιωτάτων. ὅπως γὰρ κτήσαστο παῖ-

^β συνίσποντο. ^γ φέρεται.

δας εἶδος ἐπαμμένους, ἐκτάμνων, ἀγνέων ἐπώλεε ἐς Σάρδεις τε καὶ Εφεσον χρημάτων μεγάλων. παρὰ γὰρ τοῖσι βαρβάροισι τιμιώτεροί εἰσι οἱ εὐνῆχοι, πίστιος εἴνεκα τῆς πάσης, τῶν ἐνορχέων. ἄλλες τε δὴ ὁ Πανιώνιος ἐξέταμε πολλὰς, (ἅτε ποιεῦμενος ἐκ τεττέων τὴν ζῶην) καὶ δὴ καὶ τῆτον. καὶ, ὃ γὰρ τὰ πάντα ἐδυσύχῃ οὗτος Ἑρμότιμος, ἀπικνέεται ἐκ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλῆα μετ' ἄλλων δώρων· χρόνος δὲ προϊόντος, πάντων τῶν εὐνέχων ἐτιμήθη μάλισα παρὰ Ξέρξη.

ρς'. Ὡς δὲ τὸ σράτευμα τὸ Περσικὸν ὥρμα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰς Αθήνας, εὼν ἐν Σάρδεσι, ἐνθαῦτα καταβὰς κατὰ δὴ τι πρῆγμα ὁ Ἑρμότιμος ἐς γῆν τὴν Μυσίην, (τὴν Χῖοι μὲν νέμονται, Αταρνεὺς δὲ καλέεται) εὕρισκει τὸν Πανιώνιον ἐνθαῦτα. ἐπιγνὼς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλὰς καὶ φιλίαις λόγους· πρῶτα μὲν οἱ καταλέγων ὅσα αὐτὸς δι' ἐκείνον ἔχει.

ma praeditos coëmerat, eos castrabat; ductosque aut Sardes aut Ephesum, magna pecunia venundabat. Apud barbaros enim pretiosiores eunuchi sunt quam qui non sunt castrati, universae fidei gratia. Ceterum ut alios permultos, ita hunc quoque Panionius executi, ut qui ex hac re vitam toleraret. Sed non omnia infelix Hermotimus, e Sardibus ad regem cum aliis muneribus deductus est, progressuque temporis ex omnibus eunuchis maximo in honore apud regem Xerxem est habitus.

106. Quum autem rex adversus Athenas moveret e Sardibus, per id tempus Hermotimus cujusdam negotii gratia descendit in agrum Mysium, qui a Chiis incolitur, sed Atarneus vocitatur: ibi inventum Panonium atque agnitum alloquutus est et multis et comibus verbis, primum recensens ei quot per illum esset

assequutus bona, deinde pollicens quam
 gratiam illius meriti foret relaturus, si
 homo cum suis domesticis illuc commi-
 grasset. Ea oratione libenter audita Pa-
 nionius contulit se illuc cum uxore et
 liberis. Quem posteaquam cum omni
 familia adeptus est Hermotimus, his ver-
 bis affatus est, ‘ O omnium post homines
 ‘ natos ex nefandissima negotiatione quae-
 ‘ stum faciens; quid aut ipse ego, aut me-
 ‘ orum quispiam majorum vel tibi vel
 ‘ tuorum cuipiam mali fecit, quod me ex
 ‘ viro feceris nihil esse? et putabas fore ut
 ‘ quae tunc machinabaris laterent deos?
 ‘ qui iusta lege utentes, te infandorum
 ‘ opificem tradiderunt in manus meas, ut
 ‘ de poena a me tibi irroganda queri non
 ‘ possis.’ Haec ubi exprobravit homini,
 filiis in conspectum adductis, coactus fuit
 Panionius genitalia filiorum suorum qui
 quatuor erant, abcidere: et coactus illa

ἀγαθὰ· δεύτερα δέ οἱ ὑπιχνεύμενος ἀντί-
 τῆτέων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσειεν, ἦν κο-
 μίσας τὰς οἰκέτας^d οἰκὴν ἐκείνη· ὥστε
 ὑποδεξάμενον ἄσμενον τοὺς λόγους τὸν
 Πανιώνιον, κομίσαι τὰ τέκνα καὶ τὴν γυ-
 ναῖκα. ὥς δὲ ἄρα πανοικίῃ μιν περιέλαβε,
 ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος τάδε, ‘ ὦ πάντων
 ‘ ἀνδρῶν ἥδη μάλισα ἀπ’ ἔργων ἀνοσιω-
 ‘ τάτον τὸν βίον κτησάμενε, τί σε ἐγὼ
 ‘ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν ἐμῶν τίς σε προ-
 ‘ γόνων ἐργάσατο, ἢ σε, ἢ τῶν σῶν τινα,
 ‘ ὅτι με ἀντ’ ἀνδρὸς ἐποίησας τὸ μηδὲν
 ‘ εἶναι; ἐδόκέες τε θεὸς λήσειν οἷα ἐμη-
 ‘ χανῶ τότε· οἱ σε ποιήσαντα ἀνόσια,
 ‘ νόμῳ δικαίῳ χρεώμενοι, ὑπήγαγον ἐς
 ‘ χέρας τὰς ἐμὰς, ὥστε σε μὴ μέμψα-
 ‘ σθαι τὴν ἀπ’ ἐμέο τοι ἐσομένην δίκην.
 ὥς δὲ οἱ ταῦτα ὠνείδιζε, ἀχθέντων τῶν
 παίδων ἐς ὄψιν, ἠναγκάζετο ὁ Πανιώνιος
 τῶν ἐωϋτὲ παίδων τεσσέρων ἐόντων τὰ
 αἰδοῖα ἀποτάμνειν. ἀναγκαζόμενος δέ,

^d παῖδας.

ἐποίεε ταῦτα· αὐτῷ τε, ὡς ταῦτα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀναγκαζόμενοι ἀπέταμνον. Πανιώνιον μὲν νυν ἔτῳ περιῆλθε ἢ τε τίσιν κὶ ὁ Ἑρμότιμος.

ρζ'. ^{Ἐξέρχεται}Ξέρξης δὲ, ὡς τῶς παῖδας Ἀρτεμισίῃ ἐπέτρεψε ἀπάγειν ἐς Εφεσον, καλέσας Μαρδόνιον, ἐκέλευσέ μιν τῆς στρατιῆς διαλέγειν τῶς ἂν βάλῃται, κὶ ποιέειν ταῦσι λόγοισι τὰ ἔργα πειρώμενον ὁμοῖα. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην ἐς τοσούτον ἐγίνετο· τῆς δὲ νυκτὸς, κελεύσαντος βασιλῆος, τὰς νῆας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τῆ Φαλήρης ἀπῆγον ὀπίσω ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς ταχέως εἶχε ἕκαστος, διαφυλαξάσας τὰς σχεδίας πορευθῆναι βασιλεῖς. ἐπεὶ δὲ ἀγχι ἔσαν Ζωστῆρος πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατείνουσι γὰρ ἄκραι λεπταὶ τῆς ἡπείρου ταύτης, ἔδοξάν τε νῆας εἶναι, κὶ ἔφευγον ἐπὶ πολλόν. χρόνῳ δὲ μαθόντες ὅτι ἔνῃες εἶεν, ἀλλ' ἄκραι, συλλεχθέντες, ἐκομίζοντο.

^ε βασιλεῖς.

fecit, et postquam fecisset, filii adaesti virilia ejus absciderunt. Ita ultio ac Her-
motimus persequutus est Panionium.

107. Xerxes autem filiorum Ephe-
sum deducendorum negotio Artemisiae
demandato, accitum Mardonium jussit e
copiis quos liberet eligere, ut consentanea
verbis facta exequi experiretur. Haecenus
eo die est actum. Noctu autem regis jus-
su duces e Phalero naves retro Hellespon-
tum versus abduxerunt, pro se quisque
accelerantes, ad custodiendas regi rates
quibus transiret. Ita navigantes barbari
quum Zostreri appropinquarent, minuta
quaedam continentis illius prominentia
promontoria suspicati navigia esse, perdiu
illinc aufugerunt: tandem deinde edocti
non navigia esse, sed promontoria, in ag-
men sese receperunt.

108. Ut autem dies illuxit, Graeci cernentes ibidem pedestres copias hostium perstare, rati classem quoque circa Phalerum esse, ac pugnam navalem commissum iri, se ad resistendum apparabant. Sed cognito illam vela fecisse, confestim insequi censebant: itaque eam insequuti Andro tenus, cernere quum nequissent, ad Andrum profecti consultabant. Quibus Themistocles suadebat, ut per insulas navigatione instituta, classem hostium insequentes, recta ad Hellespontum navigarent, soluturi pontes. Huic contrariam Eurybiades opponebat sententiam, quod diceret fore ut si dissolverent pontes, maxima ob id calamitate afficerent Graeciam. Persa enim, si deprehensus manere in Europa cogeretur, tentaturus est quietem non agere; quod sibi otium quidem agenti nec ulla res posset procedere, nec

ρη'. Ὡς δὲ ἡμέρη ἐγένετο, ὁρέοντες οἱ Ἕλληνες κατὰ χώρην μένοντα τὸν στρατὸν τὸν πεζόν, ἤλπιζον καὶ τὰς νῆας εἶναι περὶ Φάληρον· ἐδόκεόν τε ναυμαχήσειν σφέας, παραρτέοντό τε ὡς ἀλεξήσομενοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νῆας οἰχωκυίας, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐδόκεε ἐπιδιώκειν. τὸν μὲν νυν ναυτικὸν τὸν Ξέρξεω στρατὸν ἔκ ἐπ-εῖδον διώξαντες μέχρι Ἀνδρου. ἐς δὲ τὴν Ἀνδρον ἀπικόμενοι, ἐβλεύοντο. Θεμισοκλῆς μὲν νυν γνώμην ἀπεδείκνυτο, διὰ νήσων τραπομένους, καὶ ἐπιδιώξαντας τὰς νῆας, πλώειν ἰθέως ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντας τὰς γεφύρας· Εὐρυβιάδης δὲ τὴν ἐναντίην ταύτη γνώμην ἐτίθετο, λέγων ὡς εἰ λύσῃσι τὰς σχεδίας, τῶν ἂν μέγιστον πάντων σφῆς κακῶν τὴν Ἑλλάδα ἐργάσαιντο. εἰ γὰρ ἀναγκασθεὶς ἀπολαμφθεὶς ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, πειρώτ' ἂν ἡσυχίην μὴ ἄγειν· ὡς ἄγοντι μὲν οἱ ἡσυχίην ἕτε τι προχωρήσειν

οἷόν τε ἔσαι τῶν πρηγμάτων, ὅτε τις κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται, λιμῶ τέ οἱ ἢ στρατιὴ διαφθαρέεται^ε. ἐπιχειροῦντι δὲ αὐτῷ, καὶ ἔργου ἔχομένῳ, πάντα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην οἶά τε ἔσαι προχωρῆσαι κατὰ πόλιάς τε καὶ κατὰ ἔθνεα, ἥτοι ἀλίσκαμένων γε, ἢ πρὸ τέττα ὁμολογεόντων· τροφήν τε ἔξιν σφέας τὸν ἐπέτειον αἰεὶ τῶν Ἑλλήνων καρπὸν. ἀλλὰ δοκέειν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, ὃ μενέειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὸν Περσέα. ἑατέον ὧν εἶναι φεύγειν ἐς ὃ ἔλθοις φεύγων ἐς τὴν ἐωϋτῷ· τὸ ἐνδεῦτεν δὲ περὶ τῆς ἐκείνῃ ποιέεσθαι ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐκέλευε. ταύτης δὲ εἶχοντο τῆς γνώμης καὶ Πελοποννησίων τῶν ἄλλων οἱ στρατηγοί.

ρθ'. Ὡς δὲ ἔμαθε ὅτι ὃ πείσει τὴν γε πολλὰς πλῶειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὁ Θεμισοκλῆς, μεταβαλὼν πρὸς τὰς Ἀθηναίους, (ὅτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφευγότες

^ε διαφθιρέται. ^ζ ἔλθῃ.

ullus retro ostenderetur receptus, et exercitus suus fame conficeretur: aggredienti vero et rebus gerendis operam danti omnia possent per Europam succedere, tum in urbibus, tum in nationibus quae vel caperentur, vel antea sese dederent: quin etiam rem frumentariam habituros ex annuis semper fructibus Graecorum. Nunc autem videri, Persam utpote victum navali proelio, non perstare in Europa: ideoque permitti oportere, ut fugiat, dum in terram suam fugiendo perveniret. de qua terra tunc certamen fieri jubebat. Huic sententiae aliorum Peloponnesium duces assensere.

109. At Themistocles, postquam animadvertit se non posse plerisque persuadere ut ad Hellespontum navigarent, adiit Athenienses, qui praecipue indignabantur hostem effugere, animatique erant

ad navigandum in Hellespontum, etiam
 per se ipsos, si ceteri recusassent: eosque
 ita est alloquutus, ‘ Et ipse multis jam
 ‘ hujusmodi casibus interfui, et de multo
 ‘ pluribus audiui talia contigisse, viros ad
 ‘ necessitatem redactos etsi victos proeli-
 ‘ um instaurasse, et superiorem inertiam
 ‘ emendasse: itaque nos, quoniam hoc
 ‘ lucro potiti sumus, ut et nosipfos et
 ‘ Gracciam tueremur, repulsa tanta ho-
 ‘ minum nube, non insequamur viros
 ‘ fugientes. Neque enim nos ista effeci-
 ‘ mus, sed dii pariter et heroës, qui invi-
 ‘ derunt unum virum esse et Asiae regem
 ‘ et Europae, qui sit impiissimus atque
 ‘ scelestus: qui sacra eodem loco atque
 ‘ profana habens, utraque incendit, deo-
 ‘ rumque simulacra subvertit; qui et mare
 ‘ cecidit flagellis, et compedes in illud
 ‘ dejecit. Sed bene nobiscum in praesens

περιημέκτεον· ὥρμέατό τε ἐς τὸν Ἑλ-
 λήσποντον πλώειν, καὶ ἐπὶ σφρέων αὐ-
 τέων βαλλόμενοι, εἰ οἱ ἄλλοι μὴ βελοί-
 ατο) ἔλεγέ σφι τάδε, ‘Καὶ αὐτὸς ἤδη
 ‘πολλοῖσι παρεγενόμην, καὶ πολλῶ πλέω
 ‘ἀκήκοα τοιάδε γενέσθαι· ἄνδρας ἐς ἀ-
 ‘ναγκαίην ἀπειληθέντας, νενικημένους
 ‘ἀναμάχεσθαι τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν
 ‘προτέρην κακότητα· ἡμεῖς δὲ, εὖρημα
 ‘γὰρ εὐρήκαμεν, ἡμέας τε αὐτὸς καὶ
 ‘τὴν Ἑλλάδα, νέφος τοσούτων ἀνθρώπων
 ‘ἀνωσάμενοι, μὴ διώκωμεν ἄνδρας Φεύ-
 ‘γοντας. τάδε γὰρ ἐκ ἡμεῖς κατέργα-
 ‘σάμεθα, ἀλλὰ θεοὶ τε καὶ ἥρωες, οἳ
 ‘ἐφθόνησαν ἄνδρα ἓνα τῆς τε Ἀσίας καὶ
 ‘τῆς Εὐρώπης βασιλεῦσαι, ἔοντα ἀνό-
 ‘σιόν τε καὶ ἀτάσθαλον· ὃς τὰ ἱρὰ καὶ
 ‘τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς
 ‘τε^α καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ
 ‘ἀγάλματα· ὃς καὶ τὴν θάλασσαν ἀπε-
 ‘μασίγωσε, πέδας τε κατήκε. ἀλλ’ εὔ

^a MS. ἐμπιπράς τε.

‘ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρεὸν ἡμῖν· νῦν μὲν
 ‘ ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμέων
 ‘ τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν καὶ τῶν οἰκε-
 ‘ τέων. καὶ τις οἰκίην τε ἀναπλασάσω,
 ‘ καὶ σπόρον ἀνακῶς ἔχέτω, παντελέως^β
 ‘ ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ
 ‘ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντῃ
 ‘ καὶ Ἰωνίῃς.’ ταῦτα ἔλεγε, ἀποθήκην^γ
 μέλλων ποιήσεσθαι ἐς τὸν Περσέα, ἵνα
 ἦν ἄρα τι μιν καλαλαμβάνῃ πρὸς Αθηναί-
 ων πάθος, ἔχῃ ἀποσροφήν. τάπερ ὧν καὶ
 ἐγένετο.

ρί. Θεμισοκλῆς ταῦτα μὲν λέγων,
 διέβαλλε, Αθηναῖοι δὲ ἐπείθοντο· ἐπειδὴ
 γὰρ καὶ πρότερον δεδογμένος εἶναι σοφός,
 ἐφάνη ἐὼν ἀληθῆως σοφός τε καὶ εὖβελος,
 πάντως ἐτῷμοι ἔσαν λέγοντι πείθεσθαι.
 ὥς δὲ ἔτοί οἱ ἀνεγνωσμένοι ἔσαν, αὐτίκα
 μετὰ ταῦτα ὁ Θεμισοκλῆς ἄνδρας ἀπέ-
 πεμπε ἔχοντας πλοῖον, τοῖσι ἐπέτελλε
 σιγαῖν, ἐς πᾶσαν βάσανον ἀπικνεομένοισι^δ,

^β παντελῶς. ^γ ὑποθήκην. ^δ ἀπικνομένοις.

‘ tempus agitur. ideoque nunc quidem
 ‘ ut et nostri ipsorum et nostrorum do-
 ‘ mesticorum curam geramus, et ut spa-
 ‘ tium quis ad reficiendas aedes, facien-
 ‘ damque sementem habeat, in Graecia
 ‘ maneamus, barbaro prorsus ejecto :
 ‘ quum autem ver appetet, tunc in Hel-
 ‘ lespontum et Ioniam navigemus.’ Haec
 dicebat Themistocles, animo sibi apud
 Persam comparandi receptum, ut siquid
 apud Athenienses accideret adversi sibi, ha-
 beret quo se converteret ; prout et contigit.

110. Haec dicenti Themistocli A-
 thenienses, quum tamen ab eo decipe-
 rentur, assensi sunt. nam quia et antea
 sapiens esse visus, vere prudens ac bene
 consulens compertus fuit, prorsus ei ad
 assentiendum prompti erant. Ille, ubi
 Athenienses ipsius sententiam probavere,
 misit e vestigio viros cum navigio ad ex-
 ponenda regi mandata, iussos tacere, ctsi

in omne tormentum devenirent; quorum etiam rursus erat Sicinnus contubernalis. Hi posteaquam ad Atticam pervenere; ceteris apud navigium remanentibus, Sicinnus ad regem ascendit, atque ita eum alloquutus est, ‘ Themistocles Neoclis
 ‘ filius, dux quidem Atheniensium, sed
 ‘ inter omnes socios vir optimus ac sapi-
 ‘ entissimus, misit me tibi denunciatum,
 ‘ tibi praestandi officii ergo se retinuisse
 ‘ Graecos, classem tuam insequi volentes,
 ‘ pontesque qui sunt in Hellesponto sol-
 ‘ vere: etiam nunc multa cum tranquil-
 ‘ litate te illuc recipias.’ Hae re nuntiata, isti denuo abiere.

111. At Graeci, posteaquam decreverunt neque persequi ulterius barbarorum classem, neque navigare in Hellespontum ad solvendum trajectum, Andrum obsederunt, animo illam delendi. nam primi ex insularis Andrii pecunias pos-

τὰ αὐτὸς ἐνετείλατο βασιλεῖ Φράσαι
 τῶν καὶ Σίκιννος ὁ οἰκέτης αὐτὶς ἐγένετο.
 οἱ ἐπειδὴ ἀπίκοντο πρὸς τὴν Ἀγρίκην,
 οἱ μὲν κατέμενον ἐπὶ τῷ πλοίῳ, Σίκιννος
 δ' ἀναβὰς παρὰ Ξέρξεα, ἔλεγε τάδε,
 ' Επεμψέ με Θεμισοκλῆς ὁ Νεοκλῆος,
 ' στρατηγὸς μὲν Ἀθηναίων, ἀνὴρ δὲ τῶν
 ' συμμάχων πάντων ἄριστος καὶ σοφώ-
 ' τατος, Φράσοντά τοι ὅτι Θεμισοκλῆς
 ' ὁ Ἀθηναῖος, σοὶ βυλόμενος ὑπεργέειν,
 ' ἔχε τὰς Ἑλληνας, τὰς νῆας βυλομέ-
 ' νης διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ
 ' γεφύρας λύειν. καὶ νῦν κατ' ἡσυχίαν
 ' πολλὴν κομίζεο.' οἱ μὲν, ταῦτα σημή-
 ναντες, ἀπέπλεον ὀπίσω.

ρια'. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεὶ τέ σφι ἀ-
 πέδοξε μήτ' ἐπιδιώκειν ἔτι προσωτέρω
 τῶν βαρβάρων τὰς νῆας, μήτε πλώειν
 ἐς τὸν Ἑλλήσποντον λύσοντας τὸν πό-
 ρον, τὴν Ἀνδρον περιεκατέατο, ἐξελεῖν
 ἐθέλοντες. πρῶτοι γὰρ Ἀνδριοὶ νησιωτέων,

χρήματα αἰτηθέντες πρὸς Θεμισοκλέος,
 ἔκ' ἔδοσαν· ἀλλὰ προῖχομένους Θεμισο-
 κλέος λόγον τόνδε, ὥς ἤκοιεν Ἀθηναῖοι
 περὶ ἐωϋτὲς ἔχοντες δύο θεοὺς μεγάλους,
 Πειθώ τε καὶ Αναγκαίην, ἔτω τέ σφι
 κάρτα δοτέα εἶναι χρήματα· ὑπεκρίναντο
 πρὸς ταῦτα, λέγοντες ὥς κατὰ λόγον
 ἔσαν ἄρα αἱ Ἀθῆναι μεγάλαι τε καὶ εὐ-
 δαίμονες, καὶ θεῶν χρηστῶν ἤκοιεν εὖ. ἐπεὶ
 Ἀνδρίδας γε εἶναι γεωπείνας ἐς ταμέγισα^ε
 ἀνήκοντας, καὶ θεοὺς δύο ἀχρήστους ἔκ' ἐκλεί-
 πειν σφέων τὴν νῆσον, ἀλλ' αἰεὶ Φιλο-
 χωρέειν, Πενίην τε καὶ Ἀμηχανίην· καὶ
 τεττέων τῶν θεῶν ἐπηβόλους ἑόντας Ἀν-
 δρίδας, ὃ δώσειν χρήματα. ἑδέκοτε γὰρ τῆς
 ἐωϋτῶν ἀδυναμίας τὴν Ἀθηναίων δύναμιν
 εἶναι κρέσσω. ἔτοι μὲν δὴ ταῦτα ὑπα-
 κρινάμενοι, καὶ ὃ δόντες χρήματα, ἐπο-
 λιορχέοντο.

ριβ'. Θεμισοκλέης δὲ, ὃ γὰρ ἐπαύετο
 πλεονεκτέων, ἐσπέμπων ἐς τὰς ἄλλας

^ε ἐς ταμέγισα.

centi Themistocli denegaverant, eique alleganti Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos, Suadela et Necessitate, et ita sibi dandas utique esse pecunias, responderant ad haec, Athenas merito magnas esse atque felices, et diis bonis bene vigere. quoniam Andrii ad maximam soli tenuitatem redacti essent et ipsorum insulam totidem damnosa numina nunquam derelinquere, sed semper incolere, Inopiam et Impossibilitatem: quibus diis potientes Andrios pecuniam non datuos; nunquam enim sua imbecillitate validiorem fore Atheniensium potentiam. Haec illi quum respondissent, nec pecuniam dedissent, obsidebantur.

112. Themistocles vero, neque enim ab acquirendo cessabat, ad ceteras insulas

minacia verba mittens, pecuniam flagitabat, eisdem nunciis eisdemque verbis utens quibus ad Andrios fuerat usus: nisi pecuniam darent quam poscerentur, exercitum se Graecorum illuc adducturum, et obsidendo deleturum. Haec dicendo, ingentem pecuniae vim coëgit a Carystiiis atque a Pariis: qui audito tum Andrum obsideri, quod cum Medis sensisset, tum Themistoclem maximo in honore inter duces esse, hoc metu pecuniam misere. Aliarum autem insularum aliqua pecuniam dederit necne, affirmare nequeo: reor tamen alias quoque quasdam dedisse, non has solas. Quanquam Carystiiis ne hac quidem re contigit effugere cladem, ut Pariis, qui Themistocle pecunia delenito, expeditionem devitarunt. Ita Themistocles ex Andro exortus, clam ceteris ducibus exegit pecunias ab insularis.

νήσους ἀπειλητηρίας λόγους, αἵ τεε χρήματα διὰ τῶν αὐτέων ἀγγέλων, χρεώμενος λόγοισι τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο· λέγων ὡς εἰ μὴ δώσῃσι τὸ αἰτεόμενον, ἐπάξει τὴν στρατιὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολιορκέων ἐξαίρήσει. λέγων ταῦτα, συνέλεγε χρήματα μεγάλα παρὰ Καρυσιῶν τε καὶ Παρίων· οἱ πυκθανόμενοι τὴν τε Ἀνδρὸν ὡς πολιορκέοιτο, διότι ἐμήδισε, καὶ Θεμισοκλῆα, ὡς εἴη ἐν αἴνῃ μεγίστῃ τῶν στρατηγῶν, δέισαντες ταῦτα, ἐπεμπον χρήματα. εἰ δὲ δὴ τινες καὶ ἄλλοι ἔδοσαν νησιωτέων, ἃ καὶ ἔχω εἶπαι· δοκέω δὲ τινὰς καὶ ἄλλους δῶναι, καὶ ὃ τέτῃς μένους. καί τοι Καρυσίοισι ἔδεν, τέτῃς εἵνεκα, τοῦ κακῷ ὑπερβολὴ ἐγένετο. Πάριοι δὲ Θεμισοκλῆα χρήμασι ἱλασάμενοι, ἔφυγον^ε τὸ στρατεύμα. Θεμισοκλῆς μὲν νυν ἐξ Ἀνδρῶν ὀρμεώμενος, χρήματα παρὰ νησιωτέων ἐκτέατο^β, λάθρη τῶν ἄλλων στρατηγῶν.

^ε δέφυγον. ^β ἡτίετο.

ργί'. Οἱ δ' ἀμφὶ Ξέρξεα, ἐπιχόντες
 ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίην ἐξή-
 λαυον ἐς Βοιωτὸς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἔδοξε
 γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα μὲν προπέμψαι βα-
 σιλῆα, ἅμα δὲ ἀνωρίη^α εἶναι τοῦ ἔτεος
 πολεμέειν· χειμερίσαι δὲ ἄμεινον εἶναι
 ἐν Θετταλίῃ, καὶ ἔπειτα ἅμα τῷ ἔαρι
 πειραῶσθαι τῆς Πελοποννήσου. ὥς δὲ ἀπί-
 κατο^β ἐς τὴν Θεσσαλίην, ἐνθαῦτα Μαρ-
 δόνιος ἐξελέγετο πρώτους μὲν Πέρσας πάν-
 τας τὸς ἀθανάτους καλεομένους, πλὴν Ὑ-
 δάρνεος τῷ στρατηγῷ. ὅτος γὰρ οὐκ ἔφη
 λείφεσθαι βασιλῆος· μετὰ δὲ, τῶν ἄλ-
 λων Περσέων τὸς θωρηκοφόρους, καὶ τὴν
 ἵππον τὴν χιλίην· καὶ Μήδους τε καὶ
 Σάκας, καὶ Βακτρίους, καὶ Ἰνδοὺς, καὶ τὸν
 πεζόν, καὶ τὴν ἄλλην ἵππον. ταῦτα μὲν
 ἔθνεα ὅλα εἵλετο· ἐκ δὲ τῶν συμμάχων^γ
 ἐξελέγετο κατ' ὀλίγους, τοῖσι εἶδεά τε
 ὑπῆρχε διαλέγων, καὶ εἰ τέοισι τι χρη-
 σὸν συνήδее πεπονημένον. ἐν δὲ, πλεῖστον

^α ἀνωρίην. ^β ἀπίκιστο. ^γ τῶν ἄλλων συμμάχων.

113. At copiae Xerxis illic aliquot post pugnam dies immoratae, moverunt in Boeotos eadem qua venerant via. Quippe Mardonio visum est simul regem prosequi, et simul intempestivum anni tempus esse ad belligerandum; atque etiam in Thessalia fatius esse hybernare, et deinde ineunte vere tentare Peloponnesum. Itaque ubi in Thessaliam perventum est, ibi Mardonius ante omnia Persas universos, qui immortales vocantur, elegit, excepto eorum duce Hydarne, qui negavit se rege esse cariturum. Item ex aliis Persis thoracatos, et millenarium equitatum: ad haec Medorum, Sacarum, Bactrianorum, Indorum et peditatum et equitatum reliquum. Has nationes sibi totas desumpsit: ex fociis autem elegit discernens quibus aut species aderant, aut a quibus aliquod egregium facinus peractum cognoverat.

Sed plurimos ex una gente Persarum delegit torquatos et armillatos; secundo loco Medos, qui non numero Persis inferiores erant, sed robore: ita ut universi, trecenta millia una cum equitibus essent.

114. Hoc interim tempore quo Mar-
donius habebat delectum copiarum, et
Xerxes circa Thessaliam agebat, oracu-
culum e Delphis ad Lacedaemonios ve-
nit, ut Xerxem poenas necis Leonidae
poscerent, et quod daretur ab eo accipe-
rent. Mittunt igitur quam citissime Spar-
tiatae caduceatorem. Is adhuc in Thes-
salia nactus integrum exercitum, ubi in
conspectum Xerxis venit, ita verba fecit;
' Rex Medorum, Lacedaemonii te et He-
' raclidae ab Sparta poenas caedis pos-
' cunt, quod regem ipsorum interemisti,
' dum Gracciam protegit.' Ad ea Xer-
xes cachinnos tollit: ac diu responso non

ἔθνος Πέρσας αἰρέετο, ἄνδρας σρεπτοφό-
 ρος τε καὶ ψελιοφόρος· ἐπὶ δὲ, Μήδους.
 ὅτοι δὲ πλῆθος μὲν ἔκ ἐλάσσονες ἔσαν
 τῶν Περσέων, ῥώμη δὲ ἕσσονες. ὥστε σύμ-
 πανίαις, τριήκοντα μυριάδας γενέσθαι σὺν
 ἱππεῦσι.

ριδ'. Εν δὲ τῷ τῷ χρόνῳ ἐν τῷ
 Μαρδόνιός τε τὴν στρατιὴν διέκρινε, καὶ
 Ξέρξης ἦν περὶ Θεσσαλίην, χρηστήριον
 ἐληλύθει ἐκ Δελφῶν Λακεδαιμονίοισι,
 Ξέρξεα αἰτέειν δίκας τῷ Λεωνίδεω Φόνος,
 καὶ τὸ διδόμενον ἐξ ἐκείνου δέκεσθαι. πέμ-
 πσι δὴ κήρυκα τὴν ταχίστην Σπαρτιτῆ-
 ται· ὅς ἐπειδὴ κατέλαβε ἔβσαν ἔτι πᾶ-
 σαν τὴν στρατιὴν ἐν Θεσσαλίῃ, ἐλθὼν ἐς
 ὅψιν τὴν Ξέρξεω, ἔλεγε τάδε· ὦ βασι-
 λεῦ Μήδων, Λακεδαιμόνιοί τε σε καὶ
 Ἡρακλεῖδαι οἱ ἀπὸ Σπάρτης αἰτέουσι
 Φόνος δίκας, ὅτι σφέων τὸν βασιλῆα
 ἀπέκτεινας ῥυόμενον τὴν Ἑλλάδα· ὃ
 δὲ, γελάσας τε καὶ καταχῶν πολλόν·

χρόνον, ὥς οἱ ἐτύγχανε παρεσεῶς Μαρδόνιος, δεικνὺς ἐς τῷτον, εἶπε, ‘Τοιγάρ σφι Μαρδόνιος ὁδε δίκας δώσει τοιαύτας οἷας ἐκείνοισι πρέπει.’ ὁ μὲν δὴ, δεξάμενος τὸ ῥηθὲν, ἀπαλλάσσεται.

ριέ. Ξέρξης δὲ Μαρδόνιον ἐν Θεσσαλίῃ καταλιπὼν, αὐτὸς ἐπορεύετο κατὰ τάχος ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ ἀπικνέεται ἐς τὸν πόρον τῆς διαβάσιος, ἐν πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρησι, ἀπάγων τῆς σραλῆς ὕδεν μέρος, ὥς εἶπαι. ὅκx δὲ πορευόμενοι γινοίατο, καὶ κατ’ ὅς τινες ἀνθρώπων, τὸν τετέων καρπὸν ἀρπάζοντες ἐσίτεοντο· εἰ δὲ καρπὸν μηδένα εὔροien, οἱ δὲ τὴν ποίην τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην, καὶ τῶν δενδρέων τὸν Φλοιὸν περιλέποντες, καὶ τὰ Φύλλα καταδρέποντες κατήοδιον, ὁμοίως τῶν τε ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων καὶ ἔλιπον ὕδεν. ταῦτα δ’ ἐποίειν ὑπὸ λιμῷ. ἐπιλαβὼν δὲ λοιμός τε τὸν^d σραλὸν καὶ δυσεντερίη κατ’ ὁδὸν ἔφθειρε. τὰς δὲ καὶ

^d λοιμός τότε τὸν.

redito, ‘ Hic, inquit, (monstrato Mar-
 ‘ donio, ut ille ei assistebat) poenas tales
 ‘ dabit quales illos decet.’ Caduceator
 hoc responso accepto discessit.

115. Xerxes Mardonio in Thessalia
 relicto, ipse ad Hellespontum ire matura-
 bat: intraque quinque et quadraginta dies
 ad trajectus locum pervenit, nullam, ut ita
 dicam, partem copiarum ducens: quo-
 cunque autem veniebant, et ad quoscun-
 que homines, eorum direptis fructibus
 vescebantur: ubi autem nihil fructuum
 reperiebant, ipsa herba, ut e solo germi-
 nabat; et arborum delibratis corticibus,
 et strictis frondibus utebantur tam agre-
 stium quam mansuetarum, nihil omnino
 relinquentes. hoc autem prae fame fa-
 cere cogebantur. Quos deinde pestilentia
 excipiens ac dysenteria, vel alvi tormina,
 inter viam extinguebat. Eorum etiam

nonnullos Xerxes aegrotos reliquit, injungens civitatibus, ut in quamque veniebat, uti illos curarent et pascere: quosdam etiam in Thessalia, et aliquot in Siri Paeoniae, et in Macedonia; ubi sacrum Jovis currum, quem in Graeciam tendens reliquerat, reversus non offendit. Eum Pacones Thracibus quum dedissent, tamen reposcenti Xerxi dixere, equas pascentes fuisse abactas a Thracibus superioribus, qui Strymonis circa fontes incolerent.

116. Quo in loco rex Bisaltarum ac terrae Crestonicae, Thrax, facinus supernaturam fecit. hic et se volentem negavit Xerxi servitutum, coque in superiora ad montem Rhodopen abiit: et filiis interdixit adversus Graeciam militare. Illi patre contemptui habito, sive alioqui belli libidine inspicundi, militavere cum Persa. qui postquam incolumes reverterunt omnes.

νοσέοντάς αὐτέων κατέλιπε, ἐπιτάσων
τῇσι πόλισι, ἵνα ἐκάστοτε γίνοιτο^ε ἐλαύ-
νων, μελεδαίνειν τε καὶ τρέφειν· ἐν Θεσ-
σαλίῃ τέ τινας, καὶ ἐν Σίρι τῆς Παιονίης,
καὶ ἐν Μακεδονίῃ. ἔνθα καὶ τὸ ἱρὸν ἄρμα
καταλιπὼν τῷ Διὸς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλ-
λάδα ἤλαινε ἀπιὼν, καὶ ἀπέλαβε· ἀλλὰ
δόντες οἱ Παῖνες τοῖσι Θρηῖξι, ἀπαιτέ-
οντος Ξέρξεω, ἔφασαν νεμομένας ἀρπα-
χθῆναι ὑπὸ τῶν ἄνω Θρηϊκῶν τῶν περὶ
τὰς πηγὰς τῷ Στρυμόνος οἰκομένων.

ρισ'. Ἐνθα καὶ ὁ τῶν Βισαλτέων βα-
σιλεὺς γῆς τε τῆς Κρησωνικῆς, Θρηῖξ,
ἔργον ὑπερφυῆς εἰργάσατο· ὅς ἔτε αὐτὸς
ἔφη τῷ Ξέρξῃ ἐκὼν εἶναι δελεῦσιν, ἀλλ'
οἰχέλο ἄνω ἐς τὸ ἔρος τὴν Ῥοδόπην, τοῖσι
τε παισὶ ἀπηγόρευε μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ
τὴν Ἑλλάδα. οἱ δὲ, ἀλογήσαντες, ἢ ἄλ-
λως σφι θυμὸς ἐγένετο θεήσασθαι τὸν πό-
λεμον, ἐστρατεύοντο ἅμα τῷ Πέρσῃ. ἐπεὶ
δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες, ἔξ ἑόντες,

^ε γίνεται.

ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατήρ τῆς ὀφθαλμῆς,
διὰ τὴν αἰτίην ταύτην. καὶ ἔτοι μὲν τῷ-
τον τὸν μισθὸν ἔλαβον.

ριζ'. Οἱ δὲ Πέρσαι ὡς ἐκ τῆς Θρηϊκῆς
πορευόμενοι ἀπὶ κονίον ἐπὶ τὸν πόρον, ἐπει-
γόμενοι, τὸν Ἑλλήσποντον τῇσι νηυσὶ
διέβησαν ἐς Ἀβυδον. τὰς γὰρ χεδίας ἔκ
εὖρον ἔτι ἐντεταμένας, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶ-
νος διαλελυμένας. ἐνθαῦτα δὴ κατεχό-
μενοι, σιτία πλέω ἢ κατ' ὁδὸν ἐλάγχα-
νον· ὁδὲνα τε κόσμον ἐμπιπλάμενοι, καὶ
ὑδάτα μεταβάλλοντες, ἀπέθνησκον τοῦ
σρατῶ τῷ περιέοντι πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ
ἅμα Ξέρξῃ ἀπικνέοντα ἐς Σάρδεις.

ρή'. Εἷσι δὲ καὶ ἄλλος ὁδε λεγόμενος
λόγος, ὡς, ἐπειδὴ Ξέρξης ἀπελαύνων ἐξ
Αθηναίων, ἀπὶ κετο ἐπ' Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ
Στρυμόνι, ἐνθεῦτεν ἔκέτι ὁδοιπορήσει διε-
χρήτο^ε, ἀλλὰ τὴν μὲν σρατιὴν Ὑδάρνει
ἐπιτρέπει ἀπάγειν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον,
αὐτὸς δ' ἐπὶ νηὸς Φοινίως ἐπιβὰς, ἐκο-

nes (erant autem sex) ob eam culpam oculos pater effodit. Et isti quidem hanc mercedem acceperunt.

117. Persae autem, ubi ex Thracia ad trajectum pervenere, urgentes Hellespontum navibus trajecere ad Abydum. non enim intentas adhuc rates invenere, sed tempestate dissolutas. Ibi copiosiore quam in itinere commeatum adepti, nullo cum modo sese reficientes, ac mutatis aquis, permulti interibant de exercitu qui supererat: ceteri cum Xerxe Sardes pervenere.

118. Narratur autem et alia haec res, Xerxem, posteaquam Athenis profectus venit ad Eïonem urbem Strymoni appositam, illinc non amplius per viam iter fecisse: sed exercitu Hydarni permissio, quem ad Hellespontum deduceret, ipsum navem Phoenissam conscendisse, ut

in Asiam se reciperet: et dum cursum tenet, a Strymonia ingenti vento et fluctuoso fuisse exceptum; et eo vehementius tempestate vexatum quod navis referta vectoribus erat, utpote quum super contabulata essent frequentes Persae qui cum Xerxe vehabantur. Ibi metu perculsum regem cum clamore interrogasse gubernatorem num qua salus eis esset. Et quum ille respondisset, ‘Here, nulla admodum
 ‘est, nisi horum multorum propugnato-
 ‘rum aliqua fiat abitio:’ tunc Xerxem eo audito ita loquutum, ‘Viri Persae, nunc
 ‘aliquis vestrûm declaret se curam habere
 ‘regis.’ in vobis enim videtur sita esse salus mea. Haec ubi dixit Xerxes, illos eo adorato exsiluisse in mare: atque ita levata navi, Xerxem incolumem in Asiam pervenisse. Et ubi primum in terram egressus est, hoc egisse: gubernatorem,

μίζετο ἐς τὴν Ασίην. πλέοντα δὲ μιν ἄνε-
 μον Στρυμονίην ὑπολαβεῖν μέγαν κῆ κυ-
 ματίνην· καὶ δὴ, μᾶλλον γάρ τι χειμαί-
 νεσθαι γεμάσης τῆς νηὸς, ὥστε ἐπὶ τοῦ
 κατασρώματος ἐπεόντων συχνῶν Περ-
 σέων τῶν σὺν Ξέρξῃ κομιζομένων, ἐνθαῦ-
 τα ἐς δεῖμα πεσόντα τὸν βασιλῆα, εἶρε-
 σθαι βώσαντα τὸν κυβερνήτηα, εἴ τις ἐσί-
 σφι σωτηρίη. καὶ τὸν εἶπαι, ‘ Δέσποτα,
 ‘ ἔκ ἔστιν ὕδαμιν, εἰ μὴ τεττέων ἀπαλ-
 ‘ λαγή τις γένηται τῶν πολλῶν ἐπίθα-
 ‘ τέων.’ καὶ Ξέρξεα λέγεται ἀκέσαντα
 ταῦτα, εἶπαι, ‘ Ἄνδρες Πέρσαι, νῦν τις
 ‘ διαδεξάτω ὑμέων βασιλῆος κηδόμενος’
 ἐν ὑμῖν γὰρ οἴκε⁸ ἐμοὶ εἶναι ἢ σωτηρίη.
 τὸν μὲν ταῦτα λέγειν· τὸς δὲ, προσκυ-
 νέοντας, ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν· καὶ
 τὴν νῆα ἐπικυφιοθεῖσαν, ἔτω δὴ ἀποσω-
 θῆναι ἐς τὴν Ασίην. ὡς δὲ ἐκβῆναι τά-
 χιστα ἐς γῆν τὸν Ξέρξεα, ποιῆσαι τοιόνδε·
 ὅτι μὲν ἔσωσε βασιλῆος τὴν ψυχὴν, δα-

⁸ οἴκε.

ρήσαοθαι χρυσέῃ σφάνῃ τὸν κυβερνήτεα·
ὅτι δὲ Περσέων πολλὰς ἀπώλεσε, ἀπο-
ταμῆν τὴν κεφαλὴν αὐτῷ.

ριθ'. Οὗτος δὲ ἄλλως λέγεται ὁ λόγος
περὶ τοῦ Ξέρξεω νόστου, ὕδαμῶς ἔμοιγε
πιστός, ὅτε ἄλλως, ὅτε τὸ Περσέων τῷ-
το πάθος. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα ὅτω ἐρρήθη
ἐκ τῷ κυβερνήτεω πρὸς Ξέρξεα, ἐν μυρίη-
σι γνώμησι μίην ὅκ' ἔχω ἀντίξουν, μὴ
ὅκ' ἂν ποιῆσαι βασιλῆα τοιόνδε· τὸς μὲν
ἐπὶ τῷ κατασρώματος, καταβιάσαι ἐς
κοίλῃν νῆα, ὄντας Πέρσας, καὶ Περ-
σέων τὸς πρώτους· τῶν δ' ἐρετέων, ὄντων
Φοινίκων, ὅκως ὅκ' ἂν ἴσον πλῆθος ταῖσι
Πέρσῃσι ἐξέβαλε ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ'
ὁ μὲν (ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται^h) ὁδῶ
χρεώμενος ἅμα τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἀπενό-
σησε ἐς τὴν Ἀσίην.

ρκ'. Μέγα δὲ καὶ τόδε μαρτύριον· φαί-
νεται γὰρ Ξέρξης ἐν τῇ ὀπίσῳ κομιδῇ
ἀπικόμενος ἐς Αἶδον, καὶ ξεινίην τέ σφι

^h πρότερον εἴρηται.

quod regis quidem animam servasset, aurea corona donasse; quod autem multos Persarum perdidisset, decollasse.

119. Hic autem alter modus qui narratur reversionis Xerxis, haudquaquam fidem apud me habet cum propter alia, tum propter istum casum Persarum. nam si ista regi a gubernatore sic dicta sunt, in infinitis sententiis unam non habeo repugnantem regem non fecisse istud: illos quidem Persas in tabulato iussurum in cavam navem demitti, utpote qui et Persae et primores Persarum essent, at remigum, qui erant Phoenices, multitudinem Persis numero parem in mare ejecturum. Sed is (ut dictum est superius) itinere pedestri cum reliquo exercitu in Asiam reversus est.

120. Cujus rei id quoque magno est testimonio, quod apparet, Xerxem, quum rursus in Asiam reciperet se, Abdera per-

venisse, et hospitii foedus cum illis pactum esse, et acinace aureo eos ac tiara auro intertexta donasse: et ut ipsi oppidani ajunt, quod apud me fide caret, Xerxes, postquam ex Athenis retro fugit illic primum zonam solvit utpote jam terrore liber. Sunt autem Abdera propius ad Hellespontum sita quàm Strymon, atque Eion, unde navem illum conscendisse ferunt.

121. Ceterum Graeci posteaquam Andrum expugnare nequibant, conversi in Carystum, vastato illorum agro rediere Salaminem. Ibi ante omnia diis primitias exemerunt cum alias, tum Phoenissas triremes tres: quarum una reponeretur apud Isthmum, quae ad meam usque memoriam extabat; altera apud Sunium, tertia Ajaci illic apud Salaminem. Post hoc praedam dispartivere, et primitias Delphos misere. Ex quibus statua effecta est

συνθέμενος, καὶ δωρησάμενος αὐτὸς ἀκινάκη τε χρυσέῳ καὶ τιήρεϊ^α χρυσοπάσῳ. καί, (ὥς αὐτοὶ λέγῃσι Ἀθδηρῖται, λέγοντες μὲν ὕδαμῶς ἐμοὶ πῖσά) πρῶτον ἐλύσατο τὴν ζώνην Φεύγων ἐξ Ἀθηναίων ὀπίσω, ὡς ἐν ἀδείῃ ἐών. πρὸς τῷ Ἑλλησπόντῃ δὲ μᾶλλον τὰ Ἀθδηρα ἰδρυται, ἢ τῷ Στρυμόνος, καὶ τῆς Ηἰόνος. ὅθεν δὴ μιν Φασὶ ἐπιβῆναι ἐπὶ τὴν νῆα.

ῥκα'. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεὶ τε ἐκ οἰοί τε ἐγένοντο ἐξελεῖν τὴν Ἀνδρον, τραπόμενοι ἐς Κάρυσον, καὶ δηιώσαντες αὐτέων τὴν χώραν, ἀπαλλάσσοντο ἐς Σαλαμῖνα. πρῶτα μὲν νυν τοῖσι θεοῖσι ἐξεῖλον ἀκροθίνια ἀλλά τε καὶ τριήρεας τρεῖς Φοινίσας· τὴν μὲν, ἐς Ἰοῦμόν ἀναθεῖναι, ἥπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦν· τὴν δὲ, ἐπὶ Σύνιον· τὴν δὲ, τῷ Αἴαντι αὐτῷ ἐς Σαλαμῖνα. μετὰ δὲ τῷτο, διεδάσαντο τὴν ληϊήν, καὶ τὰ ἀκροθίνια ἀπέπεμψαν^β ἐς Δελφός· ἐκ τῶν ἐγένετο ἀνδριάς ἔχων ἐν

^α τριήρεϊ. ^β ἐπιμψαν.

τῇ χειρὶ ἀκρωτήριον νηὸς, ἑὼν μέγαθος
 δυωκαίδεκα^ς πηχέων· ἐσήκее δὲ οὗτος
 τῇπερ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ὁ χρύ-
 σεος.

ρκβ'. Πέμφαντες δὲ ἀκροθίνια οἱ Ἕλ-
 ληνες ἐς Δελφοὺς, ἐπηρώτεον τὸν θεὸν κοι-
 νῇ, εἰ λελάβηκε πλήρεα καὶ ἀρεσὰ τὰ
 ἀκροθίνια. ὁ δὲ παρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν
 ἄλλων ἔφησε ἔχειν, παρ' Αἰγινήτων
 δὲ, ὅ· ἀλλ' ἀπαίτεε αὐτοὺς τὰ ἀρισηΐα
 τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινῆται
 δὲ πυθόμενοι, ἀνέθεσαν ἀσέρας χρυσέας,
 οἱ ἐπὶ ἰς ὃ χαλκὲς ἐστῶσι τρεῖς ἐπὶ τῆς
 γωνίης, ἀγχοτάτω τοῦ Κροίσου^ς κρη-
 τήρος.

ρκγ'. Μετὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τῆς ληΐης
 ἐπλῶον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸν Ἰοῦμόν, ἀρι-
 σηΐα δώσοντες τῷ ἀξιωτάτῳ γενομένῳ
 Ἑλλήνων ἀνὰ τὸν πόλεμον τῷτον. ὥς δὲ
 ἀπκόμενοι οἱ στρατηγοὶ διένεμον^ς τὰς ψή-
 φους ἐπὶ τῷ Ποσειδέωνος τῷ βωμῷ, τὸν

^ς δυώδεκα. ^ς Κροίσου. ^ς διενίμοντο.

longitudine cubitorum duodecim, aplus-
tre manu sustinens; eodem in loco stans,
ubi Alexander Macedo aureus.

122. Missis Delphos primitiis, Graeci publice deum percontati sunt, nunquid perfectas et gratas primitias accepisset. Quibus ille respondit habere se a Graecis quidem aliis, verum non ab Aeginetis: sed reposcebat eos donum optime navatae ad Salaminem operae in pugna navali. Id quum audissent Aeginetae, aureas stellas tres dedicaverunt, quae super malum navis aereum stant apud angulum, proxime Croesi craterem.

123. Post dispartitam praedam Graeci ad Isthmum navigaverunt, daturi virtutis praemium Graecorum meritissimo in hoc bello. Eò ubi perventum est, duces Graeci in aram Neptuni suam quisque sententiam scriptam detulere, quemnam ex omnibus primum et quem secundum

judicarent. In ea autem suum quisque nomen inscripsit, se illum qui praestantissimus extitisset existimans: sed in secundis partibus Themistocli adjudicandis plerique congruerunt. Ita quum singuli in primo loco singulos calculos haberent, in secundo Themistocles multo superior extitit.

124. Et licet hanc rem Graeci livore superfederint judicare, in suam quisque patriam reiecti, tamen Themistocles et habitus est et celebratus per universam Graeciam omnium Graecorum longe prudentissimus. Ipse tamen quia victor non fuisset honore affectus ab iis qui ad Salaminem dimicassent, ut honore afficeretur Lacedaemonem se contulit. Eum Lacedaemonii et splendide exceperunt, et magnifice honoraverunt: et primas quidem partes rei bene gestae, Eurybiadae; solertiae vero ac dexteritatis, Themistocli dederunt, utrumque oleagina corona donan-

πρῶτον καὶ τὸν δεύτερον κρίνοντες ἐκ πάντων· ἐνθαῦτα πᾶς τις αὐτέων ἐωϋτῶ ἐτίθετο τὴν ψῆφον, αὐτὸς ἕκαστον δοκέων ἄριστος γενέσθαι. δεύτερα δὲ, οἱ πολλοὶ συνεξέπιπτον Θεμισοκλῆα κρίνοντες. οἱ μὲν δὴ ἐμνηνῶντο· Θεμισοκλῆς δὲ δευτερείοισι ὑπερεβάλλειο πολλόν.

ρκδ'. Οὐ βελομένων δὲ ταῦτα κρίνειν τῶν Ἑλλήνων φθόνῳ, ἀλλ' ἀποπλώνων ἐκάστων ἐς τὴν ἐωϋτῶν ἀκρίτων, ὅμως Θεμισοκλῆς ἐβώσθη τε καὶ ἐδοξώθη εἶναι ἀνὴρ πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ὅτι δὲ νικῶν ἐκ ἐτιμήθη πρὸς τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Λακεδαίμονα ἀπίκητο, θέλων τιμηθῆναι· καὶ μιν Λακεδαιμόνιοι καλῶς μὲν ὑπεδέξαντο, μεγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀρισηΐα μὲν νυν ἔδοσαν Εὐρυβιάδῃ ἐλαίης σέφανον· σοφίης δὲ καὶ δεξιότητος, Θεμισοκλείῃ, καὶ τῷ τῷ σέφανον ἐλαίης. ἔδωρή-

σαντο δέ μιν ὅχῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιφεύσαντι. αἰνέσαντες δὲ πολλὰ, προέπεμψαν ἀνιόντα τριηκόσιοι Σπαρτιητέων λογάδες, ὅτοι οἵπερ ἱππέες καλέονται, μέχρι ἔρων τῶν Τεγεητικῶν. μῦνον δὲ τῆτον πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Σπαρτιῆται προέπεμψαν.

ρκέ. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος ἀπίκετο εἰς τὰς Αθήνας, ἐνθαῦτα Τιμόδημος Αφιδναῖος, τῶν ἐχθρῶν μὲν τῶν Θεμισοκλέος ἐὼν, ἄλλως δὲ ὅ τῶν ἐπιφανέων, φθόνῳ καταμαρπλέων, ἐνείκεε τὸν Θεμισοκλῆα, τὴν εἰς Λακεδαίμονα ἀπίξιν προφέρων, ὡς διὰ τὰς Αθήνας ἔχοι τὰ γέρεα τὰ παρὰ Λακεδαιμονίων, ἀλλ' ὅ δι' ἐωυτόν. ὁ δὲ, ἐπεὶ τε ἐνέκειτο^g καὶ ἔκ ἐπαύειο ταῦτα λέγων ὁ Τιμόδημος, εἶπε, ' Οὕτω ἔχει τοι ὅτ' ἂν ἐγὼ ἐὼν Βελγινίτης ἐτιμήθην ὅτῳ πρὸς Σπαρτιητέων, ὅτ' ἂν σὺ ὦ ἄνθρωπε, ἐὼν Αθηναῖος.' ταῦτα μὲν ἐς^h τοσῶτον ἐγένετο.

^f ἔχει. ^g Hae voces ἐνέκειτο καὶ non sunt in MS. ^h ταῦτα μὲν νυν ἴς.

tes: praeterea hunc vehiculo, quod Spartae erat praestantissimum: laudatumque verbis amplissimis, trecenti ex delectis Spartiatarum, qui equites vocantur, recedentem ad Tegeaticos usque fines comitati sunt. Hunc solum ex omnibus quos novimus hominibus Spartiatae abeuntem deduxerunt.

125. Eidem, postquam ex Lacedaemone Athenas venit, ibi Timodemus Aphidnaeus unus ex inimicis ejus, alioqui non e claris viris, livore insaniens, crimini dabat itionem in Spartam: dicens illum Athenarum respectu, non fui, ab Lacedaemoniis honores assequutum. Et quum non faceret finem talia dicendi, inquit ei Themistocles, ‘ O homo, ita res habet, ‘ neque ego si Belbinitanus forem, sic a ‘ Spartanis honoratus fuisssem: neque tu, ‘ etsi Atheniensis.’ Atque haec haec-

126. Artabazus autem Pharnacis filius, vir inter Persas cum antea illustris, tum ex rebus Plataeensibus factus illustrior, regem deducebat sexaginta millibus ex exercitu, unde sibi Mardonius delegerat: quem ubi trajectu tenus comitatus est, quum jam ille in Asia esset, regressus circa Pallenen agebat, utpote Mardonio per Thessaliam Macedoniamque hybernante, nec etiamdum urgente venire in alia castra, non existimabat jus esse non diripere rebelles Potidaeatas, in quos casu incidisset. Etenim Potidaeatae, postquam rex praeteriit, et classis Persica a Salamine fugiens abiit, manifeste à barbaris defece-
rant: mox aliis quoque qui Pallenen incolabant rebellantibus.

127. Tunc vero Artabazus Potidaeam obsedit: sed suspicatus etiam Olynthios ab rege deficere, et ipsam obsedit.

ρης'. Αρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκειος, ἀνὴρ
ἐν Πέρσῃσι λόγιμος καὶ πρόαθεν ἑὼν, ἐκ δὲ
τῶν Πλαταιϊκῶν καὶ μᾶλλον ἔτι γενόμε-
νος, ἔχων ἕξ μυριάδας στρατῷ τῷ^α Μαρδό-
νιος ἐξελέξατο, προέπεμπε βασιλῆα μέ-
χρι τῷ πόρῃ. ὡς δὲ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ,
ὁ δὲ, ὀπίσω πορευόμενος, κατὰ τὴν Παλ-
λήνην ἐγένετο, ἅτε Μαρδονίῳ τε χειμε-
ρίζοντος περὶ Θεσσαλίην τε καὶ Μακεδο-
νίην, καὶ ὑδὲν κω κατεπείγοντος ἦκειν ἐς
τὸ ἄλλο στρατόπεδον, ἔκ ἐδικαίς ἐντυχῶν
ἀπεσεῶσι Ποτιδαίησι μὴ ἔκ ἐξανδρα-
ποδίσασθαι σφεας. οἱ γὰρ Ποτιδαῖηται,
ὡς βασιλεὺς παρεξεληλάκει, καὶ ὁ ναυϊκὸς
τοῖσι Πέρσῃσι οἰχώκεε Φεύγων ἐκ τῆς
Σαλαμίως, ἐκ τῷ φανερῷ ἀπέσασαν ἀπὸ
τῶν βαρβάρων. ὡς δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τὴν
Παλλήνην ἔχοντες.

ρηζ'. Εἰθαῦτα δὴ Αρτάβαζος ἐπολι-
όρκει τὴν Ποτιδαίην. ὑποπτεύσας δὲ καὶ
τῷς Ολυνθίῃς ἀπίσασθαι ἀπὸ βασιλῆος,

^α ὁν.

καὶ ταύτην ἐπολιόρκεε. εἶχον δὲ αὐτὴν
 Βοτῖαῖοι, οἱ ἐκ τῆς Θερμαίας κόλπου ἔξα-
 νασάντες ὑπὸ Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ σφεας
 εἶλε πολιορκέων, καλίσφαζε ἔξαγαγὼν ἐς
 λίμνην· τὴν δὲ πόλιν παραδιδῶι Κριτοβύ-
 λῳ Τορωναίῳ ἐπιτροπεύειν^c, καὶ τῷ Χαλ-
 κιδικῷ γένει. καὶ ἔτῳ Ολυθον Χαλκιδέες
 ἔχον.

ρκή. Εξελὼν δὲ ταύτην ὁ Ἀρτάβα-
 ζος, τῇ Ποτιδαίῃ ἐντέταμένως προσεῖχε·
 προσέχοντι δὲ οἱ προθύμως συνετίθετο
 προδοσίην Τιμόξεινος ὁ τῶν Σκιωναίων
 στρατηγός· ὄντινα μὲν τρόπον, ἀρχὴν ἔγω-
 γε ἔκ ἔχω εἶπαι· (ὃ γὰρ ὦν λέγεται) τέ-
 λος μέντοι, τοιαύδε ἐγένετο· ὅπως βιβλίον
 γράψει ἢ Τιμόξεινος ἐθέλων παρὰ Ἀρ-
 τάβαζον πέμψαι, ἢ Ἀρτάβαζος παρὰ
 Τιμόξεινον, τοξεύματος παρὰ τὰς γλυφί-
 δας περιειλίζαντες, καὶ πτερύσαντες τὸ βι-
 βλίον, ἐτόξευον ἐς συγκεῖμενον χωρίον.
 ἐπαΐστος δὲ ἐγένετο ὁ Τιμόξεινος προδιδῶς

^c MS. Κριτοβύλῳ ἐπιτρέπον, omīssa voce Τορωναίῳ.

Eam autem tenebant Bottiaei, qui e sinu Thermaeo fuerant a Macedonibus eiekti. Hos Artabazus postquam obsidione cepit, in paludem deductos trucidavit, urbemque administrandam Critobulo Toronaeo tradidit, etiam huic genere Chalcidico. Ita Chalcidenses Olynthum obtinere.

128. Expugnata Olyntho Artabazus Potidaeae impensius incumbibat. Hoc faciens, cum Timoxeno Scionaeorum magistratu de facienda proditiōe transegit, prorsus incertum mihi quonam modo; neque enim traditur. ad extremum ita evenit: Quoties exaraverat libellum aut Timoxenus ad Artabazum mittere volens, aut Artabazus ad Timoxenum, eum sagittae circumvolvebant prope crenas, et aptatum quasi alas, ad locum de quo convenerat sagittam emittebat. Sed Timoxenus qui Potidaeam prodebat, pro-

ditionis compertus est. nam Artabazus ad compactum locum sagittam dirigens, frustrante jactu humerum cujusdam Potidaeatae percussit. Quem saucium turba quum circumcurrisset, ut adsolet in bello fieri, hi subito sagittam, quum animadverterent libellum, nacti detulerunt ad magistratus. aderat autem et ceterorum Pallenenfium commilitium. Perlecto libello magistratus et cognito prodicionis autore, non tamen censuerunt Timoxenum esse prodicionis supplicio plectendum, Scionacae civitatis gratia, ne in posterum semper Scionaei pro proditoribus haberentur. Atque hunc quidem in modum Timoxenus prodicionis manifestus fuit.

129. Artabazum vero tres jam menses obsidentem ingens aestus maris excepit, et is diutius: unde barbari videntes locum factum lacunosum, in Pallenen concesserunt. cujus iūneris quum duas

τὴν Ποτίδαιαν. τοξεύων γὰρ ὁ Ἀρτάβα-
ζος ἐς τὸ συγκεείμενον, ἀμαρτῶν τῷ χω-
ρίῳ τῷ τῷ, βάλλει ἀνδρὸς Πολιδαιήτεω τὸν
ὦμον· τὸν δὲ, βληθέντα περιέδραμε ὁμιλος,
(οἷα φιλέει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ) οἱ αὖ-
τίκα τὸ τόξευμα λαβόντες, ὡς ἔμαθον τὸ
βιβλίον, ἔφερον ἐπὶ τῷ σφαίρη· παρῆ-
σαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Παλληναίων συμ-
μαχίῃ. τοῖσι δὲ σφαίρησιν ἐπιλεξαμένοισι
τὸ βιβλίον, καὶ μαθῶσι τὸν αἴτιον τῆς προ-
δοσίης, ἔδοξε μὴ καταπλῆξαι Τιμόξεινον
προδοσίῃ, τῆς Σκιωναίων πόλιος εἵνεκα,
μὴ νομιζοίατο εἶναι Σκιωναῖοι ἐς τὸν μετέ-
πειτα χρόνον αἰεὶ προδόται. ὁ μὲν δὴ
τοιοῦτω τρόπῳ ἐπαίσιος ἐγένετο.

ρκθ'. Ἀρταβάζω δὲ, ἐπειδὴ πολιορκέ-
οντι ἐγεγόνεσαν τρεῖς μῆνες, γίνεται ἄμ-
πωτις τῆς θαλάσσης μεγάλη, καὶ χρόνον
ἐπὶ πολλόν. ἰδόντες δὲ αἱ βάρβαροι τένα-
γος γενόμενον, παρέσαν ἐς τὴν Παλλήνην.
ὡς δὲ τὰς δύο μὲν μοίρας διωδοιπορήκεσαν,

^d παρῆν.

ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν, τὰς διελθόν-
 τας χρῆν ἔσω εἶναι ἐν τῇ Παλλήνῃ,
 ἐπῆλθε πλημμυρὶς τῆς θαλάσσης μεγά-
 λη, ὅση ὕδαμά κω, ὡς οἱ ἐπιχώριοι λέ-
 γουσι, πολλάκις γενομένη. οἱ μὲν δὴ νέειν
 αὐτέων ἔκ ἐπισάμενοι διεφθείροντο, τὸς
 δὲ ἐπισαμένους Ποτιδαῖται ἐπιπλώσαν-
 τες πλοίοισι ἀπώλεσαν. αἴτιον δὲ λέγουσι
 Ποτιδαῖται τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημ-
 μυρίδος καὶ τῇ Περσικῇ πάθεος γενέσθαι
 τὸδε, ὅτι τῇ Ποσειδέωνος ἐς τὸν νηὸν καὶ
 τὸ ἄγαλμα τὸ ἐν τῷ προασείῳ ἡσέβη-
 σαν ἔτσι τῶν Περσέων τοίπερ καὶ διεφθά-
 ρησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. αἴτιον δὲ τῷτο
 λέγοντες, εὖ λέγειν ἔμοιγε δοκέουσι. τὸς
 δὲ περιγενομένους ἀπῆγε Ἀρτάβαζος ἐς
 Θεωσαλίην παρὰ Μαρδόνιον. ἔτσι μὲν οἱ
 προπέμφαντες βασιλῆα, ἔτω ἔπρηξαν.

ρλ'. Ὁ δὲ ναυτικός ὁ Ξέρξεω^ε περι-
 γεόμενος, ὡς προσέμιξε τῇ Ἀσίῃ, φεύγων
 ἐκ Σαλαμῖνος, καὶ βασιλῆά τε καὶ τὴν

^ε Hae duae voces ἔτω ἔπρηξαν absunt ab MS. ^ε ναυτικός
 στρατὸς ὁ Ξέρξεω.

partes permeassent, tres aliae supererant, quas ubi pertransissent, oportebat intrare Pallenem. sed eas ibi tanta maris aestuatio invasit, quanta nunquam extiterat, ut indigenae ajunt, quum ea frequenter illic acciderit. Eorum qui nandi erant ignari, interiere: qui erant gnari, eos Potidaeatae navigiis adorti trucidavere. Hujus autem aestus ac restagnationis et clâdis Persarum ferunt Potidaeatae hinc causam extitisse, quod isti e Persis qui sunt a mari oppressi, in templum Neptuni et ejus simulacrum quod situm est in suburbano, impie se gesserant. Hanc fuisse causam illi videntur mihi vere dicere. Eos autem qui superavere, Artabazus in Thessaliam ad Mardonium duxit. Et cum iis qui regem reduxerunt ita est actum.

130. Navalis autem Xerxis exercitus qui superfuerat, ubi a Salamine fugiens

attigit Asiam, rege et copiis e Chersoneso Abydum traducto, hyemavit apud Cymam. Idem primo statim vere Samum convenit, ubi nonnullae etiam naves hyemaverant. Ejus classis plerique propugnatores erant ex Persis et Medis, ducesque iis accesserant, Mardontes Bagaei, et Artayntes Artachaei filius, cujus patruelis Amitres ab eodem ascitus erat istorum collega. Hi utpote magnopere percussi, non altius processerant occasum versus, neque ullus ad hanc necessitatem eos adegit; sed Samo desidentes Ioniam custodiebant ne deficeret, trecentas naves cum Ioniis habentes. Neque expectabant Graecos in Ioniam ituros, sed illis satis fore, si sua tutarentur; ducta ex hoc conjectura, quod ipsos e Salamine fugientes non fuissent insequuti, sed libenter abscessissent. Ac mari quidem victi erant animo; at longe superiorem terra Mardo-

στρατιὴν ἐκ Χερσονήσου διεπόρθμευσε ἐς
 Αἰυδοῦν, ἐχειμέρισε ἐν Κύμῃ. ἔαρος δὲ
 ἐπιλάμψαντος, πρώϊός συνελέγετο ἐς Σά-
 μον· αἱ δὲ τῶν νηῶν καὶ ἐχειμέρισαν αὐτῷ·
 Περσέων δὲ καὶ Μήδων οἱ πλεῖνες ἐπεβά-
 τευον. στρατηγοὶ δὲ σφι ἐπῆλθον, Μαρ-
 δόντης τε ὁ Βαγαίης καὶ Αρταύντης ὁ Αρ-
 ταχαΐης· συνῆρχε δὲ τοῖσι καὶ ἀδελφιδεὸς
 αὐτῷ Αρταύντεω προσελομένος ὁ Ἀμίτρης·
 ἅτε δὲ μεγάλως πληγέντες, καὶ προϊέσαν
 ἀνωτέρω τὰ πρὸς ἐσπέρας, καὶ ἐπὶ ἀνάγ-
 καζε ἔδει· ἀλλ' ἐν τῇ Σάμῳ κατήμενοι,
 ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίην μὴ ἀποσῆ, νῆας
 ἔχοντες σὺν τῇσι ἰάσι τριηκοσίας. καὶ μὲν
 καὶ ἐδὲ προσεδέκοντο τὰς Ἑλληνας προσελεύ-
 σεσθαι ἐς τὴν Ἰωνίην, ἀλλ' ἀποχρήσειν
 σφι τὴν ἐωϋτῶν φυλάσσειν· σταθμεύμενοι
 ὅτι σφέας οὐκ ἐπεδίωξαν φεύγοντας ἐκ
 Σαλαμῖνος, ἀλλ' ἄσμενοι ἀπαλλάσσον-
 το. κατὰ μὲν νυν τὴν θάλασσαν ἐστω-
 μένοι ἔσαν τῷ θυμῷ, πεζῇ δὲ ἐδόκεον

καὶ τύποις.

πολλῷ κρατήσῃ τὸν Μαρδόνιον. ἔόντες δὲ ἐν Σάμῳ, ἅμα μὲν ἐβλεύοντο εἴ τι δυναίατο^α κακὸν τῆς πολεμίας ποίειν, ἅμα δὲ καὶ ὠτακῆσον ὅκη πεσέεται τὰ Μαρδόνις πρήγματα.

βλα'. Τῆς δὲ Ἑλλήνας τό, τε ἕαρ γενόμενον ἤγειρε, καὶ Μαρδόνιος ἐν Θεσσαλίῃ ἐών. ὁ μὲν δὴ πεζὸς ἔκω συνελέγετο· ὁ δὲ ναυτικὸς ἀπίκητο ἐς Αἴγιναν, νῆες ἀριθμὸν δέκα καὶ ἑκατόν, στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ἦν Λευτυχίδης ὁ Μενάρεος, τοῦ Ἡγησίλεω, τῆ Ἰπποκρατίδεω, τοῦ Λευτυχίδεω, τοῦ Αναξίλεω, τοῦ Αρχιδήμου, τοῦ Αναξανδρίδεω, τοῦ Θεοπόμπου, τοῦ Νικάνδρου, τοῦ Χαρίλου, τοῦ Εὐνόμου, τοῦ Πολυδέκτεος, τοῦ Πρυτάνιου, τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλέος, τοῦ Αἰρισοδήμου, τοῦ Αἰρισομάχου, τοῦ Κλεοδαίεω, τοῦ Ὑλλου, τοῦ Ἡρακλέος· ἐὼν τῆς αἰτέρης οἰκίης τῶν βασιλῶν. ἔτοι πάν-

^α δύνασθε.

nium futurum arbitrabantur. Qui dum Sami erant, simul consultabant si quid mali possent facere hostibus, simul etiam subauscultabant quonam res Mardonii caderent.

131. At Graecos excitabat tum veris adventus, tum Mardonius in Thessalia agens. et eorum quidem exercitus pedestris nondum cogeatur: naves autem Aeginam abierant numero centum ac decem, praefecto atque navarcho Leutyichide, qui fuit Menaris, qui fuit Agefilai, qui fuit Hippocratidae, qui fuit Leutyichidis, qui fuit Anaxilai, qui fuit Archidami, qui fuit Anaxandridae, qui fuit Theopompi, qui fuit Nicandri, qui fuit Charili, qui fuit Eunomi, qui fuit Polydectis, qui fuit Prytanis, qui fuit Euryphontis, qui fuit Proclis, qui fuit Aristodemi, qui fuit Aristomachi, qui fuit Cleodaei, qui fuit Hylli, qui fuit Herculis filius, ex altera regum

familia. Hi omnes, praeter duos qui post Leutychidem primi commemorati sunt, reges Spartae fuerunt: Atheniensium autem, duce Xanthippo Aripbronis filio.

132. Hac omni classe Aeginam profecta, adveniunt in Graecorum castra nuncii Ionum iidem qui paulo ante ierant Spartam ad orandos Lacedaemonios ut Ioniam liberarent, quorum unus fuit Herodotus Basilidae filius. Hi septem omnino erant, qui conjuratione inter se facta de trucidando Stratte Chii tyranno, postea conspiratione patefacta per unum qui particeps erat, ceteri qui sex erant, e Chio se subduxerunt, Spartamque se contulerunt, et tunc Aeginam, oraturi Graecos ut in Ioniam navigarent; aegreque exoratus Delon usque

τες, πλὴν τῶν δυῶν τῶν μετὰ Λευ-
τυχίδεα πρώτων καταλεχθέντων, οἱ
ἄλλοι, βασιλῆες ἐγένοντο Σπάρτης· Α-
θηναίων δὲ ἐσρατήγεε Ξάνθιππος ὁ Αῤί-
φρονος.

ρϞϚ'. Ὡς δὲ παρεγένοντο ἐς τὴν Αἴ-
γιναν πᾶσαι αἱ νῆες, ἀπίκοντο Ἰώνων
ἄγγελοι ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλή-
νων· οἱ καὶ ἐς τὴν Σπάρτην ὀλίγω πρό-
τερον τετῆν ἀπικόμενοι, ἐδέοντο Λακε-
δαιμονίων ἐλευθερῆν τὴν Ἰωνίην, τῶν καὶ
Ἡρόδοτος ὁ Βασιλιῆδεω ἦν· οἱ σασιῶταί
σφι γενόμενοι, ἐπέβλεπον θάνατον Στράτ-
τι τῷ Χίῳ τυράννῳ, ἔόντες ἀρχὴν ἐπτά.
ἐπιβλεύοντες δὲ ὡς φανεροὶ ἐγένοντο,
ἐξενείκοντος τὴν ἐπιχείρησιν ἐνὸς τῶν
μετεχόντων, ἔτῳ δὴ οἱ λοιποὶ ἔξ ἔόντες
ὑπεξέχον ἐκ τῆς Χίῳ, καὶ ἐς Σπάρτην
ἀπίκοντο, καὶ δὴ καὶ τότε ἐς τὴν Αἴγι-
ναν, τῶν Ἑλλήνων δεόμενοι καταπλῶ-
σαι ἐς τὴν Ἰωνίην· οἱ προήγαγον αὐτὰς

μόγισ μέχρι Δήλου. τὸ γὰρ προσωτέρω
 πᾶν δεινὸν ἦν τοῖσι Ἑλλησι, ὅτε τῶν
 χώρων ἔδσι ἐμπεύροισι, στρατῆς τε πάν-
 τα πλέα ἐδόκεε εἶναι· τὴν δὲ Σάμον
 ἠπιστάλο δόξη καὶ Ἡρακλέας σήλας ἴσον
 ἄπέχειν. συνέπιπτε δὲ τοιάτῳ, ὥστε τὸς
 μὲν βαρβάρους τὸ πρὸς ἐσπέρης ἀνωτέρω
 Σάμῃ μὴ τολμᾶν καταπλῶσαι καταρ-
 ῥωδηκότας, τὸς δὲ Ἑλληνας, χρηιζόν-
 των Χίων τὸ πρὸς τὴν ἡῶ κατωτέρω
 Δήλου. οὕτω δέος τὸ μέσον ἐφύλασσόν
 σφρων.

εργ'. Οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες ἐπλῶον ἐς
 τὴν Δῆλον· Μαρδόνιος δὲ περὶ τὴν Θεσ-
 σαλίην ἐχείμαζε. ἐνθεῦτεν δὲ ὀρμεώμενος,
 ἐπέμπε κατὰ τὰ χρηστήρια ἄνδρα Εὐρω-
 πέα γένος, τῷ ὄνομα ἦν Μῦς· ἐντειλά-
 μενος πανταχῇ μιν χρησάμενον ἐλθεῖν,
 τῶν οἷά τε ἦν σφι ἀποπειρήσασθαι. ὅ,τι
 μὲν βυλόμενος ἐκμαθέειν πρὸς τῶν χρη-
 στήριων ταῦτα ἐνετέλλετο, ἐκ ἔχω φρά-

perduxere. Nam ulteriora omnia Graecis formidolosa erant, cum locorum ignaris, tum plena omnia hostium esse videbantur, et Samum vero sciebant opinione et Herculis columnas tantundem distare. Contigitque huic rei, ut neque barbari occidentem versus supra Samum navigare auderent, metu perterriti; neque Graeci Chiorum rogatu, orientem versus, infra Delon. ita timor medium eorum tuebatur.

133. Dum Graeci navigavere Delon, Mardonius qui in hibernis circa Thessaliam erat, inde movens misit ad oracula quendam genere Europensem, cui nomen Mus, jubens ut ubicunque consulens vaderet ac pertentans quae liceret. Quid tandem volens ab oraculis scire talia mandaverit, haud compertum habeo. non

enim memoratur: opinor autem ob nihil aliud misisse quam de rebus praesentibus.

134. Constat hunc Myn in Lebadiam venisse, et mercede corrupto quodam indigenarum ad Trophonium descendisse, et in Abas Phocensium, ad oraculum: quinetiam ad Thebas primum quum adisset, ibi tum Apollinem Ismenium consuluisse, quod illic, quemadmodum in Olympia, fas est in templis sciscitari oracula: tum ab quodam peregrino et non Thebano, pecunia corrupto, impetravisse ut in Amphiaraei iret dormitum. Ideo autem nemini Thebano licet eo in loco vaticinari, quod quum Amphiaraus optionem eis per oracula dedisset, utrum mallent eligere ex his, vate uti se an auxiliatore, alterutro carentes: Thebani sibi auxiliatorem eum maluerunt. ea propter nefas est ulli Thebano illic obdormiscere.

σαι· (ὃ γὰρ ὧν λέγεται) δοκέω δ' ἔγωγε
περὶ τῶν παρεόντων πρηγμάτων, καὶ ἔκ
ἄλλων πέρι πέμψαι.

ρλδ'. Οὗτος ὁ Μῦς ἔς τε Λεβάδειαν
ἀπικόμενος φαίνεται, καὶ μιᾷ πείσας
τῶν ἐπιχωρίων ἄνδρα, καταβῆναι παρὰ
Τροφώνιον· καὶ ἔς Αἶας τὰς Φωκέων
ἀπικόμενος ἐπὶ τὸ χρηστήριον. καὶ δὴ καὶ
ἔς Θήβας πρῶτα ὡς ἀπίκετο, τῆτο μὲν,
τῷ Ισμηνίῳ Απόλλωνι ἐχρήσατο· ἔσι δέ,
κατάπερ ἐν Ολυμπίῃ, ἱροῖσι αὐτόθι χρη-
σηριάζεσθαι. τῆτο δέ, ξεινόν τινα καὶ ὃ
Θηβαῖον χρήμασι πείσας, καλεκοίμισε ἔς
Ἀμφιάρεω^α. Θηβαίων δὲ ὕδενι ἔξεσι μαν-
τεύεσθαι αὐτόθι διὰ τόδε· ἐκέλευσέ σφας^β
ὁ Ἀμφιάραος διὰ χρηστηρίων ποιούμενος, ὁ-
κότερα βέλονται ἐλέεσθαι τεττέων, ἐωϋτῷ
ἢ ἅτε μάντι χρέεσθαι, ἢ ἅτε συμμάχῳ,
τῷ ἑτέρῳ ἀπεχομένῳ· οἱ δὲ σύμμαχόν μιν
εἶλοντο εἶναι. διὰ τῆτο μὲν ἔκ ἔξεσι Θη-
βαίων ὕδενι αὐτόθι κατακοιμηθῆναι.

^α Ἀμφιάραον.

^β ἐκέλευέ σφας.

ρλέ'. Τότε δὲ θώύμά μοι μέγιστον γε-
 νέσθαι λέγεται ὑπὸ Θεβαίων. ἐλθεῖν
 ἄρα τὸν Εὐρώπεια Μῦν, περισφωρόμενον
 πάντα τὰ χρησθήρια, καὶ ἐς τῷ Πτώσ
 Απόλλωνος τὸ τέμενος· τῷτο δὲ τὸ ἱρὸν,
 καλέεται μὲν Πτώων, ἔστι δὲ Θεβαίων,
 κέεται δὲ ὑπὲρ τῆς Καπαίδος λίμνης πρὸς
 ἔρει, ἀγχοτάτω Ακραιφίης πόλιος. ἐς
 τῷτο τὸ ἱρὸν ἐπεὶ τε παρελθεῖν τὸν κα-
 λεόμενον τῷτον Μῦν, ἔπεσθαι δὲ οἱ^c τῶν
 ἀσῶν αἰρετὸς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τῷ κοινῷ,
 ὡς ἀπογραφόμενους τὰ θεσπιεῖν ἔμελλε.
 καὶ πρόκα τε τὴν πρόμαντιν βαρβάρῳ
 γλώσση χρᾶν· καὶ τῆς μὲν ἐπομένους τῶν
 Θεβαίων ἐν θώύματι ἔχεσθαι ἀκρόντας
 βαρβάρους γλώσσης ἀντὶ Ἑλλάδος· οὐδὲ
 ἔχειν, ὅ,τι χρήσονται τῷ παρεόντι πρήγ-
 ματι· τὸν δὲ Εὐρώπεια Μῦν ἔξαρκάσαντα
 παρ' αὐτέων τὴν ἐφερόντο δέλτων, τὰ λε-
 γόμενα ὑπὸ τῷ προφήτεω γράφειν ἐς αὐ-
 τήν. (Φάναι δὲ Καρίη μιν γλώσση χρᾶν)

* ἐπιστάται οἱ.

135. Tunc autem maximum extitisse miraculum a Thebanis mihi narratur: Myn Europensem, peruestigatis omnibus oraculis, isse etiam ad fanum Apollinis Ptoi. vocatur autem id fanum ita; sed est Thebanorum, situm supra paludem Copaidem, ad montem, proxime urbem Acraephiam. Ad hoc templum postquam pervenisset is qui Mus appellaretur, sequutos eum tres urbanos viros publice delectos ad describenda ea quae homini responderentur. et statim antistitem barbara lingua usam: et qui eos subsequerentur, stupuisse audientes barbaram linguam pro Graeca. Quumque nescirent quid in praesenti negotio agerent, Myn Europensem pugillares ab eis quos ferebant abstulisse, et in illis ea quae dicerentur a propheta exarasse, eaque, ut dicebant, lingua Carica: et ubi illa scrip-

fisset, digressum in Thessaliam abiisse.

136. Ea Mardonius intelligens quid dicerent, nuntium dehinc Athenas mittit Alexandrum Macedonem Amyntae filium, tum quia in eum propensi erant Persae, (quippe cujus sororem Gygaeam Amyntae filiam in matrimonio habuerat Bubares vir Perses, ex qua genuerat Amyntam in Asia, avi materni ferentem nomen, cui ab rege data erat colenda urbs Phrygiae Alabanda) tum quia audiebat hospitem atque munificum esse virum, Mardonius mittendum duxit: hac praecipue ratione arbitratus se conciliaturum sibi Athenienses, populum et multum et strenuum esse audiens, et qui cladis Persicae in mari acceptae praecipuus autor extitisset. Quibus sibi conciliatis,

συγγραφάμενον δὲ, οἷχεσθαι ἀπίοντα ἐς
Θεσσαλίην.

ρλς'. Μαρδόνιος δὲ ἐπιλεξάμενος ὅ,τι
δὴ ἦν λέγοντα τὰ χρηστήρια, μεία ταῦτα
ἔπεμψε ἄγγελον ἐς Αθήνας Αλέξανδρον
τὸν Αμύντεω, ἄνδρα Μακεδόνα· ἅμα μὲν,
ὅτι οἱ προσκηδέες οἱ Πέρσαι ἔσαν. (Αλε-
ξάνδρου γὰρ ἀδελφεὴν Γυγαίην, Αμύντεω
δὲ θυγατέρα, Βαβάρης ἀνὴρ Πέρσης ἔχε,
ἐκ τῆς οἱ ἐγγεγόνει Αμύντης ὁ ἐν τῇ Ασίῃ,
ἔχων τὸ ἔνομα τοῦ μητροπάτορος· τῷ
δὴ ἐκ βασιλῆος τῆς Φρυγίης ἐδόθη Αλά-
βανδα πόλις μεγάλη νέμεσθαι) ἅμα τε ὁ
Μαρδόνιος πυθόμενος ὅτι πρόξενός τε εἶη
καὶ εὐεργέτης ὁ Αλέξανδρος, ἔπεμπε. τὸς
γὰρ Αθηναίους ἔτω ἐδόκεε μάλιστα προσ-
κτήσεσθαι, λεῶν τε πολλὸν ἄρα ἀκέρων
εἶναι καὶ ἄλκιμον· τά τε κατὰ τὴν θά-
λασσαν συντυχόντά σφι παθήματα κα-
τεργασαμένους μάλιστα Αθηναίους ἠπίστα-
το. τῷ δὲ προσγενομένων, κατήλπιζε

εὐπετέως τῆς θαλάσσης κρατήσῃν τά-
περ ἂν καὶ ἦν. πεζῇ τε ἐδόκεε πολλῶ
εἶναι κρέατων. ὕτω τε ἐλογίζετο κατύ-
περθέ οἱ τὰ πρήγμαλα ἔσεσθαι τῶν Ἑλ-
ληνικῶν. τάχα δ' ἂν καὶ τὰ χρηστήρια
ταῦτά οἱ προλέγοι^d συμβαλεούηα σύμ-
μαχον τὸν Αθηναῖον ποιέεσθαι· τοῖσι δὲ
πειθόμενος ἔπεμπε.

ρλζ'. Τῷ δὲ Αλεξάνδρῳ τέττα ἑβδομος
γενέτωρ Περδίκκης ἐστὶ, ὁ κλησάμενος τῶν
Μακεδόνων τὴν τυραννίδα τρόπῳ τοιῷδε·
ἐξ Αργεος ἔφυγον ἐς Ἰλλυριεὺς τῶν Τημενῶ
ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφοὶ, Γαυάνης τε καὶ
Αέροπος καὶ Περδίκκης· ἐκ δὲ Ἰλλυρικῶν
ὑπερβαλόντες ἐς τὴν ἄνω Μακεδονίην,
ἀπίκοντο ἐς Λεβαίην πόλιν. ἐνθαῦτα καὶ
ἐθήτευσον ἐπὶ μισθῷ παρὰ τῷ βασιλεῖ, ὁ
μὲν, ἵππους νέμων· ὁ δὲ, βοῦς· ὁ δὲ νεώ-
τατος αὐτέων Περδίκκης, τὰ λεπτά τῶν
προβάτων. ἔσαν γὰρ τοπάλαι καὶ αἱ τυ-
ραννίδες τῶν ἀνθρώπων ἀοιδενέες χρήμασι,

^d προλέγει.

spem concipiebat facile potiundi maris, prout etiam contigisset. nam terrestribus copiis longe superior esse videbatur. Ita colligebat suas res fore superiores rebus Græcorum. Cui fortassis oracula illa reddita suadebant, ut Atheniensem sibi focitum ascisceret.

137. His obtemperans, Alexandrum hunc mittebat septimum a Perdicca, qui Macedonum tyrannidem obtinuit hunc in modum: Tres fratres a Temeno oriundi, Gavanes, Aëropus, Perdiccas, ex Argo in Illyricos profugerunt: et ex Illyris transgressi superiorem Macedoniam, pervenerunt ad urbem Lebacam. ubi se ad mercenariam operam regi locaverunt, unus quidem equis, alter vero bobus, minimus autem natu, minutis pecoribus pascendis. Erant enim olim quoque imperia hominum debilia in re nummaria,

non solum popularis status: ipsa autem regi sua uxor coquebat cibaria. Quum panis pueri mercenarii Perdiccae coqueretur, efficiebatur altero tanto major quam erat; id ipsum quoniam semper contingebat, indicavit marito. Ille ut audivit, illico eum ingressa est opinio, quasi ostentum foret, ac cederet in aliquid magnum: moxque accitis mercenariis, ut a sua terra discederent, imperavit. Et quum isti dicerent, ita demum se abscedere iustum esse, ubi mercedem accepissent: ibi rex de mercede audiens quum forte per fumarium sol penetraret in domum, 'Hunc, inquit, solem ostendens, dignam vobis mercedem reddo.' Haec audientes majores natu Gavanes et Aëropus, stetero attoniti. at puer, 'Accipimus rex quae das, prae loquutus, gladio (nam gladium gerebat) circumscripsit in pa-

ὃ μόνον ὁ δῆμος. ἡ δὲ γυνὴ τῷ βασιλῆος,
 αὐτὴ τὰ σίλῖα σφί' ἔπεσσε. ὅπως δὲ ὀπίω^ε.
 ὁ ἄρτος τῷ παιδὸς τῷ θητὸς τῷ Περδίκ-
 κευ, διπλήσιος ἐγίνετο αὐτὸς ἐωϋτῷ. ἐπεὶ
 δὲ αἰεὶ τῷτὸ τῷτο ἐγίνετο, εἶπε πρὸς
 τὸν ἄνδρα ἐωϋτῆς. ὥς δὲ ἤκασε, ἐπῆλθέ οἱ
 αὐτίκα ὥς εἴη τέρας, καὶ φέροι ἐς μέγα τι.
 καλέσας δὲ τοὺς θῆτας, προηγόρευέ σφι
 ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ γῆς τῆς ἐωϋτῷ. οἱ δὲ,
 τὸν μῖσθον ἔφασαν δίκαιον εἶναι ἀπολα-
 βόντες, ὅτ' ἔξιέναι ἐνθαῦτα ὁ βασιλεὺς,
 τῷ μῖσθῷ πέρι ἀκέσας, ἣν γὰρ κατὰ τὴν
 καπνοδόκην ἐς τὸν οἶκον ἐσέχων ὁ ἥλιος,
 εἶπε, θεοβλαβὴς γενόμενος, ' Μῖσθον δὲ
 ' ὑμῖν ἐγὼ ὑμέων ἄξιον τόνδε ἀποδίδωμι'.
 δείξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὴ Γαυάνης τε καὶ
 ὁ Αἰρόπος οἱ πρεσβύτεροι ἔφασαν ἐκπε-
 πληγμένοι, ὥς ἤκασαν ταῦτα. ὁ δὲ παῖς,
 ἐτύγχανε γὰρ ἔχων μάχαιραν, εἶπας
 τάδε, ' Δεχόμεθα ὦ βασιλεῦ τὰ διδοῖς,
 ' περιγράφει τῇ μαχαίρῃ ἐς τ' ἄδαφος τῷ
 ἔπιπτο. ε ἀπολαβόντας. g MS. τάδε ὦδε δεχόμεθα.

‘οἶκον τὸν ἥλιον.’ περιγράφας δὲ, ἐς τὸν κόλπον τρεῖς ἀρυσάμενος τῷ^h ἡλίῳ, ἀπαλάσσειο αὐτὸς τε καὶ οἱ μετ’ αὐτῷⁱ. οἱ μὲν δὴ ἀπίεσαν.

ρλή. Τῷ δὲ βασιλεῖ σημαίνει τις τῶν παρὲδρων οἷόν τι χρῆμα ποιήσῃς ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺν νόμῳ ἐκείνων ὁ νεώτατος λάβοι τὰ δεδομένα. ὁ δὲ, ταῦτα ἀκέσας, καὶ ὄξυνθείς, πέμπει ἐπ’ αὐτῆς ἱππέας ἀπολέοντας. ποταμὸς δὲ ἔστι ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύσει οἱ τετέων τῶν ἀνδρῶν ἀπ’ Ἀργεὸς ἀπόγονοι σωτήρια. ἔτος, ἐπεὶ τε διέβησαν οἱ Τημενίδαι, μέγας ἔτω ἐρρύη ὥστε τοὺς ἱππέας μὴ οἶσιν τε γενέσθαι διαβῆναι. οἱ δὲ, ἀπικόμενοι ἐς ἄλλην γῆν τῆς Μακεδονίης, οἴκησαν πέλας τῶν κήπων τῶν λεγομένων εἶναι Μίδεω τῷ Γορδίῳ· ἐν τοῖσι φύεται αὐτόματα ῥόδα, ἐν ἑκαστῷ ἔχον ἑξήκοντα φύλλα, ὁδμῇ τε ὑπερφέροντα τῶν ἄλλων. ἐν τέτοισι καὶ ὁ Σίληνός τοῖσι κήποισι ἦλκε, ὡς λέγε-

^h ἀρυσάμενος ἢ τῷ. ⁱ MS. μετ’ αὐτῷ.

‘ vimento domus solem :’ circumscriptum-
que quum ter in sinum suum haussisset,
abiit cum ceteris.

138. Quale autem esset id quod fe-
cerat puer, et quod cum illorum assensu
acceperit minimus natus, renunciat qui-
dam assessorum regi. Hoc audito, rex
ira percitus equites ad eos interimendos
mittit. Est autem in ea regione amnis
cui tanquam Sospitatori immolant ex in-
colis istis posterius ab Argo orti: hic amnis,
posteaquam cum Temenidae transierant,
ita auctus fluxit, ut ab equitibus transiri
nequirit. Temenidae in aliam Macedo-
niae plagam transgressi, habitarunt prope
hortos qui ferebantur esse Midae Gordio
geniti, quibus in hortis sua sponte nascun-
tur rosae sexagenum foliorum singulae,
fragrantiori odore quam ceterae; in qui-
bus etiam ut fertur a Macedonibus, Sile-

nus fuit exceptus. Super eos hortos situs est mons, nomine Bermius, per hyemem inaccessus. Hinc egressi postquam eam plagam obtinuerunt Temenidae, ceteram Macedoniam subegerunt.

139. Ab hoc autem Perdicca hunc in modum Alexander oriundus est: Amyntae filius fuit Alexander, Amyntas Alcetae, pater Alcetae fuit Aëropus, Aëropi Philippus, Philippi Argaeus, hujus Perdiccas, qui paravit imperium. Ita Amyntae fuit Alexander filius.

140. Qui ubi Athenas venit a Mardonio missus, ita verba fecit, ‘ Viri Athenienses, Mardonius haec inquit, Nuncius mihi ab rege venit in haec verba, Atheniensibus injurias quas mihi intulerunt omnes remitto. nunc autem, Mardonii, ita facito: partim quidem eis regionem reddito: partim aliam insuper ad istam pro suo arbitratu capiant, suis

ται ὑπὸ Μακεδόνων. ὑπὲρ δὲ τῶν κήπων
ἔρος κέεται, Βέρμιον ἔνομα, ἄβατον ὑπὸ
χειμῶνος. ἐνθεῦτεν δὲ ὀρμεώμενοι, ὡς ταύ-
την ἔχον, κατεσρέφοντο καὶ τὴν ἄλλην
Μακεδονίην.

ρλθ'. Ἀπὸ τῆς δὴ τῆ Περδίκκew Α-
λέξανδρος ὧδε ἐγεγόνει^a. Ἀμύντεω παῖς
ἦν Ἀλέξανδρος· Ἀμύντης δὲ, Ἀλκέτεω·
Ἀλκέτεω δὲ πατὴρ ἦν Αἰόπος· τῆ δὲ,
Φίλιππος· Φιλίππῃ δὲ, Ἀρχίος· τῆ δὲ,
Περδίκκης, ὁ κλησάμενος τὴν ἀρχὴν. ἐγε-
γόνει μὲν δὴ ὧδε Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω.

ρμ'. Ὡς δὲ ἀπὶ κελὸ ἐς τὰς Ἀθήνας
πεμφθεὶς ὑπὸ Μαρδονίῃς, ἔλεγε τάδε,
' Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος τάδε λέγει,
' Ἐμοὶ ἀγγελίη ἦκε παρὰ βασιλῆος, λέ-
' γισσα ἔτω, Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας
' τὰς ἐξ ἐκείνων ἐς ἐμὲ γενομένας πάσας
' μετήμι· νῦν τε ὧδε Μαρδόνιε ποίει. τῆ-
' το μὲν τὴν γῆν σφι ἀπόδος· τῆτο δὲ,
' ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἐλέοθων αὐτοὶ ἦν-

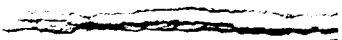
^a MS. ἐγόνει.

‘τινα ἂν ἐθέλωσι, ἔόντες αὐτόνομοι, ἰρά
 ‘τε πάντα σφι (ἦν δὴ βύλωνταί γε ἐμοὶ
 ‘ὁμολογέσθω) ἀνόρθωσαν, ὅσα ἐγὼ ἐνέ-
 ‘πρησα. τῷτέων δὲ ἀπυγμένων, ἀναγ-
 ‘καίως ἔχει μοι ποίειν ταῦτα, ἦν μὴ
 ‘τὸ ὑμέτερον αἴτιον γένηται. λέγω δὲ
 ὑμῖν τάδε, ‘Νῦν τί μαίνεσθε πόλεμον
 ‘βασιλεῖι ἀνταειρόμενοι; ἔτε γὰρ ἂν ὑ-
 ‘περβάλοιθε, ἔτε οἱαί τε ἐς ἐκ ἀντέχειν
 ‘τὸν πάντα χρόνον. εἴδετε μὲν γὰρ τῆς
 ‘Ξέρξεω στρατηλασίης τὸ πλῆθος, καὶ τὰ
 ‘ἔργα· πυρθάνεσθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρεῖ-
 ‘σάν μοι δύναμιν· ὥστε καὶ ἦν ἡμέας ὑπερ-
 ‘βάλησθε, καὶ νικήσητε, τῷπερ ὑμῖν ὕδε-
 ‘μὴ ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονέοιτε^δ, ἄλλη
 ‘παρέσαι πολλαπλησίη. μὴ ὦν βέλησθε
 ‘παρισύμενοι βασιλεῖι, σέρεσθαι μὲν τῆς
 ‘χώρης, θέειν δὲ αἰεὶ περὶ ὑμέων αὐτῶν
 ‘ἀλλὰ καταλύσεσθε^ε. παρέχει δὲ ὑμῖν
 ‘κάλλισα καταλύσασθαι, βασιλῆος ταύ-
 ‘τη ὠρμημέν^ς· ἐς ἐλευθεροί, ἡμῖν ὁ-

^δ MS. φρονίτι. ^ε καταλλάσσεισθε.

• que legibus potiantur. Quinetiam eo-
• rum templa, si mecum foedus inire vo-
• lent, omnia quae ego incendi, restituito.
• Haec quum mihi allata essent, necesse
• habeo ista exequi, nisi per vos steterit.
• Ego vero haec vobis duco dicenda.
• Nunc quid insanitis, bellum regi infe-
• rentes, cui nec unquam praestare, nec
• semper obstare poteritis? Nostis enim
• Xerxis et copias bellicas et facta: audi-
• tis quoque nunc de exercitu qui mecum
• est: quod si etiam nos superaveritis at-
• que viceritis, cujus nulla vobis, si bene
• sapitis, spes est, alius huic par exercitus
• est adfuturus. Nolite igitur, aequipa-
• rando vos regi, privari solo vestro, et
• pro vobisipsis assidue currere. imo re-
• dite in amicitiam, quum honestissime
• liceat vobis iram deponere rege huc pro-
• penso. Estote liberi, societate belli no-

‘ bīscum inīta citra dolum et fraudem.
‘ Haec me iussit, Athenienses, apud vos
‘ Mardonius dicere. Ego vero de mea
‘ in vos benevolentia nihil commemora-
‘ bo. neque enim nunc primum eam
‘ cognoveritis. Obsecro autem ut Mar-
‘ donio morem geratis, quos animadverto
‘ non semper validos fore ad gerendum
‘ cum Xerxe bellum: quales si animad-
‘ verterem esse, nequaquam huc cum his
‘ verbis venissem. Quippe regis potestas
‘ supra humanam est et manus praelonga.
‘ Quod nisi propere paciscamini, quum
‘ magnas proponant conditiones, quibus
‘ pacisci volunt, timeo vestram vicem, qui
‘ ex omnibus fociis maxime in via habi-
‘ tatis, et soli semper perdimini, et possi-
‘ deatis eximiam quandam terram in acie-
‘ rum intervallo positam. Itaque persua-
‘ deant ista vobis, quum sint illa quanti-
‘ vis pretii, si rex iste magnus vobis Grae-

' μαιχμίην συνθέμενοι ἄνευ τε δόλῃ καὶ
 ' ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα ὦ Αθη-
 ' ναῖοι ἐνετείλατό μοι εἶπαι πρὸς ὑμέας.
 ' ἐγὼ δὲ περὶ μὲν εὐνοίης τῆς πρὸς ὑμέας
 ' ἐξσης ἐξ ἐμεῦ, ὅδεν λέξω. ὃ γὰρ ἂν νῦν
 ' πρῶτον ἐκμάθοιτε. προσχρήζω δὲ ὑμέ-
 ' ων πείθεσθαι Μαρδονίῳ. ἐνορέω γὰρ ὑ-
 ' μῖν. ὃκ οἷοισί τε ἐσομένοισι τὸν πάντα
 ' χρόνον πολεμέειν Ξέρξῃ. εἰ γὰρ ἐνῶρων
 ' τῷτο ἐνὸν ὑμῖν^d, ὃκ ἂν κοτε ἐς ὑμέας
 ' ἦλθον, ἔχων λόγους τέσδε^e. καὶ γὰρ δύ-
 ' ναμιν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἢ βασιλῆός ἐσι καὶ
 ' χεῖρ ὑπερμήκης. ἦν ὦν μὴ αὐτίκα ὁ-
 ' μολογήσειε, μεγάλα προτεινόντων ἐπ'
 ' οἷσι ὁμολογέειν ἐθέλῃσι, δειμαίνω ὑπὲρ
 ' ὑμέων, ἐν τρίβῳ τε μάλις αὖ οἰκημένων
 ' τῶν συμμάχων πάντων, αἰεὶ τε φθει-
 ' ρομένων μένων, ἐξαίρετόν τι μεταίχμιον
 ' τὴν γῆν ἐκτημένων. ἀλλὰ πείθεσθε.
 ' πολλῷ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασι-
 ' λεύς γε ὁ μέγας μένοισι ὑμῖν Ἑλλήνων

^d MS. τῷτο ἐν ὑμῖν. ^e τοῖςδε.

‘ τὰς ἀμαρτάδας ἀπειὺς, ἐθέλει φίλος
 ‘ γενέσθαι.’ Ἀλέξανδρος μὲν ταῦτα ἔ-
 λεξε.

ρμα’. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πυθόμενοι ἦκειν
 Ἀλέξανδρον εἰς Αῤῥήνας, εἰς ὁμολογίην ἄζον-
 τα τῷ βαρβάρῳ Αῤῥηναίῃς, ἀναμνησθέντες
 τῶν λογίων, ὥς σφεας χρεῶν ἐσι ἅμα
 τοῖσι ἄλλοις Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πε-
 λοποννήσου ὑπὸ Μήδων τε καὶ Αῤῥηναίων,
 κάρτα τε ἔδεισαν μὴ ὁμολογήσωσι τῷ
 Πέρσῃ Αῤῥηναῖοι, αὐτίκα τέ σφι ἔδοξε
 πέμπειν ἀγγέλους. καὶ δὴ συνέπιπτε ὥς-
 τε ὁμῶς σφέων γίνεσθαι τὴν κατάστασιν.
 ἐπανεμένειαν γὰρ οἱ Αῤῥηναῖοι διατρίβον-
 τες, εὖ ἐπιστάμενοι ὅτι ἐμελλον Λακε-
 δαιμόνιοι πεύσεσθαι ἦκουλα παρὰ τῷ βαρ-
 βάρῳ ἀγγελον ἐπ’ ὁμολογίῃ· πυθόμενοι
 τε, πέμψειν κατὰ τάχος ἀγγέλους. ἐπί-
 τηδες ὧν ἐποίησαν, ἐνδεικνύμενοι τοῖσι Λα-
 κεδαιμονίοις τὴν ἐωυτῶν γνώμην.

ρμβ’. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λέγων Ἀλέ-

‘corum solis injurias remittens, velit fieri
 ‘amicus.’ Haec Alexander.

141. Quem Athenas ire ad inducendos in barbari societatem Athenienses quum audissent Lacedaemonii, id ne fieret vehementer extimuerunt, reminiscetes oraculorum, quibus praedictum erat, fatale esse ut ipsi cum ceteris Dorienfibus e Peloponneso ejicerentur a Medis pariter et Atheniensibus: ideoque sine mora mittendos illuc censuere legatos. Et sane contigit, ut concioni adessent Lacedaemonii. extraxerant enim Athenienses tempus, probe scientes fore ut Lacedaemonii audirent venire a barbaro legatum ad societatem contrahendam, et postquam audissent, celeriter missuri essent legatos. quare de industria id fecere declarantes Lacedaemoniis sententiam suam.

142 Ubi dicendi finem fecit Ale-

xander, excipientes nuncii ab Sparta, ita loquuti sunt, ‘ Nos vero misere Lacedaemonii oratum vos, ne quid novi circa Graeciam agatis, neque verba a barbaro admittatis. Id enim nullo modo justum sit, neque decorum cum aliis ullis Graecis, tum inter omnes vobis, idque multis de causis. Vos enim hoc bellum excitastis etiam nobis invitis, et propter imperium vestrum est decretum: quod certamen nunc in universam Graeciam emanavit: praesertim vero horum omnium autores fieri servitutis Graecis Athenienses res nullo pacto toleranda. quos constet semper jam inde a priscis temporibus vindicasse multos homines in libertatem. Et tristem quidem conditionem vestram dolemus, quod jam bis proventu frugum fraudati estis, et jam diu domibus quae dirutae sunt caretis. quo nomine Lacedaemonii

Ξανδρος, διαδεξάμενοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρ-
 της ἄγγελοι, Ἐμέας δὲ ἔπεμψαν Λα-
 κεδαιμόνιοι δεησομένους ὑμέων, μήτε νεώ-
 τερον ποίειν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα,
 μήτε λόγους ἐνδέκεσθαι παρὰ τῷ βαρ-
 βάρῃ. οὔτε γὰρ δίκαιον ὑδαμῶς, ἔτε
 κόσμον φέρον ἔτε γε ἄλλοισι Ἑλλήνων
 ὑδαμῶσι, ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἡ-
 κισα, πολλῶν εἵνεκα. ἐγείρατε γὰρ
 τόνδε τὸν πόλεμον ὑμεῖς, ὑδὲν ἡμέων
 βυλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρας ἀρ-
 χῆς ὁ ἀγὼν ἐγένετο· νῦν δὲ φέρει καὶ
 εἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ἄλλως τε, τρι-
 τέων ἀπάντων αἰτίαις γενέσθαι δελοσύ-
 νης τοῖσι Ἑλλησι Αθηναίαις, οὔδαμῶς
 ἀναρχετόν· οἵτινες αἰεὶ καὶ τὸ πάλαι^ε
 φαίνοδε πολλὰς ἐλευθερώσαντες ἀνθρώ-
 πων. πιεζομένοισι μέντοι ὑμῖν συναχ-
 θόμεθα, καὶ ὅτι καρπῶν ἐξερέθητε διζῶν
 ἤδη, καὶ ὅτι οἰκοφθόρησε χρόνον ἤδη πολ-
 λόν. ἀντὶ τριτέων δὲ ὑμῖν Λακεδαιμό-

^ε αἰεὶ κατὰ τὸ πάλαι. εἰς ἐρήσθαι.

‘ νιοί τε καὶ οἱ σύμμαχοι ἐπαγγέλλονται
 ‘ γυναῖκάς τε καὶ τὰ ἐς πόλεμον ἄχρη-
 ‘ σα οἰκετέων ἐχόμενα πάντα ἐπιθρέψειν
 ‘ ἔστ’ ἂν ὁ πόλεμος ὅδε συνεσθήκη. μηδὲ
 ‘ ὑμέας Αλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀναγνώ-
 ‘ σης, λείνας τὸν Μαρδονίῃ λόγον. τέτω
 ‘ μὲν γὰρ ταῦτα ποιητέα ἐσὶ· τύραννος
 ‘ γὰρ ἔων, τυράννῳ συγκατεργάζεται.
 ‘ ὑμῖν δὲ ὅτι ποιητέα, εἴπερ εὖ τυγχά-
 ‘ νετε Φρονέοντες, ἐπισταμένοισι, ὡς βαρ-
 ‘ βάροισι ἐσὶ ἕτε πιστὸν, ἕτε ἀληθὲς ὑδέν.
 ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγελοι.

ρμγ’. Αθηναῖοι δὲ πρὸς μὲν Αλέξαν-
 δρον ὑπεκρίναντο τάδε, ‘ Καὶ αὐτοὶ τῷ-
 ‘ τό γε ἐπιστάμεθα, ὅτι πολλαπλησίη
 ‘ ἐστὶ τῷ Μήδῳ δύναμις ἥπερ ἡμῖν· ὥς τε
 ‘ ὑδὲν δέη τῷτό γε ὀνειδίζειν. ἀλλ’ ὅμως
 ‘ ἐλευθερίην σκεπτόμενοι, ἀμυνεύμεθα ἕτω
 ‘ ὅπως ἂν καὶ δυνώμεθα· ὁμολογήσαι δὲ
 ‘ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμέας πειρῶ ἀνα-
 ‘ πείθειν, ἕτε ἡμέας πεισόμεθα. νῦν τε

6 daemonii vobis ac ceteri focii spondent
 6 se uxores vestras et omnia ad bellum
 6 inutilia ad domesticos pertinentia, quo-
 6 ad bellum hoc steterit, alituros. Neque
 6 vobis Alexander Macedo persuadeat,
 6 molliens Mardonii orationem. facit
 6 enim quod sibi faciendum est: quippe
 6 qui tyrannus tyranno operam praestat.
 6 Sed non sunt haec ab vobis facienda,
 6 siquidem recte sapitis, qui scitis nihil
 6 barbaris esse neque fidum neque verum.'

143. Haec quum nuncii dixissent,
 Athenienses Alexandro quidem ita res-
 ponderunt, ' Et ipsi cognitum habemus
 6 hoc, vires Medo etiam atque etiam ma-
 6 jores esse quam nobis, ut id nihil oport-
 6 tuerit exprobrare: attamen in tutanda
 6 libertate eatenus resistemus, quatenus
 6 valebimus. societatem vero cum bar-
 6 baro contrahere, neque tu persuadere
 6 nobis tentes, neque nos tolerabimus.

‘ Tu vero renuncia Mardonio Atheni-
 ‘ enses dicere, quoad sol eodem itinere
 ‘ meabit quo etiam nunc meat, nunquam
 ‘ nos cum Xerxe societatem inituros, sed
 ‘ cum exsecuturos propulsando, fretos
 ‘ opè commilitonum deorum atque he-
 ‘ roum, quorum ille, nihil pensi habens,
 ‘ et templa et simulacra incendit. Tu
 ‘ quoque posthac cum oratione istiusmo-
 ‘ di ne committe ut in Atheniensium
 ‘ venias conspectum, neve dum videris
 ‘ commoda subministrare, ad infanda nos
 ‘ facienda adhorteris. nolumus enim te
 ‘ ingratum quippiam ab Atheniensibus
 ‘ pati, quibus et hospes et amicus es.’

144. Haec Alexandro responderunt.
 nunciis autem ab Spartâ ista, ‘ Sane qui-
 ‘ dem Lacedaemonios vereri, ne foedus
 ‘ ineamus cum barbaro, valde humanum
 ‘ est: sed turpiter videmini, habentes men-
 ‘ tem Atheniensium exploratam, vereri;

ἁπᾶγγελλε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθηναῖοι λέ-
 γουσι, ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν
 ἴη τῇπερ καὶ ^α νῦν ἔρχεται, μήκοτε
 ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ· ἀλλὰ θεοῖσι
 τε συμμάχοισι πίσυνοί μιν ἐπέξιμεν
 ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκει-
 νος ὕδεμῖν ὅπιν ἔχων, ἐνέπρησε τῷ
 τε οἴκῳ καὶ τὰ ἀγάλματα. σὺ τε τῷ
 λοιπῷ λόγῳ ἔχων τοῖςδε μὴ ἐπιφαί-
 κεο Ἀθηναίοισι· μηδὲ δοκέων χρηστὰ ὑ-
 περγέειν, ἀθέμισα ἔρδειν παραίνεε. ὃ
 γάρ σε βυλόμεθα οὐδὲν ἄχαρι πρὸς
 Ἀθηναίων παθεῖν, ἐόντα πρόξεινόν τε
 καὶ φίλον.

ρμδ'. Πρὸς μὲν Ἀλέξανδρον ταῦτα
 ὑπεκρίναντο· πρὸς δὲ τῷ ἀπὸ Σπάρτης
 ἀγγέλῳ, τάδε. 'Τὸ μὲν δεῖσαι Λακε-
 δαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμεν τῷ βαρβά-
 ρῳ, κάρτα ἀνθρωπήϊον ἦν. ἀτὰρ αἰ-
 χρῶς γε οἴκατε ἐξεπιστάμενοι τὸ Ἀθη-
 ναίων φρόνημα ἀρρώδῃσαι· ὅτι ἔτε χρυ-

ὅς ἐστι γῆς ὕδαμόθι τοσῦτος, ἔτε χώρη
 κάλλει καὶ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα,
 τὰ ἡμεῖς θεζάμενοι, ἐθέλωμεν ἂν μηδί-
 σαντες, καταδελῶσαι τὴν Ἑλλάδα.
 πολλά τε γὰρ καὶ μεγάλα ἐστὶ τὰ δια-
 κωλύοντα ταῦτα μὴ ποιεῖν, μηδ' ἦν
 ἐθέλωμεν. πρῶτα μὲν καὶ μέγιστα, τῶν
 θεῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα
 ἐμπεπρησμένα τε καὶ συγκεχωσμένα,
 τοῖσι ἡμέας ἀναγκαίως ἔχει τιμωρεῖν
 ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον, ἢπερ ὁμολογέειν
 τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ· αὐτὶς δὲ, τὸ
 Ἑλληνικὸν ἐὼν ὁμαιμόντε^β καὶ ὁμόγλωσ-
 σον, καὶ θεῶν ἰδρύματά τε κοινὰ καὶ θυ-
 σίαι, ἡθεὰ τε ὁμότροπα. ὦν προδότας^γ
 γενέσθαι Ἀθηναίους ἔκ ἂν εὖ ἔχοι· ἐπί-
 σταθὲ τε ἔτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχά-
 νετε ἐπιστάμενοι, ἔστ' ἂν καὶ εἰς περιῆ
 Ἀθηναίων, μηδαμᾶ ὁμολογήσουσας ἡμέ-
 ας Ξέρξῃ. ὑμέων μέντοι ἀγάμεθα τὴν
 προνοίην, τὴν πρὸς ἡμέας ἐῴσαν, ὅτι

^β Ἑλληνικὸν ὁμαιμόν τι. ^γ ὧν καὶ προδότας.

‘ quoniam neque tantum auri usquam
‘ gentium est, neque regio ulla specie et
‘ bonitate valde praestans, quae nos a-
‘ depti velimus cum Medis sentientes tra-
‘ dere servituti Graeciam. Multa enim
‘ et magna sunt, quae deterrent talia fa-
‘ cere, vel si velimus: primum atque idem
‘ maximum, deorum simulacra et aedi-
‘ ficia cremata pariter et in tumulos ag-
‘ gerata, quae nos ultum ire vel maxime
‘ necesse est potius quam cum eo foede-
‘ rari qui ista fecerit: deinde, Graecanici
‘ sanguinis conjunctio et sermonis foedus,
‘ et deorum et fana communia et sacrifici-
‘ cia, et mores consimiles; quorum pro-
‘ ditores fieri Athenienses, non bene ha-
‘ beret. Et certe ita scitis, si antea nescie-
‘ batis, dum vel unus Atheniensium su-
‘ pererit, nunquam nos conventuros esse
‘ cum Xerxe. Vestram nihilominus erga
‘ nos providentiam, quod consulatis nobis

' domi perditis ita ut domesticos nostros
 ' alere velitis, gratam habemus. Et vobis
 ' quidem beneficium prorsus consumma-
 ' tum est: nos tamen ita illud tolerabi-
 ' mus, prout poterimus, ut nihil vobis
 ' molestiae adferamus. Nunc vero quum
 ' ita se hae res habeant, copias primo
 ' quoque tempore emitti curate. nam,
 ' ut nos conjectamus, non diu differet
 ' barbarus invadere regionem nostram;
 ' sed simulatque acceperit nuncium nos
 ' nihil eorum esse facturos quae ille ora-
 ' vit, aderit. qui ante quam adsit in At-
 ' tica, tempus est nos prius in Boeotiam
 ' auxilio ire.'

U R A N I A E,
 S I V E
 ●CTAVI LIBRORUM HERODOTI,
 F I N I S.

' προείδετε ἡμέων οἰκοφθορημένων ἔτῳ,
 ' ὥς ἐπιθρέψαι ἐθέλειν ἡμέων τῆς οἰκέ-
 ' τας. καὶ ὑμῖν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρω-
 ' ται· ἡμέες μέντοι λιπαρήσομεν ἔτῳ ὅ-
 ' κως ἂν ἔχωμεν, ἔδὲν λυπέοντες ὑμέας.
 ' νῦν δὲ ὡς ἔτῳ ἐχόντων, στραλὴν ὡς τά-
 ' χιστα ἐκπέμπετε. ὡς γὰρ ἡμεῖς εἰκά-
 ' ζομεν, ἐκ ἐκάς χρόνος παρῆσαι ὁ βάρ-
 ' βαρος ἐσβαλὼν ἐς τὴν ἡμετέραν· ἀλλ'
 ' ἐπειδὴν τάχιστα πύθῃται τὴν ἀγγελίην,
 ' ὅτι ἔδὲν ποιήσομεν τῶν ἐκεῖνος ἡμέων
 ' προσεδέετο· πρὶν ὧν παρῆναι ἐκεῖνον
 ' ἐς τὴν Αττικὴν, ἡμέας καιρὸς ἐστὶ προ-
 ' βοηθῆσαι ἐς τὴν Βοιωτίην.'

ΤΟ ΤΗΣ
 ΟΥΡΑΝΙΑΣ,

ἢ

ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΤΩΝ ἩΡΑΚΛΕΟΥΣ,
 ΤΕΛΟΣ.